

صنعت برق در سال به رنگ بنفش

سندیکای صنعت برق ایران / سعید مهذب ترابی

عضو هیات مدیره سندیکای صنعت برق ایران

مدیرعامل شرکت مهندسی قدس نیرو و رئیس انجمن

عملی مدیریت مصرف انرژی ایران

«وزیر محترم نیرو: سال ۹۷ سختی خواهد بود.»

به نظر می‌رسد آقای وزیر با فرض تولد صنعت برق در سال خروس و رجوع به طالع‌بینی چینی به این نتیجه رسیده‌اند که سال ۹۷، سال سختی خواهد بود. براساس طالع‌بینی چینی سال سگ برای متولدین سال خروس سال چندان خوبی نیست، چون اصولاً سگ با روحیه تکثرگرایی خروس میانه خوبی ندارد. البته که به عبارتی دیگر، صنعت برق متولد سال آقای موش است که رابطه جالبی هم با خانم سگ دارد. تصادفاً سال ۹۶، سال خروس بود و از سال‌های پُر سر و صدایی نیز برای صنعت برق به‌شمار می‌رود. در سال ۹۶، تغییرات ساختاری صنعت برق متوقف شد و علی‌رغم حمایت‌های زبانی و شکلی مکرر، آقای مهندس چیت‌چیان برای حضور در دولت دوازدهم انتخاب نشدند و پس از شوک رأی عدم‌اعتماد مجلس به آقای مهندس بیطرف، آقای دکتر اردکانیان به‌عنوان وزیر جدید نیرو، با سابقه آبی و آکادمیک و با شعار مدیریت تقاضا، ساختمان شیشه‌ای وزارت نیرو را تحویل گرفتند.

ادامه در صفحه ۳، ۴ و ۵

دنیای اقتصاد / سه ابرچالش صادرات خدمات فنی و مهندسی در صنعت برق بررسی شد

رویکرد متضاد توسعه صادراتی

میدان نبرد و رقابت خاورمیانه‌نشین‌ها در صادرات خدمات فنی و مهندسی صنعت برق، چندسالی است جولانگاه تولیدکنندگان و صادرکنندگان ترکیه‌ای و عربستانی شده؛ کارزاری که روزگاری نه چندان دور در دست

متخصصان و فعالان بخش خصوصی صنعت برق ایران بود. از سوی دیگر، پتانسیل ۲۵ میلیارد دلاری صادرات در این بخش و افت حجم صادرات از ۲ / ۵ میلیارد دلار در سال ۹۵ به ۴۰۰ میلیون دلار در ۱۱ ماه سال ۹۶

این سوال را بارها در ذهن متبادر می‌کند که با وجود چنین پتانسیلی، چرا ایران عقبگرد کرده است؟

تحلیلگران اقتصادی بر این باورند که بزرگ‌ترین مانع بر سر راه تحقق صادرات ۲۵ میلیارد دلاری خدمات فنی و مهندسی، از سه منبع «نبود نگاه صادرات محور»، «عدم دیپلماسی فعال اقتصادی» و «مسائل بانکی و صدور ضمانت‌نامه‌ها» تغذیه می‌شود. «دنیای اقتصاد» در میزگردی با علی بخشی، رئیس سندیکای صنعت برق و پیام باقری، نایب رئیس هیات مدیره سندیکای صنعت برق ایران به آسیب‌شناسی و بررسی چالش‌های حال حاضر صنعت برق کشور پرداخته تا دلیل از دست رفتن بازارهای هدف صادراتی و عدم تحقق چشم‌انداز صادرات در این بخش را ریشه‌یابی کند.

اخبار صنعت برق

«نرخ ارز و فلزات و اثرات آن بر صنعت برق
ادامه در صفحه ۷»

«چالش‌های صادرات خدمات فنی و مهندسی
ادامه در صفحه ۸»

«نرخ بالای خوراک، علت پایین بودن صادرات برق
ادامه در صفحه ۹»

«تاثیر نوسانات ارزی بر صنعت برق
ادامه در صفحه ۹»

«مبادله برق بین ایران و جمهوری آذربایجان
ادامه در صفحه ۱۰»

«فعالیت ۵ شرکت ایرانی در زمینه تولید پنل‌های خورشیدی
ادامه در صفحه ۱۱»

«برخورداری ۱۹ پروژه صنعت آب و برق از امکانات صندوق سبز اقلیم
ادامه در صفحه ۱۱»

«خردادماه؛ اجرای فاز نخست گازرسانی به نیروگاه چابهار
ادامه در صفحه ۱۳»

اقتصادی

«ابلاغ اصلاحیه بندهایی از آیین نامه اجرایی ماده ۲۰ قانون رفع موانع تولید
ادامه در صفحه ۱۴»

«نحوه تأمین ارز برای حواله ها و اعتبارات اسنادی
ادامه در صفحه ۱۴»

«بخشنامه فعالیت صرافی‌ها ابلاغ شد
ادامه در صفحه ۱۴»

«بانک مرکزی ۳۳ اولویت تامین ارز را تعیین کرد
ادامه در صفحه ۱۴»

«انتقاد از سیاست‌گذاری ارزی دولت
ادامه در صفحه ۱۵»

«رشد اقتصادی با نفت یک درصد شد
ادامه در صفحه ۱۶»

«ضوابط اجرایی قانون بودجه ۹۷ ابلاغ شد
ادامه در صفحه ۱۶»

«ارز حاصل از صادرات باید به چرخه اقتصاد کشور باز گردد
ادامه در صفحه ۱۶»

«یک بار برای همیشه فرمول تعیین نرخ را اعلام کنیم
ادامه در صفحه ۱۷»

«پیش‌بینی افزایش صادرات غیرنفتی تا ۵۵ میلیارد دلار
ادامه در صفحه ۱۷»

«نگرانیم دست‌هایی در تصمیمات بانک مرکزی باشد
ادامه در صفحه ۱۸»

«پیشنهاد تشکیل کمیته دائمی ارز در اتاق ایران
ادامه در صفحه ۱۸»

«دعوت دوباره از موسسات، تشکل‌ها و شرکت‌های رتبه‌بندی برای ثبت نام
ادامه در صفحه ۱۹»

«ضوابط جدید برای تجار
ادامه در صفحه ۲۰»

«ابلاغ تصمیم‌های جدید ارزی
ادامه در صفحه ۲۲»

«انقباض تقاضا در بخش ارزی
ادامه در صفحه ۲۳»

«کارنامه صادرات غیرنفتی ۹۶
ادامه در صفحه ۲۵»

«لطفا دوباره فیل هوا نکنید
ادامه در صفحه ۲۷»

ادامه از صفحه ۱

رویکرد متضاد توسعه صادراتی

این دو فعال اقتصادی معتقدند اصل ماجرای عقبگردهای صادراتی به ذهنیت و ساختار اشتباهی بازمی‌گردد که در بدنه دولت نسبت به رویکرد صادرات وجود دارد؛ رویکردی که صادرات محصولات با ارزش افزوده بالا را در بازارهای بین‌المللی نادیده گرفته است. پیچ و خم‌های مسائل بانکی و اخذ ضمانت‌نامه‌های بانکی برای تولیدکنندگان نیز یکی دیگر از چالش‌های مهمی است که در از دست رفتن بازارهای هدف صادراتی نقش قابل توجهی ایفا کرده است. فعال کردن خطوط اعتباری و بازگشایی مسیر کشورهای همسایه برای صادرکنندگان از مهم‌ترین راهکارهایی است که برای برون رفت از مشکلات حال حاضر صادرات خدمات فنی و مهندسی به آنها اشاره شد. در ادامه مشروح این میزگرد را می‌خوانید.

صنعت برق رتبه نخست را در زمینه صادرات خدمات فنی و مهندسی (۲/۵ میلیارد دلار در سال ۹۵) به خود اختصاص داده است. به‌گفته متولیان وزارت نیرو این قابلیت در بین تولیدکنندگان تجهیزات صنعت برق وجود دارد که بتوانند بیش از ۲۵ میلیارد دلار صادرات خدمات فنی و مهندسی و کالاهای برقی داشته باشند. به نظر شما چرا طی سال‌های گذشته به ظرفیت پیش‌بینی شده دست نیافته‌ایم؟

بخشی: در برنامه‌های که از سوی معاونت پژوهشی سندیکای صنعت برق تهیه شده، ۲ مرحله برای صادرات خدمات فنی و مهندسی پیش‌بینی شده است. در مرحله نخست دستیابی به صادرات ۱۰

ادامه از صفحه ۱

صنعت برق در سال به رنگ بنفش

در سال ۹۶، هجوم متقاضیان سرمایه‌گذاری، بعد از برجایی به صنعت برق فروکش کرد و چندین بحران طبیعی از قبیل؛ زلزله کرمانشاه، سیل‌های شمال و ... مشکلاتی را برای صنعت برق ایجاد نمود که توسط مدیران این صنعت بخوبی مدیریت شد.

رای اعتماد خوب مجلس‌نشینان، اعتماد به نفس نهادینه‌شده در وزیر جدید را تقویت نمود و با رفتاری هوشمندانه و سیستمی ولی پیچیده، کار را شروع کردند. از قبل نیز به‌نظر می‌رسید که ایشان اداره برق را به خود صنعت برق واگذار کنند، ولی چند ماه طول کشید که براساس پیش‌بینی‌های قبلی، سکان صنعت برق را در سخت‌ترین شرایط آن به آقای مهندس حائری، واگذار نمودند. آقای مهندس حائری به تمام شاخص‌ها و پیچ و خم‌های صنعت برق آشنا هستند و دارای جایگاه علمی خوب و برآمده از همین صنعت می‌باشند و از شخصیت‌هایی هستند که تاکنون مورد اجماع و وثوق همه بازیگران صنعت برق نیز بوده اند و توانمندی ایجاد وفاق را دارند. این مشخصه می‌تواند برای رشد و توسعه و عبور از بحران‌های صنعت برق، بسیار مؤثر واقع گردد.

شاخص‌های عملکردی صنعت برق در سال ۹۶ نشان‌دهنده عملکردی مشابه سالهای اخیر می‌باشد. حداکثر نیاز مصرف شبکه سراسری برق کشور به ۵۵۴۰۰ مگاوات رسید که نسبت به سال

۹۵ نزدیک به ۵ درصد رشد داشت و سرانه مصرف بخش خانگی به ۳۰۱۳ کیلووات‌ساعت رسید که نسبت به سال ۹۰ حدود ۱۵ درصد رشد را نشان می‌دهد. کماکان مناطق گرمسیر کشور در ماههای گرم؛ حدود ۳۰ درصد از کل مصرف برق را به خود اختصاص دادند.

فروش برق به حدود ۲۵۵،۰۰۰ میلیون کیلووات‌ساعت و با نرخ رشدی حدود ۷،۵ درصد رسید. بالاترین نرخ رشد مصرف برق کماکان متعلق به بخش مصرف غیرمولد خانگی و سپس غیرکارایی کشاورزی بوده است و نرخ رشد تعداد مشترکین خانگی با شیب کمتری نسبت به سال‌های گذشته به حدود ۷۵۰ هزار مشترک رسیده است که نشان‌دهنده سطح کشش بازار مسکن می‌باشد. در سال ۹۶، بخش توزیع حدود ۱۸،۰۰۰ کیلومتر شبکه، ۲۸،۰۰۰ دستگاه ترانس توزیع با ظرفیتی حدود ۳۰۰۰ مگاوات‌آمپر، عملکرد داشته است که برآورد می‌شود در این بخش تا حدود ۳۰۰۰ میلیارد تومان سرمایه‌گذاری جدید به بهره‌برداری رسیده باشد.

بخش انتقال و فوق‌توزیع، عملکرد نسبتاً مشابهی را با سال‌های گذشته ارائه نمود. در این سال بالغ بر ۱۷۰۰ کیلومتر مدار شبکه انتقال و فوق‌توزیع به بهره‌برداری رسید و جمع ظرفیت پست‌های انتقال، فوق‌توزیع و بلافصل نیروگاهی بهره‌برداری شده بالغ بر ۱۰۰۰۰ مگاوات‌آمپر گردید که برآورد می‌گردد حدود ۳۰۰۰ تا ۳۵۰۰ میلیارد تومان سرمایه‌گذاری به بهره‌برداری رسیده در این بخش

ایجاد شده است. نکته جالب در تراز ظرفیت سازی این بخش؛ ظرفیت ۲۵۰۰۰۰ مگاوات امپری پست‌های فوق توزیع و انتقال کشور است که حدود ۴ برابر پیک بار است و فقط تلفات بی باری آن نزدیک ۲۰۰۰ میلیون کیلووات‌ساعت می‌گردد

در بخش تولید، پیش‌بینی اولیه به‌مدار آمدن حدود ۳۰۰۰ مگاوات ظرفیت جدید بود که فقط حدود ۲۰۰۰ مگاوات آن به‌مدار آمد. علت مهم عدم تحقق برنامه، اجرائی نشدن ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید و کمبود نقدینگی عنوان شده است. همان‌گونه که ملاحظه می‌گردد، در سال ۹۶ چرخ صنعت برق مشابه چند سال گذشته چرخیده است و از آنجاکه اطلاعات جدیدی از میزان مطالبات بخش خصوصی توسط مراجع ذی‌ربط اعلام نشده است، اکتفا به خبر معاون محترم هماهنگی توزیع مبنی بر بدهی ۳۰۰۰۰ میلیارد تومانی وزارت نیرو می‌تواند به نوعی شرایط نامناسب تحمیل شده به بخش خصوصی را کماکان نشان دهد. وزیر محترم نیرو میزان سرمایه‌گذاری بخش دولتی و خصوصی را در سال ۹۶، بالغ بر ۱۲،۰۰۰ میلیارد تومان عنوان نموده‌اند که جذب حداقل ۸۰ درصد آن توسط صنعتگران داخلی با توجه به توان آنها، دور از انتظار نیست. ضمناً، برخلاف پیش‌بینی‌های اولیه، میزان صادرات برق در سال ۹۶ نسبت به سال ۹۵، حدود ۲۵ درصد رشد داشته است.

ادامه در صفحه بعد

صنعت برق در سال به رنگ بنفش

ادامه از صفحه ۳

سال ۹۷ در پیش است. فضای عمومی صنعت برق در کلیه بخش‌های آن، نویدبخش شرایط مناسب‌تری نسبت به سال ۹۶ نیست و بهتر است از طالع متولدین سال خروس در سال سگ بگذریم و براساس رنگ سال که بنفش است، سال ۹۷ را پیش‌بینی نماییم. براساس طالع‌بینی رنگ‌ها، رنگ بنفش نشانه؛ اصالت، خلاقیت، نوآوری، اندیشه رویایی و آینده‌بینانه است.

پیش‌بینی می‌گردد که پیک بار کشور به حدود ۵۸ تا ۵۹ هزار مگاوات برسد و کماکان بخش مصرف سرمایه‌اش تا ۳۰ درصد از پیک بار را به خود اختصاص می‌دهد و میزان فروش برق حدود ۲۸۰ هزار میلیون کیلووات‌ساعت برآورد می‌گردد. چنانچه پیش‌بینی آقای وزیر مبنی بر کاهش ۴۰۰۰ مگاواتی ظرفیت نیروگاه‌های برق-آبی تحقق پیدا کند، به‌طور قطع برای تأمین نیاز مصرف به مدیریت تقاضا و به‌مدار آمدن حداقل ۵۰ درصد ظرفیت جدید تعهدشده برای سال ۹۷ و طرح مشارکت‌پذیری مشترکین بزرگ نیاز می‌باشد. جناب آقای وزیر، می‌باید به رویکرد مورد تأکید خود که مدیریت تقاضاست، جنبه عملیاتی و اجرایی ببخشند. در مدیریت تقاضای صنعت آب و برق، فرصت‌های شغلی و سرمایه‌گذاری زیاد و زودبازدهی نهفته است که به‌طور قطع توجه به آنها می‌تواند علاوه بر توسعه کسب و کار، منشاء خدمات تأثیرگذار ملی نیز گردد.

در بخش توزیع، امکان سرمایه‌گذاری برای حدود ۲۰ هزار کیلومتر شبکه فشار متوسط و فشار ضعیف و نصب حدود ۲۵۰۰۰ دستگاه ترانسفورماتور جدید قابل پیش‌بینی است. حجم اعتبار این بخش تا ۳۰۰۰ میلیارد تومان قابل برآورد می‌باشد. در بخش فوق توزیع و انتقال نیز احداث حداقل ۱۶۰۰ کیلومتر مدار شبکه و نصب تا ۶۰۰۰ مگاوات‌آمپر ظرفیت پست، با مجموع اعتباری تا ۳۰۰۰ میلیارد تومان پیش‌بینی می‌گردد.

در بخش توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر، باتوجه به طرح‌ها و مجوزهای اعطاشده، چنانچه تغییری در سیاست تعرفه‌ای وزارت نیرو ایجاد نگردد، پیش‌بینی می‌شود حداقل ۳۰۰ مگاوات به ظرفیت‌های موجود این بخش افزوده شده و جمع ظرفیت به حدود ۸۰۰ مگاوات برسد. سرمایه‌گذاری انجام‌شده برای ظرفیت فوق‌بالغ بر ۱۵۰۰ میلیارد تومان خواهد شد.

در بخش تولید، برنامه‌ریزی شده است که حدود ۳۰۰۰ مگاوات ظرفیت جدید به بهره‌برداری برسد که به‌نظر می‌رسد باتوجه به پاترجا بودن شرایط نقدینگی قبلی، در خوش‌بینانه‌ترین حالت، امکان ورود ۲۰۰۰ مگاوات بهره‌برداری، قابل پیش‌بینی است که حجم سرمایه‌گذاری در این بخش تا ۶۰۰۰ میلیارد تومان برآورد می‌گردد. همان‌گونه که ملاحظه می‌گردد سرمایه‌گذاری صنعت برق کشور در شرایط بسیار عادی، می‌باید به حدود ۱۵۰۰۰ میلیارد تومان برسد تا پاسخگوی نیاز حداقلی در این بخش باشد که باتوجه به بدهی‌های

پیشین و ارقام بودجه سال ۹۷، برای تحقق امر فوق، به‌نظر می‌رسد معرفی و اجرای ساز و کارهای جدید و متفاوتی مورد نیاز است. از طرف دیگر، چنانچه دولت مجوز افزایش حداکثر ۲۰ درصدی در تعرفه‌های برق را بدهد و نرخ متوسط برق به حدود ۸۰-۷۵ تومان برسد، صنعت برق کماکان با کسری حدود ۴۰-۳۵ تومان به‌ازای هر کیلووات‌ساعت برق روبه‌رو است. برای عبور از شرایط شکننده فوق (به قول رئیس محترم سندیکای صنعت برق) کماکان بحث اصلی و راه برون‌رفت، اصلاح اقتصاد برق است. اقتصاد برق پدیده‌ای است که خاصیت مکش قوی و خفه کردن دارد و چنانچه حد و اندازه و ظرفیتش اصلاح نگردد، معلوم نیست که چه اتفاقی برای مکش شدگانیش بیفتد.

در شکل‌گیری اقتصاد برق کشور، بازیگران زیادی نقش‌آفرینی می‌نمایند. قانونگذاران از بازیگران اصلی این صحنه هستند که علی‌رغم صحنه‌گذاری مستمر بر وجود مشکل، به دلایل سیاسی، تغییرات اساسی در ساختار اقتصاد برق را به‌عمل نمی‌آورند. مدیران و کارکنان صنعت برق از بازیگران دیگر این صحنه هستند. این همکاران صدیق، با پایداری مستمر در تأمین برق بویژه تأمین برق در پیک بار را به عنوان یک هدف عالی در مدنظر دارند و برای تحقق آن از هیچ کوشش و تلاشی نیز مضایقه نمی‌کنند و خوشبختانه در سایه همین تعصب و تلاش توانسته‌اند بحران‌های بزرگی را با موفقیت پشت سر بگذارند.

ادامه در صفحه بعد

میلیارد دلاری و در مرحله دوم قابلیت افزایش صادرات تا ۲۵ میلیارد دلار در نظر گرفته شد. اما طبیعتاً در کنار اینکه توانایی کافی برای دست یافتن به این هدف در صنعت برق کشور وجود دارد، موانع جدی نیز به چشم می‌خورند که مانع از دستیابی به این چشم‌انداز شده‌اند. شاید بتوان بزرگترین مانع بر سر راه دستیابی به صادرات ۲۵ میلیارد دلاری را نبود نگاه صادرات محور در کشور دانست. از سوی دیگر باید این موضوع را در نظر داشت، دیپلماسی کشور، دیپلماسی اقتصادی و صادرات محوری نیست و سفارتخانه‌های ایرانی در کشورهای هدف هم نگاه اقتصاد صادراتی ندارند و در نتیجه می‌توان گفت هیچ‌گونه حمایت دیپلماتیکی از فرآیند صادرات صورت نمی‌گیرد. اما نکته دیگری که در روند صادرات خدمات فنی و مهندسی حائز اهمیت است، موضوعات بانکی و ضمانت‌نامه‌هاست. دست‌اندازهای بانکی، امکان حضور شرکت‌های ایرانی در بازارهای منطقه‌ای را با محدودیت مواجه می‌کند. شرکت‌های خصوصی برق برای اخذ ضمانت‌نامه و حضور در مناقصات مشکلات جدی دارند. آنان حتی اگر موفق شوند به‌نحوه ضمانت‌نامه دریافت کنند، در گام بعدی به‌دلیل دیپلماسی ضعیف راه به‌جای نمی‌برند. شرکت‌های ایرانی در سال‌های گذشته پروژه‌های مختلفی را در کشور عراق برنده شدند، اما ضعف دیپلماسی اقتصادی باعث شد، شرکت‌های خارجی دیگر در قالب ساختار دولتی لابی کرده و این پروژه‌ها را از آن خود کنند. این در حالی است که برای از میان برداشتن این موانع، ساختارهایی را به تصمیم‌سازان و متولیان صنعت برق کشور پیشنهاد داده‌ایم که البته بخشی از آن به نگرش کلی آنان باز می‌گردد تا از نگاه واردات محور به سمت

نگاه صادرات محور تغییر مسیر دهند. زاویه دیگر ساختارهای پیشنهاد شده، حل مشکلات بانکی و ضمانت‌نامه‌ها را مدنظر قرار داده است. اما موضوع دیگری که می‌تواند به توسعه صادرات خدمات فنی و مهندسی کمک کند این است که دولت به‌خصوص وزارت نیرو از تصدی‌گری و انحصارطلبی در بسیاری از بخش‌ها دست بکشند و بخش خصوصی را وارد میدان کنند. اگر بتوان بخش خصوصی را به تبادلات انرژی با کشورهای منطقه وارد کرد، این موضوع افزایش صادرات خدمات فنی و مهندسی و تجهیزات را به دنبال خواهد داشت.

باقری: در حوزه صادرات نیاز به یک تغییر رویکرد وجود دارد؛ به این معنا که پارادایم صادرات در کلان باید با تغییراتی مواجه شود. صنعت برق یکی از صنایع مستعد در حوزه صادرات محسوب می‌شود و به گواه آمار در حوزه خدمات فنی و مهندسی، صادرات چهار میلیارد دلاری هم ثبت شده است. این در حالی است که تازه‌ترین آمار صادرات خدمات فنی و مهندسی نشان می‌دهد که تا ۱۱ ماه سال ۹۶، حداکثر صادراتی که در این بخش انجام شده، ۴۰۰ میلیون دلار بوده است. همچنین این آمار نشان می‌دهد که افت فاحش صادراتی در این بخش رخ داده که پای عوامل و دلایل مختلفی را به میان می‌کشد. محصولات خدمات فنی و مهندسی و صنایع های‌تک که با تکنولوژی بالا تولید می‌شوند، تنها به صرف اینکه صناعی مستعد برای صادرات به‌شمار می‌روند برای توسعه بخش صادرات کفایت نمی‌کنند. اگر سیستم بانکی، نظام گمرکی، حمایت‌های دولت، قوانین موجود و از همه مهم‌تر مناسبت‌های سیاسی که پارامتر تاثیرگذاری در سرعت‌بخشی به توسعه صادرات محسوب می‌شود به خوبی عمل نکنند،

طبیعتاً آثار این کاستی‌ها در آمار صادراتی کشور منعکس می‌شود. بنابراین چرخه صادرات دارای اهمیت بالایی است. این درحالی است که باتوجه به پتانسیل‌ها و توانمندی‌هایی که در بخش خصوصی صنعت برق کشور وجود دارد، صادرات ۲۵ تا ۳۰ میلیارد دلاری در حوزه خدمات فنی و مهندسی امکان‌پذیر است. اما ویژگی مهم صادرات خدمات فنی و مهندسی چیست؟ زمانی که پروژه‌ای را در یک کشور ثالث انجام می‌دهید، این روند یک صادرات پایدار و مستمر به‌شمار می‌رود و صرفاً این موضوع در میان نیست که یک لوازم مصرفی را به فروش برسانید. وقتی قرار است یک نیروگاه، یک خط انتقال یا یک پست برق در کشور هدف ساخته شود، بین ۳ تا ۵ سال زمان می‌برد و در این سال‌ها شما به‌صورت مستمر در آن منطقه حضور دارید. این موضوع در کنار اینکه صادراتی ادامه‌دار را به ارمغان می‌آورد، منجر به افزایش نفوذ در بازارهای هدف نیز می‌شود. بعد از پایان پروژه، در حوزه بهره‌برداری، تامین قطعات یدکی و خدمات پس از فروش نیز همچنان در آن منطقه حضور خواهید داشت. بنابراین می‌توان گفت صادرات خدمات فنی و مهندسی یک ویژگی بسیار مهم به‌نام ماندگاری و استمرار در بطن خود دارد.

چشم‌انداز خدمات فنی و مهندسی صنعت برق در سال ۹۷ و دوره بلندمدت را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

باقری: سال‌هاست که صادرات غیرنفتی ایران در کانال ۴۰ تا ۵۰ میلیارد دلاری محبوس شده است. اما علت اینکه در بخش صادرات نتوانسته‌ایم جهش قابل‌توجهی را تجربه کنیم، چیست؟ بدون شک باید

صنعت برق در سال به رنگ بنفش

ادامه از صفحه ۱۴

بخش خصوصی از بازیگران عمده و شدت متأثر صنعت برق است. تولیدکنندگان، پیمانکاران، مشاوران، سرمایه‌گذاران و ... که سال‌ها به‌عنوان همراه و همکار صنعت برق سهم عمده‌ای از رشد و پیشرفت این صنعت زیربنایی داشته‌اند. طی چند سال گذشته، حال این بازیگر مؤثر در صنعت برق، خوب نیست و پیش‌بینی می‌شود در سال ۹۷، چنانچه شرایط زیر برای آن محقق نگردد حالش خیلی بدتر شود و وقتی حال این بازیگر خوب نباشد، به‌طور قطع بازی‌های خوبی را نمی‌توان از آن انتظار داشت.

۱- لزوم تعدیل واقعی و دینامیک عوامل تأثیرگذار در قراردادهای جاری و آتی، از قبیل؛ نرخ ارز، نرخ فلزات و حتی نرخ دستوری دستمزد و ... برای جلوگیری از بروز سونامی قراردادهای متوقف،

۲- تدوین مدلی واقعی و مبتنی بر توانمندی‌های موجود برای حمایت از ساخت داخل،

۳- تدوین و ابلاغ قراردادهای تیپ برای یکسان‌سازی عملکرد و پرهیز از اعمال سلیقه،

۴- اصلاح روش‌های منتهی به پرداخت مطالبات بخش خصوصی، به‌گونه‌ای که بازی بُرد-بُرد ایجاد شود.

در بازی فعلی، مدل پرداخت مبنی بر این ضرب‌المثل است که «دیر و زود دارد، اما سوخت و سوز ندارد»، لیکن واقعاً این ضرب‌المثل در شرایط اقتصادی فعلی دیگر کاربرد ندارد، چون

اگر مطالبات بموقع پرداخت نگردد، قطعاً هم سوخت دارد و هم سوز. سوخت دارد به این دلیل که ارزش پول در کاهش مستمر است، و سوز دارد به‌علت تعطیلی اجباری، بیکاری افراد شاغل و درنهایت مصیبت‌زدگی و ورشکستگی تعداد بی‌شماری بنگاه.

چنانچه مدیران صنعت برق، توجه و بذل محبت خود را معطوف به رفع نیاز چهار اولویت فوق نمایند بی‌شک برگ زرین دیگری در تاریخ حمایت از توسعه توانمندی‌ها و ماندگاری بازیگر اصلی این صنعت، در سالی که به رنگ بنفش مزین شده است، برجا خواهند گذاشت.

درضمن سال واقعی تولد صنعت برق کشور، سال موش است. متولدین سال موش با سگ رابطه جالبی دارند و چنانچه آقای موش کمتر در خانه بماند و دنبال کسب و کار رفته و پول بیاورد، کارها بخوبی پیش می‌رود و خانم سگ نیز حسابی تحویلش می‌گیرد.

پارادایم صادرات را تغییر داد. متأسفانه حوزه صادرات رویکرد جدی و دغدغه اصلی مسوولان نیست، این در حالی است که برنامه‌های توسعه‌ای صادرات غیرنفتی، بدون حمایت دولت کاری از پیش نخواهد برد؛ چراکه بسیاری از بار ریسک‌ها را دولت به دوش می‌کشد. با همه این تفاسیر افق قابل دفاعی برای وضعیت رکود در بخش صنعت و صادرات خدمات فنی و مهندسی در سال ۹۷ پیش‌بینی نمی‌شود. در این میان موضوع، آنالیز رشد اقتصادی نیست، موضوع رکود حاکم بر بخش صنعت است. ممکن است این صحبت دولتمردان که می‌گویند در حال حاضر فضای اقتصاد به رکود آغشته نیست و رشد اقتصادی رقم خورده منطقی باشد، اما اگر بخش بخش حوزه‌های اقتصادی مورد بررسی قرار گیرند، رکود حاکم بر بخش‌هایی مانند صنعت نمود خواهد یافت. بسیاری از شرکت‌های بزرگ صنعتی کشور اکنون با یک‌چهارم از ظرفیت خود فعالیت و تولید دارند و این موضوع به راحتی قابل لمس و دیده شدن است. مشکلات عدیده‌ای همچون نیروی انسانی، تعدیل نیرو، مسائل بانکی و... دارند که این چالش‌ها نشان می‌دهد به رونق نرسیده‌اند. در بخش خارجی که صادرات نیز از زیرمجموعه‌های آن به‌شمار می‌رود، بحث تحریک تقاضای مصرف‌کنندگان خارجی در میان است. در این بخش اگر رویکرد مسوولان، رویکرد حمایتی نباشد صادرات در همان کانال همیشگی خود باقی خواهد ماند. در بخش صادرات خدمات فنی و مهندسی موضوع این نیست که مثلاً ۵۰۰ میلیون دلار را به یک میلیارد دلار افزایش دهیم، بحث اصلی این است که ایران با ظرفیت ۲۵ تا ۳۰ میلیارد دلاری در این بخش چقدر فاصله دارد و چرا نمی‌تواند به این عدد دست یابد؟ و چالش

بعدی اینکه در این مسیر دولت چه وظایفی دارد. هر زمان با دولتی‌ها برای عبور از مشکلات سر یک میز نشستیم، بسته‌ای حمایتی و تشویقی پیشنهاد داده‌اند. این روش‌ها مقطعی و به‌صورت مسکن عمل می‌کنند، بنابراین باید اقدامات زیرساختی در مورد صنایعی که قابلیت بالایی دارند در دستور کار قرار گیرد. باید رویکرد خود را از صادرات خام‌فروشی به سمت صادرات با ارزش افزوده بالا تغییر دهیم؛ صادرات با ارزش افزوده بالا، یعنی صادرات خدمات فنی و مهندسی. با این حال آمارها نشان می‌دهد که پارادایم دنبال شده در کشور همچنان پارادایم خام‌فروشی است، حتی در روز ملی صادرات که تقدیر از شرکت‌های برتر صادراتی صورت می‌گیرد، بیشتر قهرمانان صادراتی پتروشیمی‌ها، میعانات گازی و فرآورده‌های فولادی خام هستند. بنابراین اصل ماجرا این است که ذهنیت و رویکرد صادراتی باید تغییر کند و به‌سمت صادرات با ارزش افزوده بالا گام برداریم. اما اگر به‌صورت جزئی‌تر بخواهیم به چالش‌های بخش صادرات بپردازیم، بگذارید به یکی از مشکلات جدی که بر سر راه صادرات تجهیزات برق وجود دارد، اشاره کنم. چند وقتی است به‌دلیل اینکه قیمت نهاده‌های تولید در کشور افزایش یافته، قیمت تمام‌شده محصولات تولیدکننده‌های داخلی نیز بالا رفته است. عمده‌ترین دلایلی که قیمت نهاده‌های تولید را افزایش می‌دهد عوامل خارج از اختیارات بنگاه‌های اقتصادی مثل موضوع سود تسهیلات بانکی است. زمانی که رقبای منطقه‌ای ما در مناقصه‌ها شرکت می‌کنند، گاهی تسهیلاتی با رقم سود ۲، ۱ یا حتی صفر درصد دریافت کرده‌اند. حال در ایران تسهیلات بانکی با سود ۳۰ درصدی به تولیدکنندگان ارائه می‌شود. بنابراین با چه منطقی می‌توان با رقبای

منطقه‌ای دولتی اقتصادی کرد. در حوزه مالیات، نیروی انسانی، مطالبات معوق و موضوعاتی از این دست نیز چالش‌های دیگری وجود دارد. بنابراین در مورد افق سال ۹۷ باید گفت تا زمانی که پارادایم صادرات تغییر نیابد، نمی‌توان انتظار چشم‌انداز مناسبی را داشت.

بخشی: صادرات خدمات فنی و مهندسی به شدت در سال ۹۶ افت کرده که وضعیت نگران‌کننده‌ای را برای فعالان بخش صنعت برق به وجود آورده است. در حال حاضر مسائل بانکی مهم‌ترین مانعی به‌شمار می‌رود که درهای توفیق در توسعه صادرات خدمات فنی و مهندسی را بسته نگه داشته است. با وجود اینکه مشکلات این بخش از اقتصاد کشور شناسایی شده است، اما تاکنون هیچ برنامه جدی برای برون‌رفت از این چالش‌ها طراحی نشده و با گذشت زمان، بازارهای هدف صادراتی نیز از دست شرکت‌های ایرانی رفته‌اند. در حال حاضر کشورهای عربی و ترکیه به‌عنوان رقبای اصلی ما در بازارهای هدف صادراتی، تقریباً در بازارهایی که زمانی در دست شرکت‌های ایرانی بوده استقرار یافته‌اند و همین موضوع باعث می‌شود که جایگاه پیشین خود را به دست نیاوریم. بنابراین اگر این روند ادامه داشته باشد، چشم‌انداز روشنی برای صادرات خدمات فنی و مهندسی در سال ۹۷ و دوره بلندمدت متصور نیستیم، مگر اینکه روش‌های جدیدی را طراحی کنیم. به‌طور مثال یکی از راه‌ها و روش‌هایی که می‌توان از طریق آن بازارهای صادراتی را از رقبا پس گرفت، فعال کردن دوباره خطوط اعتباری است. روش دیگر بحث تبادلات انرژی برق است؛ اگر بتوان صادرات برق به کشورهای همسایه را برقرار کرد از همین مسیر می‌توان به سایر بازارها نیز وارد شد. بنابراین

اگر بخواهیم جایگاه قبلی صادرات ۲ تا ۳ میلیارد دلاری خدمات فنی و مهندسی در سال را به دست آوریم، به یکسری حمایت‌های ویژه و کوتاه‌مدت مانند نمونه‌های گفته شده، نیاز است.

حوزه صادرات خدمات فنی و مهندسی یکی از حوزه‌هایی است که ارزش افزوده بالایی ایجاد می‌کند. براساس ارزیابی‌های صورت گرفته کشورهای که در عرصه صادرات موفق هستند هم به خلق ارزش افزوده توجهی خاص دارند. رویکرد بخش خصوصی حوزه صنعت برق ایران در این بخش چگونه است؟

بخشی: طبیعی است که بسیاری از کشورهای دنیا که نگران حوزه صادرات خود هستند، به‌دنبال فروش کالاهایی می‌روند که ارزش افزوده بیشتری ایجاد می‌کند. اما چرا در ایران متوسط ارزش افزوده صادرات اینقدر پایین است؟ دلیل این موضوع به این مساله برمی‌گردد که در ایران کالاها خام فروخته می‌شوند. تغییر مسیر از خام فروشی به تولید کالای با ارزش افزوده بالا مانند هر چالش دیگری به برنامه‌ریزی مدون نیاز دارد. اگر نگاه‌ها را به این سمت سوق داد که موانع صادرات محصولات‌های تک و خدمات فنی و مهندسی را از میان برداشت و در آن سو برای صادرات مواد خام جایزه در نظر نگرفت، تولید ثروت با سرعت بیشتری رخ می‌دهد. این روند موضوعی نیست که تصمیم‌سازان و متولیان کشور با آن آشنا نباشند، اینکه آنان نگرش را تاکنون اصلاح نکرده‌اند به نظر می‌رسد نشان از نبود انگیزه کافی برای تغییر است. زیرا تغییر این پارادایم باعث می‌شود آمارهای کاذبی که در دوره مدیریت خود در بخش صادرات ایجاد می‌کنند از بین برود. از سوی

دیگر، بسیار جالب است که برای صادرات مواد خام در کشور جوایز صادراتی در نظر گرفته می‌شود، اما برای کالاهایی که ارزش افزوده بالا ایجاد می‌کنند در زمان تعیین جایزه صادراتی، هزاران مانع تراشیده می‌شود. این درحالی است که بارها به متولیان این حوزه پیشنهاد داده‌ایم، جوایز باید متناسب با ارزش افزوده ایجاد شده داده شود و شرکتی که صادرکننده مواد خام است نباید به اندازه شرکتی که صنایع های تک صادر می‌کند، جایزه دریافت کند.

رقبای شما در حوزه صادرات معمولا چه کشورهایی هستند؟ آیا کشوری را می‌توانید نام ببرید که بتوان به‌عنوان نمونه و مدل توسعه‌ای در بخش صادرات خدمات فنی و مهندسی کشور از آن الگوبرداری کرد؟

باقری: رقبای ایران در بخش خدمات فنی و مهندسی بیشتر رقبای منطقه‌ای هستند. به لحاظ کیفی به دلیل ظرفیت‌سازی‌های بسیار خوبی که صورت گرفته محصولات صنعت برق ایران مشکلی ندارند و حتی می‌توان گفت کیفیت محصولات با استانداردهای بین‌المللی نیز برابری می‌کند. ایران جزو ۱۰ تیم برتر باشگاه سازندگان سد و نیروگاه در دنیا است و آمارها نشان می‌دهد که ایرانی‌ها در حوزه خدمات فنی و مهندسی حرف‌های بسیار زیادی برای گفتن دارند. اما در این بین رقبا هم بیکار ننشسته‌اند. در حال حاضر بزرگ‌ترین رقیب ایران در منطقه، ترکیه است. البته اخیرا عربستان هم به‌طور کاملا جدی وارد بازارهای هدف ما شده است. چین و هندوستان هم شانه به شانه ما در بازارهای هدف صادراتی حضور دارند. در حال حاضر عراق نمونه یک بازار هدف استراتژیک برای صادرات خدمات فنی و

مهندسی است. کشورهای رقیب ایران در حال حاضر با پشتوانه‌های قوی دولتی وارد کارزار اقتصادی می‌شوند. اگر به سفارت ترکیه در عراق سری بزنید، در ساختمان سفارتخانه انواع بانک‌های ترکیه شعبه دارند و به سرعت برای تولیدکنندگان ترکیه‌ای ضمانت‌نامه بانکی صادر می‌کنند. حال در ایران برای گرفتن یک ضمانت‌نامه بانکی، باید از هفت خوان رستم عبور کرد. انتظار فعالان اقتصادی از دولت، دریافت پول نیست، ما از دولت حمایت، اطلاعات درست، دیپلماسی و برقراری ارتباط می‌خواهیم. دولت نباید بخش خصوصی را به حال خود رها کند، زیرا فتح جبهه‌های صادراتی با کمک دولت، قوانین و بسته‌های حمایتی ممکن نخواهد بود. در مورد الگوبرداری از کشورهای دیگر نیز باید گفت، خوشبختانه شرکت‌های ایرانی به آن سطح از بلوغ رسیده‌اند که خودشان خوب بدانند چه می‌خواهند. اما در حال حاضر موفق‌ترین کشور برای الگوبرداری در حوزه خدمات فنی و مهندسی، ترکیه است. بخشی: گاهی اوقات برای برنامه‌ریزی‌های بلندمدت به الگوبرداری از یک کشور موفق نیاز است. تجربه موفق در امر صادرات خدمات فنی و مهندسی در دنیا بی‌شمار است. به‌طور مثال چین در سال‌های گذشته توانسته جهش‌های قابل ملاحظه‌ای در اقتصاد خود داشته باشد. در منطقه هم کشورهایی مانند عربستان و ترکیه در حال فعالیت هستند و در بازارهای هدف صادراتی موتورهای جهشی خود را روشن کرده‌اند.

دنیای اقتصاد/

نرخ ارز و فلزات و اثرات آن بر صنعت برق

مهدی مسائلی

عضو هیات مدیره سندیکای صنعت برق ایران

آنچه مسلم است برق در ایران با ۱۱۳ سال سابقه یکی از زیرساختی‌ترین صنایع کشور به حساب می‌آید. به جرات می‌توان گفت که امروزه بدون آب و برق زندگی غیرممکن است. حجم ریالی بازار این صنعت زیرساختی در سطح انتقال و توزیع معادل ۸ هزار میلیارد تومان است که یک دهه گذشته مورد بی‌مهری واقع شده است.

از سال ۱۳۸۵ به بعد شعار خصوصی‌سازی در ایران مستند به اصل ۴۴ قانون اساسی مطرح شده است؛ این در حالی است که حال و روز بخش خصوصی به ویژه طرف قرارداد با دولت هر روز بدتر از دیروز می‌شود! از عوامل تاثیرگذار بر بازار صنعت برق در سطح انتقال و توزیع که به نوعی بازاری سفارشی و خرده‌فروشی محسوب می‌شود، تلاطمات نرخ ارز و فلزات بوده است که البته این روزها و به همین دلیل نرخ دستمزد و افزایش آن نیز مزید بر علت شده است، به‌خصوص برای کارهای خدمات فنی و مهندسی. تا به اینجا طرح مساله بود اما راهکارهای حل این مساله چیست؟ ۱- اصلاح متن قراردادهای دولتی و تبدیل آنها از حالت یکطرفه به دوطرفه ۲- تعدیلات قراردادی به‌صورت واقعی و بهنگام. مساله‌ای که طی این سال‌ها حل نشده و تبدیل به یک چالش اساسی شده است. میزان تغییرات نرخ ارز و فلزات به حدی است که در مقوله RISK نمی‌گنجد و در صورتی که برای جبران

آنها در قراردادهای فی مابین شرکت‌های دولتی و بخش خصوصی اقدامی درست، واقعی و بهنگام رخ ندهد، پیامدهایی نظیر افزایش نرخ بیکاری، کاهش مضاعف سرمایه‌های اجتماعی و حتی بحران‌های بانکی را می‌تواند به همراه داشته باشد. صنعت برق به‌رغم خودکفایی اعلام شده از طرف مسوولان دولتی آن به هیچ وجه بی‌نیاز از ارز نبوده بلکه یکی از صنایعی است که اثرپذیری آن از ارز حدود ۹۰ درصد است؛ چرا که به واردات مواد اولیه و برخی از تجهیزاتی که در داخل به دلیل موارد تکنولوژیکی و بعضاً دانشی امکان تولید ندارند، وابسته است. از طرفی نرخ فلزات اساسی مورد نیاز این صنعت نظیر مس، آلومینیوم، روی، فولاد و حتی آهن‌آلات بر اساس نرخ اعلامی بورس‌های خارجی و نرخ دلار در بورس ایران تعیین قیمت می‌شوند که این خود اثری مضاعف بر قیمت تمام شده کالاهای مرتبط با آنها خواهد داشت. طی ۱۰ سال گذشته توجه چندانی به حفظ کل زنجیره تامین صنعت برق از معدن تا مصرف نشده و امروزه شاهد این هستیم که این صنعت و به‌طور مشخص بخش خصوصی واقعی فعال در آن علاوه بر عوامل تاثیرگذار کلان نظیر نرخ ارز از برخی انحصارها نیز رنج می‌برد، چرا که درخصوصی‌سازی، رقابت‌پذیری مستتر است و رقابت‌پذیری بدون امکان انتخاب، مذاکره‌پذیری را محدود یا بی‌معنی می‌کند؛ این مهم راهکارهای قانونی دارد نظیر اصل ۴۳ قانون اساسی و بند «ه» سیاست‌های ابلاغی اصل ۴۴ که متأسفانه طی این سال‌ها به آن توجهی عملیاتی صورت نگرفته است. نقطه عطف توجه به صنعت برق در مواقع پیک بار است که آن هم به دلیل نگرانی از بی‌برقی است و پس از عبور از این دوره مجدداً این صنعت در حاشیه توجهات قرار می‌گیرد. آنچه مسلم است صنعت برق

یک صنعت زیرساختی و جاری است و نگاه کالایی به آن جواب نخواهد داد در این بین مسوولان وزارت نیرو نیز لازم است یکبار برای همیشه فرمول محاسبه نرخ برق را ارائه کنند تا بدین وسیله امکان تصمیم‌گیری برای نرخ برق نیز به‌عنوان منبع درآمدی این وزارتخانه تعیین تکلیف شود. و نکته آخر اینکه بخش خصوصی واقعی برای ایجاد لازم است سرمایه‌گذاری کند و این سرمایه لازم است حفظ شود و نباید با تلاطمات سیاسی و اقتصادی داخلی تهدید شود. از طرفی ظرفیت‌های بازار داخلی نیز باید سنجیده و متناسب با آن اجازه ثبت شرکت‌های جدید صادر شود؛ چرا که در شرایط فعلی تقاضا به دلیل تعداد زیاد شرکت‌های متقاضی کار بسیار بیشتر از عرضه است و این خود بر منطق اقتصادی رقابت‌های بخش خصوصی اثرات نامطلوبی داشته است. عدم توجه به این مطلب، در آینده کشور را آستان مشکلات عدیده‌ای خواهد کرد. به امید تحقق عملی تدبیر و امید و ایجاد آرامش بر جامعه ناشی از رونق یا حداقل ثبات اقتصادی در کشور.

دنیای اقتصاد /

چالش‌های صادرات خدمات فنی و مهندسی

علیرضا کلاهی صمدی

عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی تهران

بررسی چالش‌ها و پتانسیل‌های صادرات صنعت برق، همواره یکی از موضوعاتی بوده که از سوی فعالان بخش خصوصی مورد توجه قرار گرفته است. بسیاری از فعالان صنعت برق کشور بر این باورند که این صنعت

یکی از معدود صنایع با خلق ارزش افزوده بالا است. ارزیابی‌ها نشان می‌دهد در صنعت برق سه مزیت نسبی بسیار جدی در مقایسه با سایر صنایع کشور وجود دارد. مواد اولیه و اصلی صنعت برق را فلزات پایه‌ای همچون فولاد، آلومینیوم، مس، سرب و مصنوعات پتروشیمی تشکیل می‌دهد که این فلزات در کشور به وفور یافت می‌شوند. ایران رتبه اول تولید فولاد خاورمیانه را داراست و ۶ درصد از ذخایر غنی مس دنیا را نیز در خود جای داده است. همچنین ایران در زمینه تولید سرب و مصنوعات پتروشیمی در لیست تولیدکنندگان بزرگ دنیا قرار دارد. اما مزیت دوم صنعت برق به وجود بازارهای بزرگ صادراتی آن بازمی‌گردد. ایران با حدود ۸۰ هزار مگاوات ظرفیت نصب شده نیروگاهی که عمده آن را هم شرکت‌های ایرانی انجام داده‌اند، در زمینه تولید، انتقال و توزیع پتانسیل‌های بی‌نظیری در خدمات‌رسانی به کشورهای هدف دارد.

در اقتصاد مصطلح است که تا یک بازار بزرگ فراهم نباشد به مقیاس اقتصادی نخواهید رسید و در نتیجه نمی‌توان رقابت‌پذیر بود. مزیت سوم و کلیدی دیگر صنعت برق، بالغ بودن این صنعت است و اینکه این صنایع دستخوش تغییرات مداوم تکنولوژیک نخواهند شد. در صنایعی مانند الکترونیک و خودرو که تغییرات تکنولوژیک بسیار سریع رخ می‌دهند، به دلیل ضعف در جذب سرمایه، ایران معمولاً از رقبای جهانی خود عقب می‌ماند. اما بلوغ صنعت برق باعث شده که سیکل تغییرات فناوری بلندمدت‌تر و این فرصت به شرکت‌های ایرانی داده شود تا با گرفتن لایسنس یا مهندسی معکوس خود را به علم روز دنیا نزدیک کنند. در حال حاضر در ایران توربین‌های گازی، کابل‌های فشار قوی، سیم، دکل و... تولید می‌شود و می‌توان گفت

۹۵ درصد ارزش کالای مورد نیاز صنعت برق را خود شرکت‌های داخلی تولید می‌کنند. مصداق این ادعا هم متوسط وزنی ۱۵ درصدی تعرفه گمرکی صنعت برق در ایران است. به‌طور کلی این ویژگی‌ها نشان می‌دهد ایران در صنعت برق دارای توانمندی‌های بسیار بالایی است. اما خروجی این توانمندی‌ها تاکنون چه بوده است؟

آمارها حاکی از آن است که در سال ۱۳۹۵ بالغ بر ۲/۵ میلیارد دلار صادرات خدمات فنی و مهندسی و مصنوعات انجام شده که ۹۵ درصد از این میزان در حوزه صنعت برق رخ داده است. این صادرات، از آن جنس صادرات خدمات فنی و مهندسی هستند که اشتغال‌زایی و ارزش افزوده بالایی به همراه داشته است. بنابراین این نوع صادرات را می‌توان در زمره صادرات ارزشمند جای داد. در بخش صادرات کالا هم عملکرد ثبت شده نشان می‌دهد که حدود ۴۰۰ تا ۵۰۰ میلیون دلار صادرات انجام شده که در مقایسه با صادرات سایر کالاهای صنعتی آمار قابل دفاعی است. فعالان اقتصادی معتقدند با حمایت منطقی و آماده‌سازی زیرساخت‌های لازم برای تولید کالاهای صنعتی در کشور، می‌توان صادرات ۴ میلیارد دلاری در مصنوعات و صادرات ۱۰ میلیارد دلاری در خدمات فنی و مهندسی را محقق کرد. باید این موضوع را در نظر داشت که بازارهای هدف صادراتی ارزشمندی در اطراف ایران وجود دارد. ایران در قلب خاورمیانه قرار دارد؛ منطقه‌ای که رشد جمعیت بالایی نسبت به سایر مناطق دنیا دارد. در این میان کشورهایی مانند عراق که به دلیل جنگ و تحریم در سال‌های گذشته با زیرساخت‌های ضعیفی مواجه شده‌اند نیاز به سرمایه‌گذاری دارند و در نتیجه عراق می‌تواند به‌عنوان یکی از کشورهای هدف صادراتی مورد توجه قرار گیرد.

پیش‌بینی می‌شود عراق در ۱۵ سال آینده به ۲۰۰ تا ۳۰۰ میلیارد دلار کالا و خدمات نیاز داشته باشد. اگر ایران به‌عنوان همسایه این کشور، بتواند سهم ۳۰ تا ۵۰ درصدی این رقم را از آن خود کند، در ۱۵ سال آینده تنها از صادرات به عراق ۱۵۰ میلیارد دلار ارزآوری خواهد داشت. پاکستان و افغانستان کشورهای همسایه دیگری هستند که نیاز مبرمی به صادرات کالاهای ایرانی دارند. اما در این بین مشکلاتی که بر سر راه دستیابی به اهداف صادرات خدمات فنی و مهندسی کشور قرار گرفته است چه ابعادی دارند؟ بیشتر مشکلات همان‌ها هستند که گریبان سایر صنایع کشور را نیز گرفته‌اند.

هزینه‌های بالای تامین مالی توان رقابت‌پذیری شرکت‌های ایرانی را کاهش داده است. ماهیت فعالیت صادراتی در صنعت برق به این صورت است که چرخه عملیاتی بسیار بلندمدت است. متوسط سیکل دریافت پول نقد در این پروژه‌ها تقریباً ۸ تا ۱۰ ماه است و اگر هزینه تامین مالی ایران را با رقبای اصلی مقایسه کنیم، شرکت‌های ایرانی بلافاصله بعد از پرداخت هزینه بالای تامین مالی، نزدیک به ۲۰ درصد از نظر قیمتی عقب خواهد ماند. مشکل دیگر صنعت برق، بالا بودن قیمت مواد اولیه در کشور است.

به‌رغم اینکه مواد اولیه اصلی صنعت برق در کشور تولید می‌شود اما بهای اکثر مواد اولیه موردنیاز در ایران از سایر کشورهای اطراف گران‌تر است. چالش دیگری که می‌توان به آن اشاره کرد، بحث دیپلماسی اقتصادی است. در صنعت برق پشتیبانی سیاسی و دیپلماسی در پروژه‌ها بسیار حائز اهمیت است و رقبا به شدت از این حلقه استفاده می‌کنند. اگر تمهیداتی مانند تامین خطوط اعتباری صادراتی با قیمت مناسب صورت گیرد، بدون شک دست یافتن به آمار ۱۰

میلیارد دلاری صادرات در کوتاه مدت و صادرات ۳۰ میلیارد دلاری در اهداف بلندمدت ممکن خواهد شد.

مهر/ در گفتگو با مهر مطرح شد:

نرخ بالای خوراک، علت پایین بودن صادرات برق

نایب رئیس هیات مدیره سندیکای صنعت برق ایران گفت: نرخ بالای خوراک اختصاص داده شده برای تولید برق صادراتی، سرمایه گذاری برای احداث نیروگاه در این زمینه را توجیه پذیر نمی کند.

پیام باقری، نایب رئیس هیات مدیره سندیکای صنعت برق ایران در گفتگو با خبرنگار مهر یکی از دلایل عدم حضور پرنرگ ایران در بخش صادرات برق را اختلاف نظر وزارت نفت و نیرو بر سر نرخ خوراک گازی نیروگاههای حرارتی دانست و گفت: نرخ خوراکی که وزارت نفت برای نیروگاههای حرارتی تخصیص می دهد، تقریباً نزدیک به نرخ صادراتی گاز است که برای تولید برق، رقم بالایی محسوب می شود. به همین دلیل سرمایه گذاری برای احداث واحدهای نیروگاهی حرارتی جدید به منظور توسعه امر صادرات برق، توجیه اقتصادی پیدا نمی کند.

وی افزود: این در حالی است که کشورهای همسایه که می توانند بازار صادراتی خوبی برای برق ایران محسوب شوند، به سرعت نیاز خود به برق را از طرق مختلف رفع می کنند.

باقری همچنین انحصار صادرات برق در دست بخش

دولتی را یکی دیگر از عوامل موثر بر رونق کم صادرات برق کشور دانست و ادامه داد: بخش خصوصی هیچ نقشی در حوزه صادراتی برق ندارد؛ این در حالی است که ظرفیت نصب شده نیروگاههای کشور ۸۰ هزار مگاوات است؛ حال آنکه مجموع صادرات برق ایران به کشورهای با آنها مرز زمینی داریم حدود ۱۳۰۰ تا ۱۴۰۰ مگاوات است. به این ترتیب می توان گفت ایران به سرعت در حال از دست دادن زمان برای حضور در بازارهای صادراتی برق است.

عضو هیات مدیره فدراسیون صادرات انرژی ایران تصریح کرد: صنعت برق کشور در بخش تولید تجهیزات و همچنین ارائه خدمات فنی و مهندسی از مزیت‌های مناسب و قابل رقابتی برخوردار است که دولت می تواند با تسهیل روند و زیرساخت‌های حمایت از صادرات غیرنفتی به صورت همزمان از تولید کالای ایرانی حمایت کند.

به گفته باقری، با وجود آنکه به نظر می رسد مسئولان در راستای اجرای سیاست‌های رونق صادرات غیرنفتی تلاش می کنند اما نگاهی به آمار در سال‌های گذشته نشان می دهد که این امر نیازمند همت بیشتری است چرا که سال ۹۶ را با تراز صادراتی منفی به پایان بردیم چنانچه در سال گذشته میزان صادرات کشور ۴۷ میلیارد دلار بوده است در حالی که میزان واردات رقم ۵۴ میلیارد دلاری را به خود اختصاص داده است. به طور کلی روند صادراتی کشور نشان می دهد که طی سالهای گذشته میزان صادرات کشور بین ۴۰ تا ۵۰ میلیارد دلار محبوس بوده.

نایب رئیس هیئت مدیره سندیکای صنعت برق ایران با اشاره به اینکه صنعت برق از پتانسیل مطلوبی در زمینه صادرات برخوردار است اظهار داشت: این صنعت با تکیه به پتانسیلی که دارد می تواند گام قابل توجهی

در بخش صادرات تجهیزات و خدمات فنی و مهندسی برداشته و در نتیجه ارزش افزوده و ارزآوری بسیار بالایی برای کشور به ارمغان بیاورد که این امر حمایت های مسئولین به ویژه در بخش دیپلماسی صادرات و ایجاد زیرساخت های عملیاتی بانکی را می طلبد چرا که در بخش صادرات صنعت برق همچنان مشکلات انتقال ارز گشایش خطوط اعتباری و صدور تضامین پابرجاست.

به گفته این فعال بخش خصوصی به دلیل اینکه ایران امکان تولید برق با نرخ رقابتی خوبی را دارد می تواند نقش مهمی در زمینه صادرات برق ایفا کند بنابراین می توان گفت یکی از روش های حمایت دولت از کالای ایرانی در این صنعت، کمک به معطوف کردن نگاهها و ظرفیت ها به بخش صادرات و بازارهای خارج از کشور است.

برق نیوز/

تاثیر نوسانات ارزی بر صنعت برق

بخش خصوصی صنعت برق که هنوز نتوانسته از زلزله نوسانات ارزی سال‌های ۹۰ و ۹۱ آواربرداری کند و به شرایط عادی برگردد دوباره درگیر نوسانات نرخ ارزی انتهای ۹۶ و ابتدای ۹۷ شده است. افزایش قیمت دلار و نوسانات ارزی چندماه گذشته ته مانده بخش خصوصی صنعت برق را هم با خود می برد. بخش دولتی و حاکمیتی باید صدای بخش خصوصی صنعت برق را بشنود و به قراردادهای و شرایط ظالمانه خود پایان دهد. سرویس صنعت برق نیوز: افزایش قیمت دلار و

تغییرات نرخ ارز در چند ماه گذشته یکبار دیگر صنعت برق ایران را آشفته و نگران کرده است. بخش خصوصی صنعت برق که هنوز نتوانسته از زلزله نوسانات ارزی سال‌های ۹۰ و ۹۱ آواربرداری کند و به شرایط عادی برگردد دوباره درگیر آسیب‌های ناشی از نوسانات نرخ ارز انتهای ۹۶ و ابتدای ۹۷ شده است.

افزایش دوباره نرخ ارز در روزهای ابتدایی شروع سال جدید و بالاتر رفتن دلار آنهم بعد از افزایش قابل توجه نرخ ارز در ماه‌های انتهایی سال ۹۶ موجب شد تا صنعت برق بعنوان یکی از مهمترین صنایع ایران که ارتباطی اجتناب ناپذیر با دیگر کشورها دارد بیش از بقیه دچار آسیب و خسارت گردد. حتی اگر دلار ۴۲۰۰ تومانی دولت را مبنای محاسبات قرار دهیم باز هم افزایش قابل ملاحظه‌ای داشته و تاثیر زیادی برای صنعت برق خواهد داشت.

هنوز تجربه تلخ عدم تعدیل نرخ ارز در قراردادهای سال‌های ۸۹ تا ۹۱ در صنعت برق باقی بود که نوسانات ارزی و افزایش چشمگیر نرخ ارز، کابوس روزهای سخت سال‌های گذشته را در چشم صنعت خصوصی برق ایران زنده کرد.

دولتی‌ها که انکار نمی‌خواهند باور کنند بخش خصوصی صنعت برق دیگر توان کشیدن جور بدهی‌های کلان صنعت برق را ندارد بدلیل اجبار این صنف در تن دادن به شرایط سخت قراردادهای فعلی بخاطر جلوگیری از ورشکستگی و نابودی کامل کسب و کار خود، روز به روز بر فشار خود افزوده و تلاش قابل ملاحظه‌ای برای نجات بخش خصوصی نکردند.

در شرایطی که کار نبوده و مناقصات حتی سودآور هم نیستند عده‌ای با داشتن رانت‌های خاص و حمایت‌های غیرقانونی در شرکت‌های دولتی و به امید اصلاح قیمت‌ها در هنگام اجرای پروژه و با تغییر

صورت وضعیت ها، به بقیه هم صنفی‌های خود خیانت کرده و موجب بی اعتباری بخش خصوصی شده اند. اغلب فسادهای دولتی صنعت برق را بخش دولتی ما انجام داده، ولی ضرر و زیان آن را تمام بخش خصوصی صنعت برق متحمل می‌شود.

فسارهای گسترده بخش خصوصی و اعتراضات سراسری آن‌ها به اعمال شرایط سخت از سوی بخش دولتی در انعقاد قراردادهای ظالمانه در صنعت برق موجب شد تا بصورت نمایشی در چند شرکت محدود، بندی بعنوان شرایط تعدیل قرار داد بر اساس تغییرات نرخ ارز اعمال گردد. بندهای مضحکی که نه تنها موجب تعدیل نخواهد شد بلکه دست کارفرما را برای سوء استفاده‌های بعدی و ایجاد رانت‌ها و زد و بندهای دولتی باز می‌کند. با این وجود حتی در همین موارد اندک هم کسی سراغ ندارد توانسته باشد از دولت این هزینه تعدیل نرخ ارز را بگیرد و در مقابل بارها ضمانت‌های بانکی شرکت‌های خصوصی به اجرا درآمد. تاثیر نوسانات ارزی بر صنعت برق در سال ۹۱ هم با هشدار دلسوزان این حوزه بارها اطلاع رسانی شد. اما متأسفانه بخش دولتی صنعت برق هیچ حمایتی از بخش خصوصی نکرد و حتی گاهی با اعمال شرایط سختگیرانه‌تر موجبات رکود و تضعیف بیشتر را فراهم ساخت.

رییس هیات‌مدیره سابق سندیکای صنعت برق ایران در سال ۹۱ با بیان اینکه هر چه سریع‌تر باید نرخ ارز تثبیت شود تا بیش از این شاهد ورشکستگی پیمانکاران صنعت برق نباشیم، گفته بود: نوسانات نرخ ارز اشک پیمانکاران صنعت برق را درآورده است.

محمد فارسی با ابراز تأسف گفته بود: همین امروز صبح مدیرعامل یکی از شرکت‌های صنعت برق با حضور در سندیکا از این صنعت خداحافظی و اعلام کرد که با

موی سیاه وارد صنعت برق شده و حال با موی سفید از صنعت برق می‌رود. اگر قرار باشد کارفرمایان صنعت برق و در راس آن‌ها مدیران ارشد و وزیر نیرو فکری به حال تاثیرات نوسانات نرخ ارز و افزایش آن بر صنعت برق نداشته باشند، به‌زودی ما شاهد از بین رفتن خیلی از شرکت‌ها و کارخانه‌های برقی خواهیم بود.

وزیر نیروی وقت ایران نیز با علم به این اعتراضات و اثرات منفی تغییرات نرخ ارزی بر صنعت برق در همان سال ۹۱ گفت: گزارش‌ها در خصوص نوسانات نرخ ارز و تاثیرات آن بر روی پروژه‌های آب و برق به زودی جمع‌آوری می‌شود.

مجید نامجو در پاسخ به این سوال که آیا نوسانات نرخ ارز بر روی صنعت آب و برق و پروژه‌های وزارت نیرو تاثیر داشته است یا خیر؟ گفت: برخی از پروژه‌های صنعت آب و برق برای پیشبرد برنامه‌های خود نیازمند ارز هستند و این موضوع از مواردی است که دائم در هیات دولت به صورت ویژه مطرح شده است. تصمیم این شده است که گزارش‌ها جمع‌آوری شود و شورای عالی فنی نسبت به تعدیل نرخ ارز تصمیم بگیرد.

وی اضافه کرد: قطعاً وزارت نیرو به عنوان یک حق برای پیمانکاران این موضوع را دنبال می‌کند تا از این بابت اگر پیمانکاران ضرری متوجه آن‌ها شده است با توجه به قراردادی که با این وزارتخانه به امضا رسانده‌اند آن را جبران کند.

بعد از نامجو، چیت چیان و معاونانش و حالا هم اردکانیان و معاونانش بر این ضرورت صحه گذاشته، ولی در عمل اراده‌ای برای اصلاح این رویه غلط دیده نشد و برای آن چاره‌ای نیندیشیدند.

دو سال بعدتر در سال ۹۳ علیرضا کلاهی در حاشیه چهاردهمین نمایشگاه بین‌المللی برق ایران ۹۳ اثرات

این بی توجهی دولت را این طور تشریح کرد: اعضای سندیکای برق که پیمانکاران و تولیدکننده تجهیزات صنعت برق هستند دچار کم کاری مفرط شده اند. با اشباع شدن بازار داخل و مشکلات بودجه‌ای وزارت نیرو، اعضای سندیکا با کمتر از ۳۰ درصد ظرفیت کار می‌کنند و انباشت بدهی‌ها، واحدهای تولیدی را وادار به تعدیل نیرو کرده است.

در سال‌های گذشته شرکت‌ها برای تامین منابع مالی با توجه به اینکه مطالبات آن‌ها پرداخت نشده بود، از بانک‌ها تسهیلات با بهره بالا و گاهی با بیش از ۳۰ درصد سود گرفتند تا هزینه‌های جاری خود را پوشش داده و حقوق و هزینه‌های بالاسری را پرداخت کنند؛ و لذا این شرکت‌ها مجبور شدند سود تسهیلات را به بانک پرداخت کنند و حتی در صورت تاخیر در پرداخت جریمه شده و خسارت دادند. مابه‌ازای این مطالبات معوقه‌ای که دریافت نشده و خسارات ناشی از تاخیر پرداخت مطالبات، جایی در وزارت نیرو محاسبه نشد و در پی خسارات ناشی از پرداخت مطالبات، ضمانت‌نامه‌ها و املاک شرکت‌ها توقیف شد؛ و همچنان نیز خسارات ناشی از آن محاسبه نمی‌شود. تاریخ بار دیگر در حال تکرار است. خیلی از دولتمردان ما در وزارت نیرو و صنعت برق نخواستند صدای بخش خصوصی را بشنوند، اما در طی چند سال گذشته دیدند چه بر این صنعت گذشت.

در نشست پایان سال سندیکای صنعت برق در اسفندماه ۹۶، همایون حائری معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی و غلامرضا خوش خلق مدیرعامل برق منطقه‌ای تهران بر ناعادلانه بودن شرایط قراردادهای فعلی تاکید داشته، ولی با برشمردن دلایل مختلف، اجرای آن را سخت دانستند!

بخش خصوصی صنعت برق معترض به رفتارهای یکجانبه و شرایط ناعادلانه قراردادهای دولتی است و بر این اساس در پی نشان دادن اعتراض خود به شیوه‌های مختلف است. زمان آن رسیده است که بخش دولتی و حاکمیتی صنعت برق نیز صدای بخش خصوصی را بشنود و سریعتر برای آن چاره جویی کند. بخش خصوصی انتظار دارد صنعت برق و به ویژه معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی که نقش تعیین کننده‌ای در این برهه دارد به صحبت‌های خود عمل کند انجا که گفته بود: ما یادمان نرفته است که سندیکا و بخش خصوصی در دوران سخت و تحریم کنار ما بودند و الان ما نیز آن‌ها را فراموش نکرده ایم. ما باید شرایطی را فراهم کنیم که نگرانی‌های بخش خصوصی برطرف شود و فکر آن‌ها کمتر باشد. قرار نیست هر وقت که ما به آن‌ها نیاز داشتیم از آن‌ها کمک بگیریم و سپس آن‌ها را به فراموشی بسپاریم و ما قدردان زحمات شما هستیم.

دنیای اقتصاد /

مبادله برق بین ایران و جمهوری آذربایجان

یادداشت تفاهم همکاری در زمینه واردات برق از جمهوری آذربایجان به ایران از اول ژوئن ۲۰۱۸ (۱۱ خرداد ۹۷) امسال به امضا رسید.

به دنبال سفر رئیس‌جمهوری و وزیر نیروی کشورمان به جمهوری آذربایجان در نیمه اول فروردین ماه امسال، معاونان وزیر نیروی ایران و وزیرانرژی آذربایجان نشستی را در تهران برگزار کردند و در این نشست دو

طرف برای تبادل ۱۸۰ مگاوات برق در سال جاری به تفاهم رسیدند. بر اساس این تفاهم‌نامه‌ها که ابتدا در سطح معاونان وزیر به امضای «همایون حائری» معاون وزیر نیروی کشورمان و «ناطق عباس‌اف» معاون وزیر انرژی آذربایجان رسید، دو طرف برای واردات ۱۸۰ مگاوات برق در تابستان به نتیجه قطعی رسیدند.

همچنین این توافق نامه به امضای «آرش کردی» مدیرعامل شرکت توانیر و «اعتبار پیروردیف» مدیرعامل شرکت آذرانرژی به‌عنوان شرکت‌های اصلی طرف قرارداد در انجام این ارتباط الکتریکی نیز رسید. حائری معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی در این مراسم از گسترش روابط به ویژه در حوزه برق و انرژی میان دو کشور استقبال کرد و گفت: در آینده نزدیک مذاکراتی نیز برای توسعه روابط برقی به ویژه درخصوص اتصال شبکه‌های برق کشورهای ایران، جمهوری آذربایجان، گرجستان و روسیه خواهیم داشت. وی همچنین تاکید کرد: وجود اشتراکات بسیار زیاد میان ایران و جمهوری آذربایجان، گسترش روابط را میان دو طرف تسهیل می‌کند که باید از این ظرفیت به‌صورت کامل استفاده کرد. «ناطق عباس‌اف» معاون وزیر انرژی آذربایجان نیز با اشاره به اینکه در دیدار روسای جمهور دو کشور که مدتی پیش انجام شد، هیات‌های برقی دو کشور نیز مذاکراتی با هم داشتند که در آن نشست، بر سر کلیات صادرات برق به ایران و نیز توسعه روابط در سایر زمینه‌های صنعت برق تفاهم‌نامه‌هایی حاصل شده بود. در ادامه این نشست، «اعتبار پیروردیف» مدیرعامل شرکت آذرانرژی نیز از علاقه‌مندی کشورش برای ترانزیت برق از مسیر ایران به کشورهای ثالث خبر داد.

وزارت نیرو / رئیس سازمان ساتبا خبر داد: فعالیت ۵ شرکت ایرانی در زمینه تولید پنل‌های خورشیدی

معاون وزیر نیرو و رئیس سازمان ساتبا از افزایش ۳۶۶ درصدی تولید انرژی تجدیدپذیر و احداث بیش از ۱۰۰۰ نیروگاه تجدید پذیر ۵ کیلوواتی بر بام منازل و خود کفایی ۵ شرکت ایرانی در زمینه تولید پنل‌های خورشیدی در ایران خبر داد.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی وزارت نیرو (پاون)، «سیدمحمد صادق‌زاده» در این باره اظهار کرد: در کنار اینکه ایران مقام پنجم را در منابع نفت و دوم را در گاز و اول را در حوزه هیدرو کربن‌ها داراست، از جایگاه بسیار مناسب‌تری در حوزه انرژی‌های تجدید پذیر برخوردار بوده به نحوی که از دشت‌های گسترده‌ای جهت تولید برق از طریق احداث نیروگاه‌های خورشیدی و بادی برخوردار است.

وی افزود: در سالی که گذشت با همت و تلاش مردم بزرگوار و سرمایه‌گذاران بخش خصوصی ما شاهد توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر در کشورمان بودیم، به نحوی که تا ابتدای سال ۹۷ ظرفیت انرژی‌های تجدیدپذیر به ۵۵۰ مگاوات افزایش پیدا کرده و امیدواریم تا پایان تابستان امسال به ۶۰۰ مگاوات برسد.

صادق زاده ادامه داد: همچنین بر اساس برنامه ریزی‌های انجام شده تا پایان سال جاری این ظرفیت باید به ۱۰۰۰ مگاوات برسد و هر ساله امیدواریم شاهد افزایش ۱۰۰۰ مگاواتی ظرفیت نیروگاه‌های تجدیدپذیر در کشورمان باشیم.

معاون وزیر نیرو با اشاره به رشد ۳۶۶ درصدی تولید

انرژی‌های تجدیدپذیر در کشور گفت: با همت مردم ما امروزه شاهد بیش از ۱۰۰۰ نیروگاه تجدیدپذیر ۵ کیلوواتی نصب شده بر بام منازل در کشورمان هستیم و امیدواریم در آینده با تلاش بخش خصوصی و علاقه و همت ملی مردم توسعه این نیروگاه‌ها افزایش یابد. رئیس ساتبا در پایان با اشاره به نامگذاری سال جاری به‌عنوان «حمایت از کالای ایرانی» از سوی مقام معظم رهبری گفت: خوشبختانه ۵ شرکت ایرانی در زمینه تولید پنل‌های خورشیدی و دو شرکت داخلی در زمینه تولید توربین‌های بادی توانسته‌اند بخش قابل توجهی از نیاز سرمایه‌گذاران را تأمین نمایند و در زمینه نیرورسانی و سازه نیروگاه‌های خورشیدی نیز به خودکفایی کامل دست یافته‌ایم.

ایلنا/ معاون دفتر محیط زیست، ایمنی، بهداشت و امور اجتماعی وزارت نیرو مطرح کرد:
**برخورداری ۱۹ پروژه صنعت آب و برق
از امکانات صندوق سبز اقلیم**

معاون دفتر محیط زیست، ایمنی، بهداشت و امور اجتماعی (EHSS) وزارت نیرو از فعالیت‌های بین‌المللی در حوزه محیط زیست و تغییر اقلیم و برنامه ریزی برای برخورداری ۱۹ پروژه صنعت آب و برق از امکانات صندوق سبز اقلیم (GCF) خبر داد.

به گزارش ایلنا، «نسترن رحیمی» معاون دفتر محیط زیست، ایمنی، بهداشت و امور اجتماعی وزارت نیرو با اشاره به این مطلب که در عرصه فعالیت‌های بین‌المللی در حوزه محیط زیست و

تغییر اقلیم، برنامه‌ریزی برای همکاری‌های دوجانبه و نیز ارتباط با سازمان‌های بین‌المللی در طی دو سال گذشته به انجام رسیده است، گفت: در تلاش هستیم تا با همکاری ستاد و صف، امکانات بین‌المللی به ویژه در قالب کنوانسیون‌ها، معاهدات، توافق‌نامه‌ها و تفاهم‌نامه‌های جاری و ساری برای برنامه‌ها، طرح‌ها و پروژه‌های وزارت نیرو در عرصه‌های آب، برق، انرژی و آبفا جذب می‌شود.

وی با اشاره به اینکه در ارتباط با سازمان‌های بین‌المللی در حوزه محیط زیست و تغییر اقلیم، سه کارگروه فعالیت دارند، افزود: این کارگروه‌ها شامل؛ کارگروه برخورداری از امکانات صندوق سبز اقلیم (GCF)، کارگروه برخورداری از امکانات صندوق انطباق با تغییر اقلیم (AF) و کارگروه برخورداری از امکانات سند چارچوب کمک‌های توسعه‌ای سازمان ملل متحد UNDAF ۲۰۱۷-۲۰۲۱ موسوم به «آندف» خواهند بود.

معاون دفتر محیط زیست، ایمنی، بهداشت و امور اجتماعی وزارت نیرو با بیان اینکه در سال گذشته با حضور نمایندگان شرکت‌های مادر تخصصی، سازمان‌ها و مؤسسات تحقیقاتی وزارت نیرو و نیز نمایندگان مراجع صلاحیت دار ملی در سازمان محیط زیست و وزارت امور خارجه، سازمان‌های ذیل سازمان ملل متحد در ایران و بخش خصوصی برگزار شد، خاطرنشان کرد: یکی از خصایص این کارگروه‌ها تعداد جلسات محدود (حداکثر ۴ جلسه) اما اثر بخش در برنامه‌ریزی و معرفی پروژه‌های متعدد به مراجع ذیربط است.

وی اضافه کرد: بجز این موارد، همکاری‌های دو جانبه بین‌المللی در خصوص مباحث محیط زیست، ایمنی و بهداشت با وزارت خانه‌های محیط زیست و

ژاپن، آلمان، هلند، انگلستان، ایتالیا و استرالیا توسط سرپرست دفتر EHSS مورد مذاکره و برنامه ریزی قرار گرفته است.

رحیمی با اشاره به این مورد که در وزارت نیرو از دو سال قبل که دفتر محیط زیست، ایمنی، بهداشت و امور اجتماعی تشکیل شده، با توجه به ماهیت ستادی این دفتر که اقدامات و فعالیت‌های آن بایستی برنامه ریزی، سیاست‌گذاری و آینده‌پژوهی در عرصه‌های محیط زیست، ایمنی، بهداشت، امور اجتماعی و هم بست این عوامل باشد، اظهار داشت: با همکاری امور بین الملل، بهره‌برداری به موقع از امکانات و سازوکارهای بین‌المللی ذیل پروتکل کیوتو و توافق نامه پاریس در بخش‌های آب، برق، انرژی و آبفا در دستور کار گرفت و با هماهنگی و همگامی معاونت‌های شرکت‌های مادر تخصصی و مراکز و مؤسسات پژوهشی در وزارت خانه این اقدامات در دست انجام و پیشرفت است.

*صندوق سبز اقلیم

معاون دفتر EHSS وزارت نیرو با اشاره به این که بخش صف وزارت نیرو ۱۹ پروژه را برای صندوق سبز اقلیم (در قالب شرح خدمات تکمیل شده) تعریف کرده، اذعان داشت: این پروژه‌ها به منظور برخورداری از امکانات صندوق سبز اقلیم در کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و انطباق با تغییر اقلیم از جانب وزارت نیرو به سازمان حفاظت محیط زیست به عنوان مرجع صلاحیت دار ملی صندوق سبز اقلیم معرفی شده‌اند که یکی از این پروژه‌ها برای برخورداری از امکانات صندوق سبز اقلیم (GCF) برای بخش خصوصی در حال پیگیری است. وی افزود: ماهیت برنامه‌ها و پروژه‌های تعریف شده در

قالب GCF طوری است که مشارکت مالی طرف‌های خارجی (شرکت‌ها، سازمان‌ها، بانک‌ها و غیره) شانس تصویب پروژه را در این صندوق افزایش می‌دهد.

نسترن رحیمی خاطر نشان کرد: خوشبختانه اکثریت پروژه‌های وزارت نیرو از این مشخصه برخوردار هستند و انتظار می‌رود با تشکیل جلسات کمیته ملی GCF در سازمان محیط زیست و تأیید انجام پروژه‌های پیشنهادی، اقدامات اجرایی این پروژه‌ها از نیمه دوم سال ۱۳۹۷ آغاز شود.

وی با بیان این که دبیرخانه این صندوق که در کره جنوبی مستقر است در سال گذشته، اعلام نموده که به پروژه‌هایی که توسط بخش خصوصی برای کاهش گازهای گلخانه‌ای و انطباق با تغییر اقلیم در قالب GCF تعریف شوند تسهیلات ویژه (۵۰۰ میلیون دلار برای کل پروژه‌ها) در نظر می‌گیرد افزود: در این راستا وزارت نیرو توانست پروژه مرتبط با یکی از واحدهای تصفیه فاضلاب را ارائه نماید که مورد تأیید مرجع ملی GCF قرار گرفته و برای دبیرخانه بین‌المللی GCF نیز ارسال شده است.

او ادامه داد: در این پروژه بخشی از هزینه‌ها توسط ارائه دهنده پروژه، و بانک توسعه اسلامی و بخش دیگری از منابع بلاعوض صندوق سبز اقلیم، تأمین خواهد شد و نهاد مشارکت کننده خارجی آن برنامه اسکان بشر سازمان ملل متحد (UNHABITAT) است.

لازم به ذکر است؛ دو پروژه در کشور برای برخورداری از تسهیلات فوق، مورد تأیید مرجع ملی قرار گرفت که یکی از این پروژه‌ها متعلق به وزارت نیرو است.

* چارچوب کمک‌های توسعه‌ای سازمان ملل متحد موسوم به آندف

معاون دفتر EHSS وزارت نیرو با اشاره به این که سند همکاری تحت عنوان سند چارچوب کمک‌های توسعه‌ای سازمان ملل متحد موسوم به آندف UNDAF ۲۰۱۷-۲۰۲۱ برای دوره ۱۴۰۰-۱۳۹۶ برای ایران، موجود است که چارچوب این کمک‌های توسعه‌ای محصول همکاری و مشارکت تنگاتنگ دولت و گروه کشوری سازمان ملل متحد است، افزود: در این سند اولویت‌های توسعه ایران متمرکز بر ۴ زمینه اولیوی اصلی که شامل: محیط زیست (مدیریت یکپارچه منابع طبیعی، اقتصاد کم کربن و تغییرات اقلیم)، بهداشت (پوشش بهداشت همگانی، پیشگیری و کنترل بیماری‌های غیر واگیر و ...)، اقتصاد مقاومتی (رشد فراگیر- فقرزدایی و رفاه اجتماعی، امنیت غذایی - کشاورزی پایدار و بهبود تغذیه، مدیریت بلایای طبیعی، شهرنشینی پایدار، اشتغال پایدار، جمعیت و توسعه) و کنترل مواد مخدر (درمان و پیشگیری از سوء مصرف مواد، کاهش عرضه مواد غیر قانونی) قرار دارد که عمده همکاری‌های ذیل این سند در محورهای فوق، ارائه خدمات فنی و مشاوره‌ای است که دو زمینه محیط زیست و اقتصاد مقاومتی، مرتبط با فعالیت‌های وزارت نیرو خواهد بود.

وی با بیان این مطلب که فرصت استفاده از امکانات این سند در حال حاضر، ۴ سال است افزود: وزارت نیرو در قالب همکاری‌های درون بخشی با همکاری دفتر EHSS و امور بین الملل، در آذرماه سال گذشته کارگروهی متشکل از نمایندگان ستاد و صف تشکیل داد تا صنعت بتواند در راستای فعالیت‌ها و اهداف خود، به موقع و به صورت مؤثر از امکانات سند یاد شده بهره مند شود.

رحیمی با بیان این که در این سند امکان همکاری

۳ سازمان UNDP، FAO و UNHABITAT در موضوعات مرتبط با فعالیت‌های وزارت نیرو، پیش بینی شده است توضیح داد: در جلسات کارگروه آندف، نمایندگان سازمان‌های یاد شده، زمینه‌های همکاری، مراحل اقدامات و نیازهای اولیه برای انجام این همکاری را برای اعضای کارگروه توضیح دادند که حاصل جلسات کارگروه، ارائه ۱۸ عنوان پروژه و برنامه از سوی ستاد و صف است.

وی تصریح کرد: قرار است در سال جاری، بخش خصوصی مرتبط با وزارت نیرو برای بهره برداری از امکانات این سند، فعال شود.

معاون دفتر EHSS وزارت نیرو با بیان این مورد که سند آندف ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۶ نیز برای ایران موجود بوده اما وزارت نیرو از سند یاد شده بهره برداری ننموده، گفت: برنامه ریزی شده تا وزارت نیرو به عنوان پیشروترین دستگاه اجرایی دولت در این زمینه، کارگروه مرتبط را تشکیل دهد تا ضمن برنامه ریزی مناسب و دقیق، امکان بهره برداری از امکانات این سند برای ستاد و صف تا سال ۱۴۰۰ فراهم شود. او یاد آور شد: در بخش تحقیقات آب ۶ عنوان پروژه در موضوعات اقتصاد کم کربن، مدیریت بلایای طبیعی، و مدیریت یکپارچه منابع طبیعی، در بخش آب دو محور اصلی در برنامه ریزی و سیاست‌گذاری و طراحی و پیاده سازی پایگاه آمار- اطلاعات و مدیریت منابع آب و مدیریت یکپارچه منابع آب (مشمول بر ۸ پروژه) تاکنون تعریف شده است.

رحیمی اضافه کرد: در بخش برق نیز در موضوعات کاهش مصرف انرژی، خدمات مدیریتی کاهش مصرف انرژی، سیاست‌های کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای، افزایش تاب آوری در برابر تغییر اقلیم و انطباق با این پدیده (در مبحث ریزگردها، حوادث غیر

مترقبه)، تبدیل نیروگاه‌های گازی به چرخه ترکیبی و بازتوانی نیروگاه‌ها، پیشنهاد انجام پروژه ارائه شده که این موارد در دست بررسی و رایزنی است.

*صندوق انطباق با تغییر اقلیم

معاون دفتر محیط زیست، ایمنی، بهداشت و امور اجتماعی وزارت نیرو در ارتباط با توافقنامه پاریس و وجود صندوق دیگری تحت عنوان صندوق انطباق با تغییر اقلیم، توضیح داد: مشارکت کنندگان بین‌المللی و دبیرخانه صندوق انطباق با تغییر اقلیم برای کشورهای در حال توسعه، بودجه ۱۰ میلیون دلاری بلاعوض در نظر گرفته است تا طرح‌های مرتبط را معرفی نماید تا از این تسهیلات برخوردار شوند.

وی آغاز اقدامات این کار در وزارت نیرو را از سال ۱۳۹۵ دانست و با بیان اینکه تا کنون دو جلسه ملی، با حضور بخش‌های صف و ستاد وزارت نیرو و نمایندگان وزارت امور خارجه، وزارت جهاد کشاورزی و سازمان محیط زیست در معاونت برنامه ریزی و اقتصادی برگزار شده است، افزود: وزارت نیرو در این جلسات آمادگی و ظرفیت‌های خوب خود را برای برخورداری از امکانات صندوق انطباق با تغییر اقلیم رسماً اعلام کرد که بخش‌های مختلف صف و ستاد پروژه‌های متعددی را در این مورد پیشنهاد نمودند که برای ادامه کار به سازمان محیط زیست ارسال شد.

رحیمی ماحصل کلیه اقدامات، تعاملات و همکاری‌های بخشی و ملی در این زمینه را منجر به این دانست که، با مشارکت سازمان محیط زیست، وزارت نیرو و جهاد کشاورزی، یک پروژه در حوضه آبریز بختگان - مهارلو از منظر انطباق با تغییر اقلیم

تهیه شود و UNDP به عنوان نهاد واسط بین‌المللی، تعیین و دبیرخانه آن هم در سازمان محیط زیست مستقر باشد که این اقدام نمودی عینی از کار گروهی و مشارکت سه دستگاه دولتی با همراهی وزارت امور خارجه و UNDP به عنوان نهاد بین‌المللی است.

وی ادامه داد: انتظار می‌رود با پیگیری UNDP این پروژه در ۶ ماه آینده در دبیرخانه AF به ثبت رسیده و اقدامات اجرایی آن آغاز شود.

معاون دفتر EHSS وزارت نیرو در جمع بندی کلی گفت: وزارت نیرو برای برخورداری از امکانات صندوق‌های بین‌المللی محیط زیست و تغییر اقلیم، برنامه ریزی‌هایی که تاکنون انجام داده مشتمل بر استفاده از امکانات صندوق سبز تغییر اقلیم GCF، استفاده از امکانات صندوق انطباق با تغییر اقلیم، استفاده از امکانات سند UNDAF است که این اقدامات، فرازهایی از هم راستایی فعالیت‌ها با اقدامات محیط زیستی جامعه جهانی است که امیدواریم با مشارکت طرف‌های خارجی و جذب کمک‌های مشاوره‌ای، فنی و مالی بین‌المللی، این مهم میسر شود.

مهر/مدیر گازرسانی شرکت ملی گاز خبر داد:

خردادماه؛ اجرای فاز نخست گازرسانی به نیروگاه چابهار

مدیر گازرسانی شرکت ملی گاز گفت: فاز نخست گازرسانی به نیروگاه چابهار تا خرداد ماه امسال با هدف انتقال روزانه یک میلیون مترمکعب گاز راه‌اندازی می‌شود.

به گزارش خبرگزاری مهر به نقل از وزارت نفت، سعید مومنی درباره گازرسانی به نیروگاه چابهار گفت: بر اساس قرارداد میان شرکت ملی گاز ایران و پیمانکار اجرای طرح، فاز نخست گازرسانی به نیروگاه چابهار، اواخر اردیبهشت یا اوایل خرداد امسال راه‌اندازی می‌شود. گازرسانی به نیروگاه چابهار در دو فاز تعریف شده که فاز نخست برای گازرسانی یک میلیون مترمکعب در روز و فاز دوم برای گازرسانی روزانه ۲ میلیون مترمکعب است.

مومنی درباره گازرسانی به مناطق جنوب شرق کشور توضیح داد: هدف اصلی گازرسانی به منطقه جنوب سیستان و بلوچستان افزون بر گازرسانی به نیروگاه چابهار، فراهم کردن شرایط مساعد برای صادرات گاز ایران به عمان است.

ایران و عمان در سال ۱۳۹۲ یادداشت تفاهمی در زمینه صادرات گاز طبیعی امضا کردند که با اجرای آن، گاز ایران با یک خط لوله به صورت مستقیم از بستر خلیج فارس به عمان صادر شود. به این ترتیب ایران برای تولید سالانه یک میلیون و ۵۰۰ هزار تن ال‌ان‌جی در تاسیسات ال‌ان‌جی عمان به این کشور گاز صادر می‌کند. ظرفیت انتقال گاز با خط لوله صادرات گاز ایران به عمان روزانه یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون فوت مکعب خواهد بود.

قرار است بخشی از ظرفیت این خط لوله در عمان به گاز طبیعی مایع (ال‌ان‌جی) تبدیل و به بازارهای هدف صادر شود و باقیمانده ظرفیت خط لوله به بازارهای آتی در کشورهای جنوب خلیج فارس اختصاص یابد.

در همین حال، بیژن زنگنه، وزیر نفت، شامگاه چهارشنبه (۲۲ فروردین‌ماه) پس از دیدار با محمد بن حمد الرمحي، وزیر نفت و گاز عمان، گفت: تا پایان

ماه ژوئن نحوه توافق برای احداث خط لوله انتقال گاز ایران به سلطان نشین عمان نهایی می‌شود.

گازرسانی به زابل از طریق سی‌ان‌جی

مومنی، با بیان این‌که گازرسانی به شهر زابل در استان سیستان و بلوچستان نیز از طریق سی‌ان‌جی اجرایی می‌شود، ادامه داد: روش گازرسانی سی‌ان‌جی به زابل تا زمان احداث و بهره‌برداری خطوط انتقال گاز ادامه خواهد داشت. شرکت مهندسی و توسعه گاز که متولی احداث خطوط انتقال گاز است، مراحل تکمیل خط انتقال گاز ایرانشهر به چابهار را مطابق برنامه اجرا می‌کند.

خبرگزاری صدا و سیما/ بانک مرکزی؛

ابلاغ اصلاحیه بندهایی از آیین نامه اجرایی ماده ۲۰ قانون رفع موانع تولید

بانک مرکزی، اصلاحیه هیئت وزیران در خصوص بندهایی از آیین نامه اجرایی ماده ۲۰ قانون رفع موانع تولید را در بخشنامه‌ای به شبکه بانکی ابلاغ کرد.

ابه گزارش خبرگزاری صدا و سیما از روابط عمومی بانک مرکزی، هیئت وزیران در جلسه مورخه ۱۳۹۶،۱۲،۲۷ به پیشنهادهای شماره ۹۶،۴۹۹۵۱،۲۰،۱۰۰ مورخ ۱۳۹۶،۱۲،۵ وزارت نیرو و و شماره ۹۰،۲۵۹۰۷۸ مورخ ۱۳۹۶،۱۲،۱۶ وزارتخانه های اموراتصادی و دارایی، صنعت و معدن و تجارت و بانک مرکزی و به استناد اصل صدو سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد:

آیین نامه اجرایی ماده ۲۰ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و اصلاحات بعدی آن به شرح زیر اصلاح می شود:

۱- در ماده (۴) عبارت «تا پایان شهریورماه سال ۱۳۹۷» جایگزین عبارت «تا پایان اسفندماه سال ۱۳۹۶» می شود.

۲- متون زیر به عنوان تبصره های (۴) و (۵) به ماده (۴) الحاق می شوند:

تبصره ۴- متقاضیان استفاده از مزایای آیین نامه ماده (۲۰) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور که ۲۵ درصد علی الحساب اقساط سررسیده شده (موضوع ماده ۲ آیین نامه) را پرداخت ننموده اند، بدون شرط پرداخت ۲۵ درصد علی الحساب اقساط سررسیده شده تا تاریخ ۱۳۹۷،۰۳،۳۱ می توانند یکجا اقساط سررسیده شده را تسویه نمایند.

تبصره ۵- سهم سود بانک های عامل موضوع جزء بند (۵) بند (ج) شرایط و ضوابط اعطای تسهیلات از محل حساب ذخیره ارزی مصوب جلسه ۱۳۸۶،۰۵،۱۶ هیئت امنای حساب ذخیره ارزی برای بدهکاران حساب ذخیره ارزی که از مزایای این آیین نامه استفاده ننموده اند، بعد از تبدیل به ریال از تاریخ ۱۳۹۱،۰۷،۳ معادل سه واحد درصد از سود پانزده درصد مندرج در آیین نامه تعیین می شود.

خبرگزاری صدا و سیما /

نحوه تأمین ارز برای حواله ها و اعتبارات اسنادی

در مواردی که ارز حواله قبل از تاریخ ۲۱/۱/۱۳۹۷ از بانک مرکزی تأمین و حواله صادر شده و اسناد حمل در مهلت مقرر به بانک عامل ارائه شود، نرخ ارز تسویه همان نرخ ارز تأمین شده است.

به گزارش خبرگزاری صدا و سیما؛ در صورتی که اسناد مزبور پس از مهلت مقرر برسد، پذیرش اسناد ارائه شده منوط به موافقت بانک مرکزی و پرداخت مابه التفاوت نرخ ارز از زمان صدور حواله تا تاریخ تحویل اسناد حمل به بانک عامل (در صورت افزایش نرخ ارز) خواهد بود.

در مواردی که ارز مربوطه به نرخ مبادله ای توسط بانک مرکزی تأمین، لیکن حواله صادر نشده باشد، حداکثر شش ماه از تاریخ تأمین ارز می بایستی اسناد حمل به بانک عامل ارائه شود و در این صورت، نرخ ارز تأمین شده ملاک تسویه خواهد بود.

در صورت انجام حواله و ارائه نکرد اسناد حمل ظرف

مهلت مزبور، پذیرش اسناد منوط به موافقت بانک مرکزی و پرداخت ما به التفاوت نرخ ارز زمان تأمین ارز تا تاریخ ارائه اسناد حمل به بانک عامل (در صورت افزایش نرخ ارز) خواهد بود.

در صورت عدم انجام حواله در مهلت مذکور، بانک عامل موظف است ارز مربوطه را به بانک مرکزی برگشت دهد.

تأمین ارز بابت باقیمانده تمام اعتبارات اسنادی گشایش یافته و بروات اسنادی ثبت شده قبل از تاریخ ۲۱/۱/۱۳۹۷ به نرخ روز اعلامی از سوی بانک مرکزی است.

جزئیات و ضوابط مربوط به تأمین ارز برای نحوه تأمین ارز برای حواله ها و اعتبارات اسنادی در بخشنامه به بانک های عامل ابلاغ شده است.

فارس/ با تصویب بانک مرکزی

بخشنامه فعالیت صرافی ها ابلاغ شد

بر اساس بخشنامه بانک مرکزی عملیات مجاز صرافی ها فقط در بخش های، انتقال ارز به دستور هر یک از بانک های دارای مجوز ارزی، خرید ارز ناشی از صادرات کالاهای غیر نفتی از صادر کنندگان و فروش ارز خریداری شده به متقاضیان از طریق سیستم بانکی است.

به گزارش خبرگزاری فارس، به نقل از روابط عمومی بانک مرکزی، در راستای اجرای تصویب نامه شماره ۴۳۵۳/ت/۵۵۳۰۰ مورخ ۲۲/۱/۱۳۹۷ هیأت وزیران مبنی بر تعیین سیاست های جدید ارزی بدین وسیله ضوابط فعالیت صرافی ها به شرح زیر به اطلاع عموم

می رسد:

عملیات مجاز صرافی ها به شرح زیر است:

انتقال ارز به دستور هر یک از بانک های دارای مجوز ارزی

خرید ارز ناشی از صادرات کالاهای غیر نفتی از صادر کنندگان

فروش ارز خریداری شده به متقاضیان از طریق سیستم بانکی

تمام صرافی ها تا اطلاع ثانوی مجاز به خرید و فروش اسکناس به صورت فیزیکی نبوده و این امر از طریق بانک ها انجام خواهد شد.

ضمناً تمام دارندگان ارز به صورت اسکناس می توانند نسبت به سپرده گذاری آن نزد بانکها اقدام کنند و بازپرداخت سپرده های مزبور و سود آنها توسط بانک مرکزی تضمین می شود.

فارس/

بانک مرکزی ۳۳ اولویت تامین ارز را تعیین کرد

بانک مرکزی در مصوبه ای ۳۳ اولویت تخصیص ارز را که ارز مسافرتی، ارز درمانی، ارز ماموریت و ارز دانشجویی هم شامل این موارد می شود، تعیین کرد.

به گزارش خبرگزاری فارس به نقل از روابط عمومی بانک مرکزی، در راستای اجرای تصویب نامه شماره ۴۳۵۳/ت/۵۵۳۰۰ مورخ ۲۲/۱/۱۳۹۷ هیأت وزیران مبنی بر تعیین سیاست های جدید ارزی، بدین وسیله به اطلاع می رساند مقررات مربوط به شرایط و نحوه

تأمین ارز برای موارد زیر توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تنظیم و به شبکه بانکی کشور ابلاغ شده است:

- ۱- ارز مسافرتی
- ۲- ارز درمانی
- ۳- ارز مأموریت
- ۴- ارز دانشجویی
- ۵- ارز بابت فرصت‌های مطالعاتی و هزینه‌های درمانی اعضای هیأت علمی
- ۶- ارز بابت حق عضویت و حق ثبت نام در سازمانها و مجامع بین‌المللی و محافل علمی و چاپ مقالات علمی
- ۷- هزینه شرکت در نمایشگاه‌های خارج از کشور
- ۸- هزینه برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی
- ۹- حق الوکاله در دعاوی خارجی
- ۱۰- اصل و سود سرمایه‌گذاری خارجی
- ۱۱- کارمزدهای اعتبارات اسنادی، حواله‌ها و ضمانت‌نامه‌های ارزی
- ۱۲- هزینه دفتر خارج از کشور
- ۱۳- هزینه اجاره و اشتراک شبکه‌های اطلاعاتی
- ۱۴- هزینه انجام آزمایش‌های علمی و فنی، انتشار آگهی در خارج از کشور و دریافت گواهی‌های بین‌المللی،
- ۱۵- هزینه خرید امتیاز پخش فیلم و دریافت‌های ماهواره‌ای و ارتباطی
- ۱۶- هزینه شرکت‌های بیمه ایرانی
- ۱۷- فروش ارز به شرکت‌های منتخب برای اعزام زائرین به عمره مفرده و عتبات عالیات (عراق)
- ۱۸- هزینه شرکت در آزمون‌های بین‌المللی که توسط سازمان سنجش آموزش کشور در داخل کشور برگزار می‌شود

- ۱۹- هزینه ثبت نام در امتحانات علمی و تخصصی خارج از کشور
 - ۲۰- بازپرداخت تسهیلات اعطایی از محل حساب ذخیره ارزی (دولتی و خصوصی)، فاینانس غیر خودگردان، بانک توسعه و تجارت اکو، بانک جهانی، و بانک توسعه اسلامی.
 - ۲۱- هزینه‌های سوخت، نوابری، هندلینگ، لندینگ و حقوق خدمه خارجی شرکت‌های هواپیمایی
 - ۲۲- هزینه حق بیمه هواپیماها
 - ۲۳- حقوق و مزایای کارکنان خارجی در داخل کشور
 - ۲۴- هزینه‌های انتقال ارز بابت درآمد کنسولی سفارتخانه‌های خارجی
 - ۲۵- هزینه‌های انتقال درآمد ریالی شرکت‌های هواپیمایی خارجی
 - ۲۶- هزینه‌های مطالبه ارز ضمانت‌نامه‌های خارجی
 - ۲۷- هزینه‌های رانندگان حمل و نقل بین‌المللی
 - ۲۸- هزینه‌های فرصت‌های مطالعاتی
 - ۲۹- هزینه‌های شرکت در دوره‌های آموزشی خارج از کشور
 - ۳۰- هزینه‌های حق عضویت و ثبت نام در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی
 - ۳۱- هزینه‌های انتقال جسد از خارج از کشور و هزینه‌های وابسته
 - ۳۲- هزینه‌های ارزی راه آهن و شرکت‌های ریلی
 - ۳۳- هزینه‌های تبدیل موجودی ریالی حساب‌های ایرانیان مقیم خارج از کشور
- لازم به ذکر است جزییات مربوط به میزان ارز قابل تأمین برای هر یک از موارد فوق و ترتیبات و مدارک لازم برای تأمین آن بر اساس بخشنامه‌های ابلاغی این بانک به شبکه بانکی خواهد بود.

مهر/ رئیس اتاق ایران اعلام کرد؛ انتقاد از سیاست‌گذاری ارزی دولت

رئیس اتاق بازرگانی ایران، سیاست جدید ارزی دولت را یک شوک ناگهانی به اقتصاد ایران دانست و گفت: سالهاست که فعالان اقتصادی با شوک‌های اینچنینی در اقتصاد آشنا هستند.

به گزارش خبرنگار مهر، غلامحسین شافعی در جلسه امروز هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی ایران با انتقاد از وضعیت کنونی سیاست‌های ارزی دولت گفت: فعالان اقتصادی با شوک‌های ناگهانی آشنا هستند و بارها این اتفاقات را دیده‌اند و پشت سر گذاشته‌اند. اما متأسفانه دولت همیشه اصرار بر تکرار این اشتباهات دارد در حالی که امیدواریم به این نکته توجه شود که فعالان بخش خصوصی بازی شونده نیستند بلکه بازیگر بوده و باید به تمام جوانب کار دقت شود.

رئیس اتاق بازرگانی، صنایع معادن و کشاورزی افزود: ۲۰ سال است که مقام معظم رهبری هر سال را با نام خاصی نامگذاری می‌کند که این موضوع نشان از چالش‌های جدی‌ای دارد که اقتصاد با آن مواجه است. این درحالی است که بنابر اقتضات تلاش شده تا بتوان نامگذاری سال را بر مسائل اقتصادی متمرکز کرد.

وی تصریح کرد: حمایت از کالاهای ایرانی به درستی از سوی مقام معظم رهبری برای سال جاری نامگذاری شده و در محافل رسانه‌ای نیز به آن توجه شده است. این در شرایطی است که دو عامل وجود دارد که همواره طی سالهای اخیر از آن سخن به میان آمده است.

رئیس اتاق بازرگانی، صنایع معادن و کشاورزی ایران ادامه داد: البته وقتی صحبت از حمایت از کالاهای ایرانی به میان می‌آید، برخی بر این باورند که مردم

دچار بی‌حسی شده‌اند. چرا که این موضوع را سربانی بیش نمی‌بینند در حالی که واقعیت این‌گونه نیست و کشور توانمندی‌های فراوانی را برای فائق آمدن بر مشکلات دارد لیکن نه با روش‌های گذشته بلکه باید به تمامی عوامل اساسی توجه شود.

شافعی تصریح کرد: تجربه چند دهه گذشته نشان می‌دهد که ما امروز با بحران فهم واژه‌ها در کشور مواجه هستیم چرا که مفاهیم و واژه‌های حیاتی را به درستی درک نکرده و تعریف دقیق و شفاف از آن ارائه نداده ایم. بنابراین در عمل با بسیاری از چالش‌ها روبرویم که نتایج مطلوبی به دست می‌دهد.

وی خاطرنشان کرد: رقابت، حمایت و انحصار از این قبیل واژه‌هاست که سالهاست در کشور تعریف دقیقی از آن وجود ندارد و به فقر شدید در نظریات علمی و کاربردی در حوزه اقتصاد مواجه هستیم.

رئیس پارلمان بخش خصوصی اظهار داشت: وجود عده‌ای از ذینفعان صاحب قدرت که منافع آنها پیوندی با منافع ملی کشور ندارد، مزید بر علت شده و توان حرکت را از کشور گرفته است به نحوی که به اقدامات مخربی در کشور تبدیل شده و متأسفانه لطمات زیادی را به بار آورده است.

شافعی یادآور شد: آنچه طی سالهای اخیر تحت عنوان حمایت از صنایع در کشور انجام شده در واقع حمایت از صنعت نبوده چرا که حمایت باید با رشد و بالندگی همراه شود. بنابراین امروز نیازمند تعریف دقیقی از واژه‌ها هستیم.

رئیس اتاق بازرگانی ایران خاطرنشان کرد: آنچه که به نام حمایت از تولید داخلی صورت گرفته یا با نگاه درآمدزایی یا اعطای رانت بدون قید و شرط دولت به برخی از افراد بوده است در حالی که افزایش یارانه تولید، تشویق مردم به هدایت سرمایه‌های خود به

بخش تولیدی و مواردی از این دست بسیار حائز اهمیت است.

شافعی عنوان کرد: ریشه مشکلات موجود بر اساس اولویت ابتدا نه از سمت تقاضا بلکه از سمت عرضه است به نحوی که برای تولید باید ارزش افزوده ایجاد کرد تا اشتغالزایی را سبب شود.

وی افزود: بهبود فضای کسب و کار یکی از عوامل مهم در حمایت از تولید داخلی است. در حالی که سیستم پاداش دهی ضد تولید و به نفع فعالیت های سوداگرایانه، امروز بیشتر از بهبود فضای کسب و کار مورد توجه قرار گرفته است. در حالی که این شیوه انجام درست کار نیست بلکه باید نقشه راه تولید را تدوین کرد.

رئیس اتاق بازرگانی ایران گفت: باید خود را با تحولات جهانی همگام کرده و به دنبال خلق مزیت باشیم.

مهر/ در سه ماهه سوم ۹۶؛

رشد اقتصادی با نفت یک درصد شد

شاخص های اقتصادی که از سوی بانک مرکزی اعلام شده حکایت از رشد اقتصادی یک درصدی در سه ماهه سوم سال ۹۶ دارد، ضمن اینکه تشکیل سرمایه ثابت ناخالص نیز به ۶۹۷ هزار میلیارد ریال رسیده است.

به گزارش خبرنگار مهر، بانک مرکزی نماگرهای اقتصادی در سه ماهه سوم ۹۶ را منتشر کرد که بر این اساس رشد تولید ناخالص داخلی با نفت یک درصد و بدون نفت ۳.۶ درصد شد. بر این اساس عملکرد سه ماهه سوم سال ۹۶ به قیمت های جاری حکایت

از آن دارد که تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه ۳ هزار و ۶۳۷ میلیارد ریال، تشکیل سرمایه ثابت خالص ۶۹۷ هزار میلیارد ریال، هزینه های مصرفی بخش خصوصی هزار و ۷۳۴ میلیارد ریال و هزینه های مصرفی بخش دولتی ۴۷۷ هزار میلیارد ریال بوده است.

نرخ رشد متغیرهای پولی در آذرماه ۹۶ نسبت به پایان سال ۹۵ حکایت از رشد ۱۵.۳ درصدی دارد که پول ۶.۴ درصد، شبه پول ۱۶.۶ درصد و سپرده های بخش غیردولتی ۱۶.۲ درصد بوده است. وضعیت مالی دولت در این مدت حکایت از آن دارد که درآمدها به ۳۸۵.۴ هزار میلیارد ریال رسیده و پرداخت های هزینه ای رقم ۵۶۰.۳ هزار میلیارد ریال را تشکیل داده است.

در این میان واگذاری دارایی های سرمایه ای ۱۹۳.۶ هزار میلیارد ریال، تملک دارایی های سرمایه ای ۲۲۴ هزار میلیارد ریال و کسری تراز عملیاتی و سرمایه ای ۲۰۴ هزار میلیارد ریال بوده است.

فارس/ از سوی معاون اول رئیس جمهور

ضوابط اجرایی قانون بودجه ۹۷ ابلاغ شد

ضوابط اجرایی قانون بودجه سال ۹۷ کل کشور از سوی معاون اول رئیس جمهور برای اجرا ابلاغ شد.

به گزارش خبرنگار اقتصادی خبرگزاری فارس، ضوابط اجرایی قانون بودجه سال ۹۷ کل کشور که توسط هیات وزیران به تصویب رسیده بود، از سوی اسحاق جهانگیری معاون اول رئیس جمهور برای اجرا ابلاغ

شد.

جزئیات ضوابط اجرایی بودجه سال ۹۷ را از http://media.farsnews.com/media/Uploaded/Files/DocumentTest.pdf_۱۳۹۷۰۱۲۶۰۰۲۷۹/۲۶/۰۱/۱۳۹۷/ts دریافت کنید.

ایسنا/ معاون اول رئیس جمهور:

ارز حاصل از صادرات باید به چرخه اقتصاد کشور بازگردد

معاون اول رئیس جمهور با تاکید بر اینکه ارز حاصل از صادرات کالا باید به چرخه اقتصاد کشور بازگردد؛ از بانک مرکزی خواست تا با تکمیل و بهره برداری سریعتر از سامانه «نیما» نظارت جدی بر منابع ارزی حاصل از صادرات و واردات اعمال شود.

به گزارش ایسنا، اسحاق جهانگیری صبح امروز (یکشنبه) در ادامه جلسات ستاد اقتصادی برای ساماندهی بازار ارز کشور گفت: تخصیص مابه التفاوت قیمت ارز مورد نیاز کالاهای اساسی و نیز داروهای مورد نیاز در سریع ترین زمان لازم تامین خواهد شد تا کوچکترین خللی در تامین نیازهای کشور ایجاد نشود. وی با بیان اینکه مهمترین رمز موفقیت طرح سامان بخشی به نظام ارزی کشور اطلاع رسانی صحیح است گفت: مردم مطمئن باشند که دولت با همراهی آنها و بنگاه های اقتصادی به دنبال پایه ریزی نظام ارزی جدید به منظور تامین منافع ملی کشور است.

معاون اول رئیس جمهور جذب اسکناس و ارز نقدی موجود در جامعه در نظام بانکی را راهکاری موثر برای صیانت از پول ملی و دارایی های مردم دانست و اظهار داشت: مقررات مطلوبی برای جذب این منابع تنظیم شده است و بانک ها باید در فضای رسانه ای و اطلاع رسانی دقیق در این خصوص برای جذب ارز نقدی موجود در جامعه برنامه ریزیهای لازم را انجام دهند.

وی بر همکاری و هماهنگی بانک مرکزی با بانک ها و نهادهای اقتصادی نظیر صرافی ها تاکید کرد و گفت: کارگروه هایی که در دستگاه های ذی ربط از جمله بانک مرکزی و وزارت صنعت، معدن و تجارت شکل گرفته باید ضمن بررسی همه پیشنهادات و انتقادات مرتبط با ارز راهکار های لازم را ارائه کنند.

در این جلسه که وزاری اقتصاد و دارایی، صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی، نفت، امور خارجه و کشور و روسای بانک مرکزی و سازمان برنامه و بودجه و نیز معاون اقتصادی رئیس جمهور حضور داشتند آخرین وضعیت و تحولات بازار ارز کشور مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت.

رئیس کل بانک مرکزی در این جلسه ضمن قدردانی از همه دستگاه ها در کمک به این بانک به منظور سامان بخشیدن به نظام ارزی کشور گفت: خوشبختانه پایه ریزی نظام جدید ارزی کشور به خوبی در ابعاد مختلف در حال انجام است و بانک مرکزی در جلسات با گروه ها و بنگاه های اقتصادی و مالی دنبال اخذ پیشنهادات و نیز اجرای دقیق مصوبات دولت و جلسات ستاد اقتصادی ساماندهی ارز به منظور سامان بخشیدن به بازار ارز کشور و نیز ایجاد شفافیت و نظارت بر منابع ارزی کشور است.

موضوع ارتباط ارز با تقویت صادرات، مدیریت بازار ارز و نحوه تخصیص به وارد کنندگان، مقابله با بازار سیاه ارز،

تعامل با صرافی ها و واردات در مقابل صادرات از دیگر موضوعات مطرح شده در این جلسه بود که تصمیمات لازم در این خصوص اتخاذ و مقرر شد جزئیات مصوبات جلسه از طریق بانک مرکزی اطلاع رسانی شود.

مهر / خوانساری عنوان کرد؛

یک بار برای همیشه فرمول تعیین نرخ را اعلام کنیم

رئیس اتاق بازرگانی تهران با تاکید بر ضرورت ایجاد گفتمان ملی برای تعیین تکلیف فرمول قیمت گذاری ارز گفت: یک بار برای همیشه باید پرونده تعیین نرخ ارز را ببندیم.

به گزارش خبرنگار مهر، مسعود خوانساری در نشست هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران با اشاره به تصمیم ارزی اخیر دولت گفت: روال در اقتصاد ایران همواره به این شکل بوده که اگر دولت وضعیت ارزی مناسبی داشته ارز به بازار تزریق کرده و وقتی درآمدهایش کم شده فنر فشرده ارزی را رها کرده و قیمت افزایش یافته است این موضوع اکنون دوباره تکرار شده و البته در طول ۴۰ سال اخیر نیز هیچ گاه نخواستیم این موضوع را حل و فصل کنیم.

رئیس اتاق بازرگانی تهران افزود: هیچ گاه ما به یک گفتمان ملی در جامعه تبدیل نشده تا تکلیف آن و فرمول تعیین قیمت آن مشخص شود و هر سال کشور و اقتصاد ایران دچار چالش نشود.

وی تصریح کرد: به غیر از سال ۷۶ و در دولت اصلاحات در سال ۸۲ پیش بینی هایی شده بود که نرخ ارز متناسب با تفاضل توم داخلی و خارجی افزایش

یابد در هیچ دولت دیگری این اتفاق رخ نداده و اتفاقا یکی از بهترین دوران ها به لحاظ ثبات اقتصادی را در همان دوره تجربه کرده ایم چرا که نرخ ارز تعیین تکلیف شده بود اما مجلس این بند قانونی را در سال ۸۲ لغو کرد.

خوانساری ادامه داد: به جای اینکه موضوع ارز را به عنوان یک شاخص در نظر بگیریم یک تابو از آن ساخته ایم و گفته ایم نباید با افزایش آن موافق باشیم در حالی که اکنون هیچ کس نسبت به افزایش قیمت مسکن و سکه اعتراضی ندارد اما چون فکر کردیم ارز یک علت است نه معلول بر روی قیمت آن هم حساس بوده ایم در حالی که قیمت ارز یک معلول است.

خوانساری تصریح کرد: طی سال های بعد از انقلاب متوسط تورم در کشور ۲۰ تا ۲۲ درصد بوده است در حالی که هیچ گاه متناسب با این نرخ ارز افزایش نیافته است. بنابراین حتی در دوره هایی که ۷۰۰ میلیارد دلار درآمد ارزی داشته و به اقتصاد تزریق کرده ایم نرخ ارز واقعی نبوده است و بنابراین فنر قیمت فشرده شده و در سال ۹۰ به یکباره جهش ارزی پیش آمد و نرخ سه برابر شد.

رئیس اتاق بازرگانی تهران گفت: مهمترین بحثی که به نظر می رسد یک بار برای همیشه باید از سوی حاکمیت تعیین تکلیف شود گفتمان نرخ ارز است که باید قیمت آن با فرمول مشخصی تایید شود تا به محض اینکه ارز تلاطم پیدا کرد همه هنجارهای اقتصادی به هم نخورد و اصولا فنر ارزی فشرده نگردد. رئیس اتاق بازرگانی تهران ادامه داد: این بار رها شدن فنر فشرده ارزی علاوه بر تلاطم های اقتصادی منجر به برهم ریختن هنجارهای اجتماعی شد و بنابراین باید بپذیریم که ارز یک شاخص اقتصادی است و متناسب با تورم باید افزایش یابد.

عضو هیات رئیسه اتاق ایران ادامه داد: از سال ۹۲ که دولت یازدهم روی کار آمد قیمت ارز همواره ثابت بوده و تزریق ارز مبادله ای منجر شده قیمت ارز واقعی نشود. اما به هر حال فنر فشرده ارزی رها شد و امسال متاسفانه علاوه بر مباحث اقتصادی مسائل دیگری نیز از جمله اختلافات سیاسی و خروج سرمایه بر روی آن سوار شده است.

خوانساری گفت: از سال ۹۰ تاکنون ارزش رشد سرمایه منفی شده است ضمن اینکه روز به روز دارایی های کشور تنزل پیدا کرده و رشد سرمایه گذاری منفی شده و در عین حال خروج سرمایه نیز صورت گرفته که خود را در اتفاقات اخیر ارزی نشان داد.

وی تحریم ها، اتفاقات بین المللی و محدودیت های بانکی را در کنار تصمیم گیری های اردیبهشت ماه پیش رو از سوی آمریکا و خروج احتمالی این کشور از برجام را در نوسانات شدید ارزی موثر دانست و گفت: اگرچه روزهایی نرخ دلار به ۶ هزار تومان رسید اما خرید و فروشی صورت نمی گرفت و چون عرضه کم رنگ بود حتی معامله ۱۰ هزار دلار هم قیمت را به صورت صوری بالا می برد. از سوی دیگر برخی صرافی ها در دبی نیز تعطیل شدند و دریافت مالیات ۵ درصدی از صرافی های مجاز در این کشور نیز بازار ایران را متلاطم کرد چرا که بسیاری از نقل و انتقالات از طریق همین صرافی ها صورت می گرفت

رئیس اتاق بازرگانی ایران گفت: دولت این تصمیم را گرفته که ارز را با نرخ ۴۲۰۰ تومانی تک نرخی کند که به نظر می رسد ناچار بوده این تصمیم را بگیرد. چرا که اگر روند خروج ارز و سرمایه ها از کشور قرار بود به بانک ها هم کشیده شود قطعاً دیگر نمی شد جلوی این روند را گرفت بنابراین اگرچه تک نرخی کردن ارز با این قیمت تصمیم درستی نیست و اشکالات زیادی

دارد اما به هر حال باید محدودیت های دولت را هم در نظر گرفت.

خوانساری تاکید کرد: قیمت ۴۲۰۰ تومانی برای دلار قطعاً واقعی نیست ولی باید شرایط دولت را هم درک کرد چرا که اکنون این تصمیم اقتصادی امنیتی شده است و همه باید به اجرای آن کمک کنند.

وی اظهار داشت: نباید اشتباهات گذشته را تکرار کنیم و امیدواریم تصمیم درستی در این رابطه اتخاذ نماییم، به هر حال اکنون دولت محدودیت هایی برای صادرات و واردات قرار داده که به ضرر تجارت خارجی است البته دولت اعلام کرده که دلار ۴۲۰۰ تومانی را برای وارد کنندگان تامین می کند اما نباید برای صادرات محدودیت نرخ بگذارد.

وی خاطرنشان کرد: دولت سه روش را برای عرضه ارز صادراتی در نظر گرفته که باید دید چقدر متناسب با شرایط کنونی کشور است چرا که نباید صادرات را محدود کرد و البته از فعالان اقتصادی درخواست می شود تا نقطه نظرات خود را در اختیار دولت قرار دهند تا بتوان متناسب با آنها بخشنامه ها را اصلاح کرد.

وی تاکید کرد: تصمیمات خلق الساعه دیگر در اقتصاد ایران جواب نمی دهد و باید دست از اینکه هیچ تصمیمی را به موقع نمی گیریم برداریم.

ایسنا/ سینکی به ایسنا اعلام کرد

پیش بینی افزایش صادرات غیر نفتی تا ۵۵ میلیارد دلار

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت از پیش بینی افزایش هشت میلیارد دلاری صادرات غیر نفتی

در سال جاری خبر داد و اظهار امیدواری کرد که صادرات غیرنفتی امسال کشور به مرز ۵۵ میلیارد دلار برسد.

حسن یونس سینکی در گفت‌وگو با ایسنا، اظهار کرد: با توجه به سیاست‌هایی که برای توسعه بازارهای صادراتی و همچنین ارتقای کیفیت کالاهای صادراتی داشتیم، توانستیم در سال گذشته میزان صادرات غیرنفتی کشور را به ۴۷ میلیارد دلار برسانیم.

وی ابراز امیدواری کرد با مزیتی که تولید کالای ایرانی دارد و همچنین کاهش هزینه‌های تولید و ارتقای کیفیت بتوانیم بازارهای صادراتی خود را گسترش دهیم.

سینکی با تأکید بر لزوم حفظ بازارهای موجود، خاطرنشان کرد: باید از طریق بازاریابی‌های نوین و همچنین تقویت رایزنان بازرگانی و اقتصادی در سایر کشورها بتوانیم به بازارهای صادراتی جدید دست پیدا کنیم.

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت یادآوری کرد: باید دامنه حضور خود را در کشورهای همسایه، اروپا، آسیای دور و... گسترش دهیم.

سینکی آموزش تجار و بازرگان را نیز برای توسعه صادرات کشور ضروری خواند و گفت: باید از روش‌های سنتی و قدیمی تجارت دور شویم و همگام با دنیا به دنبال شیوه‌های نوین تجارت و بازاریابی باشیم.

وی عامل مهم دیگری که بر توسعه صادرات کشور اثرگذار است را اصلاح ساختارها و کاهش بروکراسی روند صادرات دانست و تصریح کرد: سازمان توسعه تجارت نیازمند بازسازی و بازنگاری در ساختارهای خود است که با مطالعات و پژوهش‌هایی که در دست دارد به دنبال ارتقا و بازسازی ساختار رسمی خود است.

خبرگزاری صدا و سیما/ در نشست هیئت نمایندگان اتاق ایران؛ نگرانیم دست‌هایی در تصمیمات بانک مرکزی باشد

رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس: نگرانی ما این است دست‌هایی در کار تصمیمات غیرکارشناسی بانک مرکزی برای اقتصاد باشد.

به گزارش خبرنگار خبرگزاری صدا و سیما، محمدرضا پورابراهیمی در نشست هیئت نمایندگان اتاق ایران افزود: با بررسی‌های انجام شده متوجه شدیم در دو هفته‌ای که بانک مرکزی اوراق قرضه را با نرخ ۲۰ درصد ارائه کرد ۲۴۰ هزار میلیارد تومان از سپرده‌ها به سمت خرید این اوراق تغییر جهت داد و موجب شد ۱۵ هزار میلیارد تومان مابه‌التفاوت از نرخ ۱۵ درصد تا ۲۰ درصد ایجاد شود که باید بانک مرکزی آن را پرداخت کند.

وی اضافه کرد: برخی تصمیمات غیرکارشناسی احتمالا به این علت است که کسورات ناشی از تصمیمات غیرکارشناسی قبلی را جبران کنند.

پورابراهیمی گفت: ضعف مفرط بانک مرکزی عامل اصلی وضع اسفناک اقتصاد کشور است بنابراین اگر فردی نمی‌تواند اداره کند اجازه دهند فرد دیگری مسئولیت بپذیرد زیرا این وضع دیگر قابل تحمل نیست.

اتاق ایران/ در نشست شورای روسای اتاق‌های سراسر کشور مطرح شد پیشنهاد تشکیل کمیته دائمی ارز در اتاق ایران

روسای اتاق‌های سراسر کشور در اولین نشست خود در سال جدید به بخشنامه‌های اخیر بانک مرکزی در خصوص ارز اشاره کردند. به اعتقاد آنها این بخشنامه‌ها مانع صادرات کشور است و مشکلاتی را در پیمان‌سازی ارزی به وجود می‌آورد.

نخستین نشست روسای اتاق‌های سراسر کشور در سال جدید به موضوع ارز اختصاص پیدا کرد. بخشنامه‌های اخیر بانک مرکزی در مورد ارز، انتقاداتی را در پی داشت که در این نشست مطرح شد. به باور روسای اتاق‌های سراسر کشور امکان برگرداندن ارز توسط صادرکننده به داخل وجود ندارد در حالی که این مسئله از سوی بانک مرکزی مورد تأکید قرار گرفته است.

کیوان کاشفی، عضو هیات رئیسه اتاق ایران علاوه بر بیان نکاتی در مورد ارز به نامگذاری سال ۹۷ اشاره و تصریح کرد: آنچه در سیاست‌های اخیر دیده می‌شود، حمایت جدی از تولید و مصرف داخلی است. هرچند این موضوع زیرساخت‌هایی را می‌طلبد که لازم است از همین اول مورد توجه قرار گیرد.

مسعود خوانساری، نایب‌رئیس اتاق ایران نیز با بیان این مطلب که در طول ۴۰ سال گذشته، ارز همواره مشکل‌ساز بوده است، گفت: در طول این سال‌ها، دیدگاه‌های متفاوتی نسبت به ارز وجود داشته و همیشه به آن به عنوان یک علت نگریسته شده و نه معلول. از طرفی از سال ۱۳۹۰ به بعد شاخص

سرمایه‌گذاری منفی شد و شرایط بد روانی نیز در جامعه شکل گرفت.

وی ادامه داد: در این روزها خروج احتمالی آمریکا از برجام نیز مزید بر علت شده و بهای ارز را تا این حد افزایش داد. این وضعیت به جایی رسید که شرایط امنیتی را به وجود آورد و دولت ناچار بود که تصمیماتی را اتخاذ کند. به طور حتم تا مسائل بین‌المللی خود را حل نکنیم، این وضعیت ادامه خواهد داشت. بنابراین انتقاد صرف از تصمیمات اتخاذ شده، کارساز نبوده و بخش خصوصی باید راهکار ارائه دهد که با توجه به سیاست‌های موجود چگونه می‌توان میزان آسیب‌هایی که به بخش خصوصی وارد می‌شود را کاهش دهیم.

نایب‌رئیس اتاق ایران جلوگیری از قیمت‌گذاری ارز صادراتی را خواسته اصلی بخش خصوصی دانست و تشریح کرد: این ارز می‌تواند ثبت شود اما به هیچ‌وجه نباید وارد چرخه قیمت‌گذاری شود.

خوانساری با اشاره به این موضوع که محدودیت واردات مسئله دیگری است که مورد توجه قرار خواهد گرفت، افزود: دولت حتی مناطق آزاد را مشمول این محدودیت‌ها خواهد کرد. از طرفی درآمدهای ارزی هم به دلیل محدودیت‌های احتمالی خرید نفت ایران توسط سایر کشورها، کاهش می‌یابد.

جبار کیانی پور، رئیس اتاق یاسوج از سیاسی شدن اقتصاد کشور انتقاد کرد و خواستار شفاف شدن وضعیت شد.

حسین سلاح ورزی، نایب‌رئیس اتاق ایران تأکید کرد: به‌طور حتم این سیاست‌های ارزی به ضرر محیط کسب و کار است اما با توجه به شرایط، بهترین راه حل این است که تجربیات و راهکارهایی را برای کاهش مشکلات ارائه دهیم.

مهدی طبیب زاده، رئیس اتاق کرمان نیز تک‌نرخ

شدن ارز را اقدامی مثبت خواند و تأکید کرد: تک‌نرخی شدن ارز باید اتفاق می‌افتاد اما بخش خصوصی روی این قیمت حرف داشته و معتقد است ۴۲۰۰ تومان رقم قابل دفاعی نیست.

محسن احتشام، رئیس اتاق بیرجند ثبات و واقعی شدن بهای ارز را خواستار شد و گفت: نبود ثبات در بهای ارز صدمات جبران‌ناپذیری بر صادرات محصولات باارزش مانند زعفران وارد می‌آورد.

غلامحسین جمیلی، رئیس اتاق زنجان، دریافت آمار مقایسه‌ای از عملکرد صرافی‌ها و بانک‌ها در انتقال ارز را اقدامی در راستای شفاف‌تر شدن شرایط برای تصمیم‌سازی‌های دقیق‌تر دانست و تشریح کرد: نگاه امنیتی به مسئله ارز مانند همان کاری است که سازمان مالیاتی کشور در مورد پرونده‌های مالیاتی داشته و به اکثر پرونده‌ها اتهام پول‌شویی زده تا از این طریق اهداف خود را عملیاتی کند.

محمد رضا انصاری، نایب‌رئیس اتاق ایران از دستپاچگی به هنگام تصمیم‌گیری‌های کلان کشور سخن گفت و تصریح کرد: در غیاب استراتژی حمایت از صادرات، مسئولان ارزی کشور مجبور شدند با دستپاچگی تصمیم بگیرند.

وی ادامه داد: شاید تدوین و به ثمر رسیدن این استراتژی زمان‌بر باشد اما باید یک روز به آن تن دهیم و هرچه آن را به عقب بیندازیم به ضرر کشور است. بخش خصوصی باید حامی آمایش سرزمین و تدوین استراتژی باشد.

صمد حسن‌زاده، رئیس اتاق تبریز نیز به سیاست‌های بانک مرکزی انتقاد کرد و گفت: چرا بانک مرکزی اجازه می‌دهد موسسه‌های بدون مجوز شکل گیرند و بعد از چند سال فعالیت که سرمایه‌های مردم را دریافت کردند، اعلام می‌کند که این موسسه‌ها اجازه

فعالیت ندارند.

وی در مورد ۴۲۰۰ تومانی که از سوی دولت به عنوان نرخ ارز تعیین شد نیز تصریح کرد: اگر احتمال این وجود دارد که این رقم در روزهای آینده مجدد تغییر کند، بهتر است یک دوره مشخصی برای افزایش میزان تعیین شده، اعلام شود.

محمود تولایی، رئیس اتاق کاشان در ادامه به موضوع مالیات بر ارزش افزوده که طبق زمان‌بندی مجلس قرار است تا اردیبهشت‌ماه، در صحن علنی مطرح شود، اشاره کرد و گفت: متأسفانه طبق آمارهای موجود در استان‌های مختلف، سالانه ۵۰ درصد بر میزان ورودی پرونده‌های مالیاتی افزوده شده است که باید برای آن فکری اساسی کرد.

به اعتقاد این فعال اقتصادی در مجلس نسبت به جزئیات و زوایای امر احاطه لازم وجود ندارد.

در جمع‌بندی این نشست، غلامحسین شافعی، رئیس اتاق ایران با اعلام این مطلب که مجموعه کردار دولت شامل اقدامات و تصمیمات متضاد فراوانی است، تشریح کرد: از یک طرف با پدید قاجاق مبارزه می‌شود و از سوی دیگر تعرفه‌ها را افزایش می‌دهند همچنین بارها از نابودی محیط زیست سخن گفته شده اما تا موضوع افزایش بهای بنزین مطرح می‌شود، همگی با آن مخالفت می‌کنند. در مورد ارز هم همین رویکرد وجود دارد.

وی معتقد است در مورد ارز تجربیات شکست‌خورده گذشته تکرار شده و این راه منجر به تجلی نتیجه دلخواه نخواهد شد.

شافعی ادامه داد: تعیین نرخ دستوری برای ارز، پس از مدت کوتاهی، سمت‌وسوی دیگری در پیش می‌گیرد. رئیس اتاق ایران یادآور شد: در این شرایط از دولت گله‌مند هستیم ولی امکان انتقاد وجود ندارد و باید

راه‌حلهایی ارائه دهیم که میزان آسیب‌ها را کمتر کند. وی در نهایت پیشنهاد داد که کمیته دائمی ارز در اتاق ایران شکل بگیرد و به صورت مستمر مسائل ارزی را دنبال کند، البته ایجاد این کمیته باید به تصویب هیات رئیسه اتاق ایران برسد.

اتاق ایران / از سوی مدیرعامل مرکز ملی رتبه‌بندی اتاق ایران صورت گرفت

دعوت دوباره از موسسات، تشکل‌ها و شرکت‌های رتبه‌بندی برای ثبت‌نام

امین‌الله فرهادی، مدیرعامل مرکز ملی رتبه‌بندی اتاق ایران تأکید کرد موسسات و شرکت‌های رتبه‌بندی از فرصت باقیمانده برای درخواست مجوز استفاده کنند.

مرکز ملی رتبه‌بندی اتاق ایران از ابتدای سال ۱۳۹۶ کار خود را شروع کرده است؛ این مرکز بر اساس شاخص‌های کمی می‌خواهد اعتبار بنگاه‌ها را مشخص کند. کارایی رتبه‌بندی بنگاه‌ها در مراجعه آن‌ها به بانک‌ها و میزان اعتبار بیمه، حمایت دولت از بنگاه‌ها، گمرک و مالیات مورد استفاده خواهد بود. اگر قبل از این گفته می‌شد که جایگاه و اعتبار بنگاه‌های اقتصادی واقعی مشخص نیست؛ امروز مرکز ملی رتبه‌بندی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران همان ابزاری را در اختیار قرار می‌دهد که می‌خواهد بر اساس شاخص‌های کمی بنگاه واقعی را از بنگاه‌های غیرواقعی تمیز دهد و اعتبار این بنگاه‌ها مشخص شود.

امین‌الله فرهادی، رئیس مرکز رتبه‌بندی اتاق ایران در گفت‌وگو با پایگاه خبری اتاق ایران اعلام کرد

موسسات و شرکت‌های رتبه‌بندی از فرصت باقیمانده برای درخواست مجوز استفاده کنند. فرهادی تأکید کرد که موسسات و شرکت‌های رتبه‌بندی از فرصت باقیمانده تا ۳۰ فروردین استفاده نموده و مدارک خود را به مرکز ملی رتبه‌بندی اتاق ایران ارسال نمایند.

بر اساس تصمیم قطعی اتاق ایران و ضرورت‌های قانونی و نیازهای اقتصادی و همچنین ایجاد بستر حمایت از فعالان اقتصادی کشور، مرکز ملی رتبه‌بندی شکل گرفته است.

در سال ۱۳۹۶ همه عناصر و ارکان مرکز ملی رتبه‌بندی طراحی و استقرار یافته است. سال ۱۳۹۷ سال ورود برنامه اجرایی رتبه‌بندی است؛ یعنی سال راهبری موسسات رتبه‌بندی و ارزیابی شرکت‌ها برای شفافیت، رقابت‌پذیری و بسترسازی لازم به همراه دولت جهت حمایت از فعالان اقتصادی است.

در آخرین گام از مرحله استقرار ساختار مرکز ملی رتبه‌بندی دو بار آگهی عمومی فراخوان از موسسات رتبه‌بندی صورت گرفته است تا برای احراز صلاحیت و کسب مجوز اقدام کنند. در این رابطه تعداد قابل توجهی تقاضا به مرکز رسیده است که در دست اقدام است.

او تصریح کرد: این کار یک کار بزرگ و به بیان دیگر بازار بزرگ است، جامعه هدف رتبه‌بندی بر اساس تکالیف قانونی همه فعالان حقیقی و حقوقی کشور هستند که تنها ۵۰ هزار نفر آنان از اعضای محترم اتاق ایران هستند که سالانه باید ارزیابی شوند و طبیعی است. این حجم عملیات رتبه‌بندی نشان دهنده بزرگی کار و بازار موسسات رتبه‌بندی است.

با وجود اینکه تعداد قابل توجهی از موسسات برای دریافت گواهینامه رتبه‌بندی اقدام کرده‌اند تأکید می‌شود سایر موسسات توانمند از فرصت باقیمانده که

تا ۳۰ فروردین است استفاده نمایند و تقاضای خود را به مرکز ارسال کنند. در این زمینه برای کسب اطلاعات بیشتر به سایت مرکز ملی رتبه‌بندی به نشانی www.nrc-ic.ir و راهنمایی‌های لازم که در این زمینه صورت گرفته است، مراجعه کنند.

دنیای اقتصاد / در راستای مدیریت بازار ارز اعلام شد ضوابط جدید برای تجار

دنیای اقتصاد : دستورالعمل ۱۶بندی دولت به منظور ساماندهی و مدیریت بازار ارز تصویب شده و معاون اول رئیس‌جمهوری آن را به دستگاه‌های ذی‌ربط ابلاغ کرده است. برخی از بندهای این بخشنامه مربوط به تجارت خارجی بوده و سازوکار جدید تجارت را برای تجار در بر گرفته است. از ضوابط واردات در مناطق آزاد گرفته تا معافیت‌های مالیاتی صادرکنندگان، در این دستورالعمل جای گرفته‌اند، اما ابهاماتی در خصوص آنها مطرح است.

از سوی دیگر ثبت سفارش کالا در چند روز اخیر متوقف شده بود که متولیان تجارت دلیل آن را اجرایی شدن دستورالعمل جدید ارزی دولت به‌واسطه اتصال سامانه‌های مرتبط اعلام کردند. بر اساس وعده مسوولان، گفته می‌شود از امروز مجدداً سامانه «ثبتارش» آغاز به فعالیت می‌کند و ثبت سفارش کالا امکان پذیر خواهد بود. دستورالعمل جدید ارزی و ممنوعیت ثبت سفارش موجب شد تا متولیان تجارت در خصوص آن توضیحاتی را ارائه دهند. علی‌علی‌آبادی، مدیرکل دفتر مقررات سازمان توسعه تجارت پنج‌شنبه

گذشته در گفت‌وگو با «ایسنا»، در این باره گفته بود: به منظور ایجاد تغییرات لازم در سامانه‌های مرتبط با تجارت کشور برای مدتی امکان ثبت سفارش وجود ندارد اما این موضوع به معنای توقف ثبت سفارش نیست. تعطیلات چند روز پیش‌رو بهترین فرصت برای انجام اصلاحات در سامانه‌های مرتبط تلقی می‌شود و تا روز یکشنبه (۲۶ فروردین) ثبت سفارش کالاها از سر گرفته خواهد شد. مجتبی خسروتاج، رئیس سازمان توسعه تجارت نیز در یک برنامه تلویزیونی با بیان اینکه برای اتصال سامانه‌های مختلفی که در این زمینه وجود دارد، سامانه جامع تجارت به‌گونه‌ای طراحی شده که تمام این سامانه‌ها به آن متصل شوند، گفت: بر همین اساس در روزهای اخیر این سامانه برای به‌روزرسانی امکان ثبت سفارش را ندارد اما سامانه «ثبتارش» مشکلی ندارد. او به برخی از ابعاد دستورالعمل جدید ارزی اشاره داشته و گفته است: پیش از تک‌نرخ شدن ارز مشکلات متعددی برای تجار ایجاد می‌شد. در سال‌های گذشته ما بخشی از کالاهای وارداتی را به سمت ارز آزاد هدایت کردیم و به این ترتیب بیش از ۴ هزار و ۴۰۰ کالا به سمت ارز آزاد رفتند. در ماه‌های گذشته نیز بسیاری از واردکنندگانی که قراردادهای متعدد داشتند و بر این اساس ملزم به واردات بودند، با توجه به نرخ ارز دچار مشکلاتی می‌شدند. از سوی دیگر برخی صنایع پایین‌دستی برای تامین مواد اولیه خود از طریق مکانیزم بورس مشکلاتی داشتند زیرا براساس ارز آزاد کار می‌شد و در نهایت تامین مواد اولیه برای واحدهای پایین‌دستی گران تمام می‌شد. همچنین برخی از تجار که در گذشته از صندوق توسعه ملی وام‌هایی را دریافت کرده بودند، ملزم به بازپرداخت این رقم‌ها در موعد مقرر بودند، اما با توجه به تغییرات صورت گرفته در نرخ ارز چنین امکانی

برای آنها مهیا نبود و دچار مشکلات متعدد می‌شدند. خسروتاج عنوان کرده است: اکنون با سیاستگذاری صورت گرفته این مشکلات برطرف خواهد شد اما باید توجه داشت که اجرای این سیاست امری است که نیاز به همکاری بخش‌های مختلف برای تسریع امور دارد. به گفته او همواره صادرکنندگان نوسان نرخ ارز را مشکلی می‌دانستند که امکان برنامه‌ریزی را از آنها سلب می‌کرد.

در واقع مطلوب نرخ ارز آن است که این رقم به‌طور تدریجی و بر اساس مابه‌التفاوت تورم داخل و خارج محاسبه شود. اگر ما در چنین شرایطی قرار داشته باشیم و صادرکننده ما بداند نرخی ثابت و با حمایت دولت برخوردار است، می‌تواند برای ایفای تعهدات خود با برنامه‌ریزی برای سال‌های بعد اقدام کند. خسروتاج اظهار کرده است: اکنون سیاست‌های اعمال شده بیشتر بر اساس شفاف‌سازی و جلوگیری از خروج غیرضروری ارز از کشور طراحی شده است. در گذشته صادرکنندگان درآمد ارزی خود را به صرافی‌ها منتقل می‌کردند و واردکنندگان نیز ارز مورد نیاز خود را از طریق صرافی‌ها خریداری می‌کردند. البته ارز بانکی هم وجود داشت اما نیمی از نیازها از طریق صرافی‌ها تامین می‌شد. حال با ایجاد سامانه‌های متعدد و سیاست‌های دولتی این موضوع ساماندهی می‌شود و ما به خوبی قادر به تشخیص این هستیم که درآمد ارزی حاصل از صادرات چگونه به چرخه بانکی باز می‌گردد. رئیس سازمان توسعه تجارت همچنین به بحث در نظر گرفتن ارز ۴۲۰۰ تومانی گفت: این نرخ یک نرخ پایه است و بعدها بر اساس مابه‌التفاوت تورم داخل و خارج امکان هدایت آن وجود خواهد داشت. اکنون تلاش بر آن است که بازار ارز کشور مدیریت شود. البته به هر صورت برای ارزهای مختلفی مانند

مسافری و دانشجویی سقف تعیین می‌شود. به هر حال شرایط به گونه‌ای خواهد شد که افراد با خواسته‌های متفاوت راهی بازار شوند؛ در چنین شرایطی یک بازار ثانویه ایجاد خواهد شد. اکنون بحث دولت این است که نیازهای ارزی کشور را پاسخ دهد. شاید در گام بعدی مشکل بازارهای ثانویه نیز برطرف شود. او همچنین با تاکید بر اینکه در قالب سامانه نیما، صادرکنندگان، واردکنندگان، صرافان و بانک‌ها می‌توانند به مبادله با یکدیگر بپردازند، اظهار کرد: حتی در روزهای گذشته و در حضور ریاست‌جمهوری مصوب شد که صادرکنندگان در صورتی که نیاز به واردات داشته باشند، می‌توانند در این سامانه اعلام کنند که واردات آنها از محل ارز صادراتی انجام می‌شود.

خسروتاج در ادامه با بیان اینکه طبق آمارهای گمرکی ارز ۵۰ درصد کالاهای ترخیص شده توسط بانک تامین شده و ۵۰ درصد باقی‌مانده به‌صورت غیربانکی تامین شده، توضیح داد: حال اگر گفته شود درآمد ۴۷ میلیارد دلاری صادرات در سال گذشته به کجا رفته، ما هم اطلاع دقیقی نداریم و بر همین اساس، سامانه‌ای مانند «نیما» طراحی شده است تا وضعیت این درآمدها مشخص شود. وی در ارتباط با تعیین نرخ ۴۲۰۰ تومانی برای دلار هم توضیح داد: به نظر می‌رسد با توجه به مجموع شرایط این نرخ عادلانه است؛ ضمن اینکه اعلام می‌شود این رقم نرخ پایه است. خسروتاج اظهار کرد: یکی از گلایه‌هایی که در گذشته وجود داشت، این بود که صرافاها برای خرید ارز حاصل از صادرات ۶۰ تا ۷۰ تومان مابه‌تفاوت دریافت می‌کنند اما در سیستم مبادلات بانکی این موضوع مورد توجه قرار گرفته و بر اساس آنچه شنیده‌ام، حداکثر مبلغی که بانک‌ها به‌عنوان کارمزد دریافت می‌کنند، ۱۰ تومان است.

نکاتی در خصوص دستورالعمل ارزی

بندی از دستورالعمل جدید ارزی به ثبت سفارش واردات کالا اشاره دارد که در این باره آمده است: «واردات کلیه کالاها به صورت تجاری به کشور اعم از مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی و سایر مبادی ورودی بدون ثبت سفارش ممنوع است.»

خسرو تاج نیز در این باره گفته است: «بر اساس مصوبه اخیر، واردات مناطق آزاد که پیش از این بدون ثبت سفارش انجام می شد، اکنون باید ثبت سفارش داشته باشد.» اما در آن بند اشاره‌ای به رویه‌های مختلف تجارت اعم از کوله‌بری و تملنجی نشده است. پیش از این اعلام شده بود که مرز نشینان و ملوانان می‌توانند با احتساب ماهانه ۵۰۰ هزار تومان معافیت از حقوق گمرکی، نسبت به واردات کالای خود اقدام کنند. حتی آن بخش از واردات که دارای معافیت بود، نیازی به ثبت سفارش نداشت. البته در اجرای این بخشنامه مشکلاتی زیادی وجود داشت و همچنان وجود دارد. اما شنیده‌ها حاکی از آن است که این بخشنامه در حال حاضر به صورت جسته و گریخته اجرا می‌شود. اما به نظر می‌رسد این بند از دستورالعمل ۱۶ بندی ارزی، این معافیت را در نظر نگرفته و نیاز است جزئیات بیشتری در این باره توضیح داده شود.

بند دیگری از این دستورالعمل چنین می‌گوید که ارز مورد نیاز کلیه کالاهای ثبت سفارش شده و خدمات از طریق سیستم بانکی و صرافی‌های مجاز در چارچوب مقررات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تامین خواهد شد و در بند بعدی به موضوع واردات بدون انتقال ارز در چارچوب قانون مقررات صادرات و واردات و ماده (۳۸) آیین‌نامه اجرایی آن اشاره شده است. ماده (۳۸) آیین‌نامه اجرایی قانون مذکور دارای ۹ بند است. در بند اول این بخشنامه آمده است: قطعات یدکی، ابزار

برشی، قالب نو یا مستعمل و نمونه کالا (برای تحقیق و کپی برداری) برای واحدهای تولیدی، آموزشی یا تحقیقاتی همچنین نمونه دارو (فرآورده‌های دارویی، مواد اولیه و مواد جانبی) و مواد مورد نیاز برای بسته بندی آن تجهیزات و ملزومات پزشکی، آزمایشگاهی و بهداشتی، شیر و غذای کودک، کتب و نشریات و تجهیزات آزمایشگاهی و ملزومات تحقیقات علمی برای دانشگاه‌های علوم پزشکی در صورتی که جنبه تجاری نداشته باشد، رأساً به نام واحد تولیدی، موسسه آموزشی، تحقیقاتی یا درمانی مربوط قابل ورود و ترخیص است. در بند دوم آن چنین آورده شده است: در صورت کسر تخلیه، ضایعات کالای وارداتی و مغایرت کالای وارداتی با کالای سفارش شده که فروشنده خارجی ملزم به ارسال کالای مجانی برای جبران خسارت می‌شود، کالای ارسالی با تشخیص گمرک ایران و موافقت وزارت صنعت، معدن و تجارت قابل ترخیص است.

بند سوم حاکی از آن است که در مواردی که خریدار موفق به اخذ تخفیف از فروشنده شود با مشخص شدن ارتباط با واردات قبلی خود و ترخیص کالای ارسالی بابت تخفیف، واردات و ترخیص کالای ارسالی بابت تخفیف با تشخیص گمرک ایران و موافقت وزارت صنعت، معدن و تجارت بلامانع است. در بند چهارم آمده است: کاتالوگ‌ها، بروشور، تقویم، کتابچه، CD، دیسکت، نوار و میکرو فیلم حاوی مشخصات فنی و تجاری کالا، اسناد مربوط به محل کالا، نقشه‌های فنی و نمونه‌های فاقد بهای ذاتی (نظیر تابلو منسوجات و...) بدون پرداخت سود بازرگانی و بدون کسب مجوزهای مقرر در جدول ضمیمه این آیین‌نامه قابل ترخیص است. بند پنجم به این نکته اشاره دارد که کالاهای مورد نیاز پیمانکاران و مشاوران، با تشخیص و موافقت

سازمان دولتی ذی‌ربط و موافقت وزارت صنعت، معدن و تجارت قابل ورود و ترخیص است. بند ششم عنوان می‌کند: ورود و ترخیص موقت یا قطعی کتب و نشریات، CD، دیسکت، نوار و میکرو فیلم حاوی مطالب علمی و فرهنگی و سایر محصولات صنعت چاپ، تکثیر و کپی برداری در زمینه‌های علمی و فنی مشروط بر آنکه از نوع ممنوع شرعی یا قانونی نباشد، با موافقت وزارتخانه‌های «علوم، تحقیقات و فناوری» و «بهداشت، درمان و آموزش پزشکی» حسب مورد و در سایر زمینه‌ها با موافقت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بدون ارائه هیچ‌گونه مجوز دیگری قابل انجام است. در بند هفتم آمده است: اجزاء، قطعات، تجهیزات و لوازم مورد نیاز خط تولید واحدهای تولیدی داخلی که بر اساس قرارداد فروش از طرف فروشندگان خارجی به صورت رایگان به نام واحد تولیدی ارسال می‌شود، به تشخیص وزارتخانه تولیدی ذی‌ربط و موافقت وزارت صنعت، معدن و تجارت قابل ترخیص خواهد بود. بند هشتم نیز به این نکته اشاره دارد که اجزاء، قطعات و لوازم مورد نیاز برای تعمیر و نگهداری و خدمات پس از فروش دستگاه‌های خارجی موجود در داخل کشور توسط نمایندگی‌های مجاز، با کسب مجوزهای لازم قابل ترخیص است. در نهایت در بند نهم چنین آورده شده است: ورود و ترخیص هرگونه کالای مجاز اعلام شده از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت به صورت بدون انتقال ارز و با انجام ثبت سفارش و پرداخت حق ثبت سفارش و سایر حقوق قانونی قبل از ترخیص کالا و بدون ارائه هرگونه مجوز دیگری مجاز است.

بازگرداندن ارز حاصل از صادرات بخشی از دستورالعمل ۱۶ بندی صادرکنندگان را مورد خطاب قرار داده که به واسطه آن کلیه صادرکنندگان مکلفند ارز حاصل از صادرات را مطابق ترتیباتی که

توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مشخص می‌شود، به چرخه اقتصادی کشور بازگردانند و اجرای همین تکلیف، مبنای اعمال معافیت مالیاتی توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی کشور) است. خسرو تاج در این باره اظهار کرده است: بر اساس بخشنامه‌ها باید صادرکنندگان برای برخورداری از معافیت‌های مالیاتی درآمد خود را به سیستم ارزی کشور بازگردانند. البته از طریق سامانه نیما برای این افراد امکانی وجود دارد که بتوانند ارز مورد نیاز خود را هم تامین کنند.

این در حالی است که مطابق بند الف ماده ۱۴۱ قانون مالیات‌های مستقیم، صد در صد درآمد حاصل از صادرات محصولات تمام شده کالای صنعتی و محصولات بخش کشاورزی و صنایع تبدیلی و تکمیلی آن و ۵۰ درصد درآمد حاصل از صادرات سایر کالاهایی که به منظور دست یافتن به اهداف صادرات کالاهای غیرنفتی به خارج از کشور صادر می‌شوند از شمول مالیات معاف هستند و بر اساس بند (ب) ماده ۱۰۴ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، اخذ هرگونه مالیات و عوارض از صادرات کالاهای غیرنفتی و خدمات در طول برنامه ممنوع است و مطابق ماده ۳۶ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و بند (ب) ماده ۱۴۵ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور سود تفاوت نرخ تسعیر ارز حاصل از صادرات از هرگونه مالیات معاف است. اما در یک بازه زمانی، سود حاصل از تسعیر ارز با منشأ صادرات مشمول مالیات قرار داده شد که مورد اعتراض فعالان بخش خصوصی قرار گرفت و شکایت اتاق بازرگانی ایران به دیوان عدالت اداری را به دنبال داشت. در این جدل، رای به نفع بخش خصوصی بود و بخشنامه مذکور مغایر قوانین یاد شده شناخته و

ابطال شد. حال در دستورالعمل جدید مجدداً بحث معافیت‌های مالیاتی اما این بار به صورت مشروط مطرح شده است.

دنیای اقتصاد / مضمون جدید دریافت ارز اعلام شدند

ابلاغ تصمیم‌های جدید ارزی

دنیای اقتصاد : بانک مرکزی در دو تصمیم جداگانه چگونگی تامین ارز برای اشخاص حقیقی و حقوقی را اعلام کرد. براساس اطلاعیه‌ای که از سوی این نهاد منتشر شده افراد حقیقی و حقوقی می‌توانند ذیل فهرست خدمات ارز مورد نیاز خود را تهیه کنند. به نظر می‌رسد در اطلاعیه جدید تلاش شده جاماندگان از فهرست دریافت ارز تکمیل شود. همچنین روز گذشته چگونگی تامین و انتقال درآمدهای ریالی شرکت‌های هواپیمایی خارجی پس از تبدیل به ارز اعلام شد. در این بخشنامه نیز در ۷ بند به تعیین تکلیف این موضوع پرداخته شده است.

روز گذشته و به دنبال تصمیم دولت مبنی بر یکسان‌سازی نرخ ارز با قیمت مصوب جزئیات و نحوه تخصیص ارز، گشایش اعتبارات اسنادی، ثبت برات اسنادی و انجام حواله ارزی به منظور واردات کالا و خدمات را ابلاغ کرد. این ابلاغیه نحوه تخصیص ارز با نرخ مصوب را برای مصارف ضروری مختلف مشخص کرده است. بانک مرکزی ضمن بازگرداندن برخی از سرفصل‌های خدماتی پیش‌تر حذف‌شده به لیست دریافت ارز با نرخ مصوب، روند اخذ و مدارک مورد نیاز

برای پاسخگویی به نیازهای ارزی مختلف را مشخص کرده است.

روند پاسخ به سه تقاضای ارزی

بانک مرکزی ترتیبات تخصیص ارز به دانشجویان خارج از کشور را تغییر نداده است. بر این اساس متقاضیان پس از ارائه مدارک تایید شده مبنی بر اشتغال به تحصیل در خارج از کشور معادل هزینه آموزشی دانشگاه محل تحصیل خود را دریافت می‌کنند. افزون بر این هر نفر به ازای هر ماه اقامت در خارج از کشور ۱۰۰۰ دلار برای خود و ۵۰۰ دلار برای هر یک از اعضای خانواده خود دریافت خواهد کرد. بیماران و متقاضیان ارز درمانی نیز پس از ارائه مدارک و اخذ تاییدیه شورای پزشکی می‌توانند هزینه درمانی خود را به صورت دلار با نرخ مصوب دریافت کنند. بانک مرکزی همچنین سقف ۱۰۰۰ یورویی برای مسافران به مقاصد دور و سقف ۵۰۰ یورویی را برای مسافرت به کشورهای مشترک‌المنافع و کشورهای هم‌مرز با ایران مشخص کرده است. مسافران پس از ارائه بلیت، ویزا و پاسپورت به شعب بانک ملی و دریافت سند پرداخت، می‌توانند ارز تخصیص داده شده را در مبادی خروجی دریافت کنند. رانندگان ترانزیتی نیز در ازای ارائه گواهینامه، کاپوتاژ، دفترچه ترانزیت و راهنما می‌توانند تا سقف ۲ هزار یورو ارز دریافت کنند. بانک مرکزی همچنین پرداخت ارز بابت هزینه شرکت‌های هواپیمایی را نیز منوط به ارائه صورتحساب کرده است. تامین و انتقال ارز بابت حق بیمه هواپیما به این شرکت‌ها نیز در مقابل ارائه صورتحساب شرکت بیمه بلامانع است. متقاضیان ارز برای خدمات کنسولی در داخل و خارج از کشور نیز می‌توانند پس از تایید وزارت امور خارجه معادل نرخ تعیین شده ارز دریافت کنند.

بازگشت به لیست ارزی

بانک مرکزی چندی پیش هزینه شرکت در فرصت‌های مطالعاتی، هزینه شرکت در دوره‌های آموزشی و هزینه ارزی برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی را از لیست دریافت ارز مبادله‌ای حذف کرده بود. اما پس از تصمیم اخیر دولت و ابهام در دریافت ارز با این مقاصد تقاضایی بانک مرکزی در ابلاغیه جدید خود شرایط تخصیص ارز به این دسته از متقاضیان را مشخص کرده است. بر این اساس متقاضیان فرصت مطالعاتی پس از دریافت تاییدیه از وزارتخانه محل تحصیل و متقاضیان دوره‌های آموزشی پس از تایید درخواست از سوی موسسه آموزشی یا ارگان دولتی محل اشتغال می‌توانند هزینه شرکت در دوره را به صورت ارز دریافت کنند. این ردیف ارزی حداکثر تا ۲ هزار یورو و به شرط ارائه صورتحساب دوره قابل پرداخت خواهد بود. علاوه بر این دو ردیف تقاضای ارزی، بانک مرکزی حق عضویت در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی و محافل علمی و هزینه شرکت در آزمون‌های بین‌المللی را نیز به لیست دریافت ارز با نرخ مصوب بازگردانده است. هزینه اخذ پذیرش از دانشگاه‌های خارج نیز مطابق با نرخ مندرج در اطلاعیه‌های این موسسات آموزشی پرداخت خواهد شد. برگزارکنندگان همایش‌ها، جشنواره‌ها و مسابقات بین‌المللی نیز با ارائه درخواست حداکثر تا سقف ۱۰ هزار یورو ارز دریافت خواهند کرد.

تخصیص ارز به قراردادهای ارزی

بانک مرکزی همچنین نحوه تخصیص ارز به قراردادهای غیرریالی را نیز مشخص کرده است. بر این اساس قراردادهای بخش خصوصی شامل چتر پوششی دلار مصوب نمی‌شود اما قراردادهای بخش عمومی (اعم از دولتی و غیردولتی)، نهادهای انقلاب

اسلامی، شرکت‌ها و موسسات دولتی می‌توانند معادل قرارداد خود با اتباع خارجی ارز دریافت کنند. بر اساس ابلاغیه بانک مرکزی حق الوکاله دعاوی اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی به میزان صورتحساب وکیل در خارج از کشور در وجه وکیل با تایید مرکز امور حقوقی بین‌الملل ریاست جمهوری و تایید نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در کشور مورد نظر در شمول دریافت ارز مصوب قرار خواهد گرفت. هزینه اشتراک شبکه‌های اطلاعاتی نیز پس از درخواست متقاضی و ارائه صورتحساب حداکثر تا سقف ۴۰ هزار یورو پرداخت خواهد شد. بانک مرکزی تامین و انتقال ارز بابت تبدیل موجودی حساب‌های ریالی افراد غیرمقیم در داخل کشور را نیز به صورت مشروط در شمول دریافت ارز قرار داده است. برای دریافت این ردیف ارزی باید موجودی حساب (ریالی)، ناشی از تبدیل مجاز قبلی ارز به ریال از طریق سیستم بانکی بوده باشد. بر مبنای ابلاغیه بانک مرکزی هزینه انتقال جنازه اتباع ایرانی ساکن در خارج از کشور نیز با ارائه درخواست از اداره کل امور مالی وزارت امور خارجه بلامانع خواهد بود.

چگونگی تامین و انتقال درآمدهای شرکت‌های هواپیمایی خارجی

بانک مرکزی در بخشنامه دیگری نحوه تامین و انتقال درآمدهای ریالی شرکت‌های هواپیمایی خارجی پس از تبدیل به ارز اعلام کرد. براساس این بخشنامه تامین و انتقال ارز از محل درآمد خالص (پس از کسر هزینه‌ها) حاصل از فروش بلیت و حمل بار بنا به درخواست و تعهد شرکت هواپیمایی خارجی بلامانع است. اما انتقال این درآمدها با تایید شرکت فرودگاه‌ها و ناوبری هوایی ایران قابل انجام است. بانک مرکزی تاکید

کرده شرکت‌های هواپیمایی موظفند تاییدیه شرکت فرودگاه‌ها و ناوبری هوایی ایران مبنی بر میزان فروش،

هزینه و درآمد خالص را حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از فروش ارائه کنند. شرکت‌های هواپیمایی

عنوان		سقف تخصیص ارز
ارز مسافرتی	کشورهای مستقل مشترک‌المنافع و هم‌مرز به استثنای عراق	۵۰۰ یورو
	سایر کشورها	۱۰۰۰ یورو
ارزهای درمانی و دانشجویی	دانشجوی آزاد	هزینه زندگی: ماهانه ۱۰۰۰ دلار برای هر عضو خانواده ماهانه ۵۰۰ دلار هزینه تحصیل: سالانه ۱۵ هزار دلار
	درمانی	۱۰ هزار دلار و ماهانه ۱۰۰ دلار برای اقامت بیمار و همراه
ارز بابت هزینه‌های سوخت، ناوبری، هندلینگ، هلدینگ، حقوق خدمه خارجی شرکت هواپیمایی		
ارز بابت حق بیمه هواپیما		
ارز بابت حقوق و مزایای کارکنان خارجی دارای پروانه کار		
رانندگان حمل‌ونقل بین‌المللی		
فرصت مطالعاتی		
شرکت در دوره‌های آموزشی خارج از کشور (متقاضی آزاد)		
حق عضویت محافل علمی و مجامع بین‌المللی		
چاپ مقاله		
برگزاری همایش‌های بین‌المللی، اعضای جوایز جشنواره‌ها و مسابقات		
دریافت گواهی بین‌المللی، انجام آزمایش‌های علمی و فنی، انتشار آگهی در خارج از کشور		
هزینه ثبت‌نام شرکت در امتحانات علمی و تخصصی خارج از کشور و اخذ پذیرش از دانشگاه		
حق‌الوکاله دعاوی اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی		
حمل جنازه و هزینه‌های وابسته به آن به داخل کشور جهت اتباع ایرانی مقیم ایران		
هزینه اجاره و حق اشتراک شبکه‌های اطلاعاتی		
تامین و انتقال ارز درآمدهای ریالی سفرا و نمایندگان دیپلماتیک مقیم ایران		
تامین و انتقال ارز بابت درآمدهای ریالی شرکت‌های هواپیمایی خارجی		
مطالبه وجه ضمانت‌نامه‌های ارزی		

خارجی پس از تبدیل درآمد ریالی فوق به ارز، مجاز به واریز وجوه ارزی به حساب‌های ارزی خود که با تایید شرکت فرودگاه‌ها و ناوبری هوایی ایران افتتاح شده‌اند، است. فروش ارز بابت تودیع سپرده ارزی جهت سوخت از محل حساب‌های ریالی این شرکت‌ها با تایید شرکت فرودگاه‌ها و ناوبری هوایی ایران و شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران پس از تبدیل به ارز، بلامانع اعلام شده است.

دنیای اقتصاد / دستورالعمل‌های دولت چه هدفی را تعقیب می‌کند؟

انقباض تقاضا در بخش ارزی

دنیای اقتصاد : در پی التهابات اخیر بازار ارز، دستورالعمل جدید مدیریت بازار ارز طی یک ابلاغیه ۱۶ بندی از سوی هیات‌وزیران منتشر شد. بر مبنای این مصوبه، از این پس نرخ ارز به‌طور یکسان برای همه مصارف ارزی با قیمت ۴۲۰۰ تومان با اعمال محدودیت‌هایی در اختیار متقاضیان قرار خواهد گرفت. محدودیت‌های یادشده از یک طرف درآمدهای ارزی صادرکنندگان را به سمت چرخه بازار هدایت می‌کند و از طرف دیگر در تلاش است تا با اعمال محدودیت‌های مختلف در حیطه واردات کالاها و خدمات و تقاضای ارزی مسافران، سمت تقاضای ارز را منقبض کند.

در پی التهابات اخیر بازار ارز، دستورالعمل جدید مدیریت بازار ارز طی یک ابلاغیه ۱۶ بندی اخیراً از سوی هیات وزیران منتشر شده است. بر مبنای

این مصوبه، از این پس نرخ ارز به‌طور یکسان برای همه مصارف ارزی با قیمت ۴۲۰۰ تومان در اختیار متقاضیان با اعمال محدودیت‌هایی قرار خواهد گرفت. مصوبه جدید قواعد بازی را برای همه بازیگران فعال در بازار ارز از جمله «واردکنندگان کالاهای اساسی و غیر اساسی»، «صادرکنندگان»، «سوداگران ارز» و «دولت و بانک مرکزی» تحت‌الشعاع قرار خواهد داد. مهم‌ترین اهداف این مصوبه مواردی از جمله «مدیریت تقاضای ارز از طریق ایجاد محدودیت‌های گسترده»، «هدایت درآمدهای ارزی صادرکنندگان به سمت بازار»، «افزایش شفافیت در بازار»، «کنترل نرخ ارز تحت رژیم ارزی شناور مدیریت شده» و «تغییرات درآمد ارزی دولت و بانک مرکزی» قلمداد شده‌اند. به‌علاوه، بر مبنای این مصوبه از مقدار افزایش درآمد ارزی ۴۰۰ تومانی به ازای هر دلار حاصل‌شده برای بانک مرکزی، ۳ هزار میلیارد تومان آن برای تامین کالاهای اساسی و دارو تخصیص می‌یابد. این تغییرات درآمدی در حالی سمت منابع و مصارف بودجه دولت را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد که در قانون بودجه سال جاری پیش‌بینی نشده بود. «دنیای اقتصاد» در این گزارش مصوبه ۱۶ بندی مذکور را با ارائه تغییر ضوابط بازی برای سه گروه «سمت تقاضای بازار»، «سمت عرضه» و «تغییرات درآمدی دولت» مورد بررسی قرار می‌دهد.

مدیریت سمت تقاضا

شفافیت سمت تقاضای ارز هم در حیطه تقاضای ارز و هم درخصوص واردات کالاها و خدمات، از جمله مهم‌ترین نقاط تمرکز مصوبه اخیر هیات وزیران بوده است. در این خصوص، در حیطه واردات کالاها و خدمات، به منظور شفافیت بیشتر، به‌طور کلی واردات

کالاها و خدمات به صورت تجاری از هر طریقی بدون ثبت سفارش ممنوع شد تا از این طریق تقاضای ارز از سمت واردات کالاها و خدمات با شفافیت بیشتری دنبال شود. در سمت تقاضای خود ارز نیز بر اساس این تصویب‌نامه، نرخ ارز به طور یکسان برای همه مصارف ارزی بر اساس هر دلار معادل ۴ هزار و ۲۰۰ تومان تعیین شده است و متعاقباً در چارچوب نظام شناور مدیریت شده از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام و اعمال می‌شود. ارز مورد نیاز کلیه کالاهای ثبت سفارش شده و خدمات از طریق سیستم بانکی و صرافی‌های مجاز در چارچوب مقررات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تامین خواهد شد. از آنجا که از این پس بانک مرکزی مسوول تامین ارز کلیه واردات است، به نظر می‌رسد مساله شفافیت وارداتی مرز بین اثرگذاری و عدم اثرگذاری سیاست تک‌نرخ ارز است. در مجموع در خصوص مدیریت شفافیت سمت تقاضای ارز دو سناریو قابل تصور است. اول اینکه لازم است دریچه رویه‌های شبه‌قانونی که در خلال آنها واردکنندگان بالقوه ارز را دریافت می‌کنند اما اقدام به واردات نمی‌کنند به روی بازیگران بازار بسته شود. اگر این موضوع مورد تمرکز قرار نگیرد بالطبع، زمینه برای شکل‌گیری بازار سیاه و فشار به چندنرخ شدن ارز افزایش خواهد یافت. مساله دوم این است که سیاست‌گذار لازم است واردات بالفعل را نیز مدیریت کند. در وضعیت جدید که واردکنندگان با یک نرخ مشخص دلار را دریافت می‌کنند، ممکن است ترکیب سبد کالاهای وارداتی به سمت کالاهای غیر ضروری تغییر کند. بنابراین مدیریت تقاضاهای بالفعل در قالب مدیریت ترکیب کالاهای وارداتی نیز می‌تواند بقای سیاست تک‌نرخ شدن ارز را استحکام بخشد. کنترل شفافیت گروه‌ها

در خلال مصوبه یاد شده ملاحظاتی در خصوص مدیریت تقاضای ارز از سوی مسافران و مدیریت خروج سرمایه از کشور نیز ارائه شده است. بر مبنای این مصوبه مسوولیت اجرایی کردن سامانه پیشرفته اطلاعات مسافران (API) بر عهده وزارت کشور؛ نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، قرار گرفته است. به علاوه وزارت کشور موظف است ظرف دو ماه سامانه ذی‌ربط را برای بهره‌برداری آماده کند و تمامی دستگاه‌ها موظفند همکاری لازم را به عمل آورند. سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارت راه و شهرسازی و سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری موظفند اقدامات لازم برای کاهش تقاضای ارز برای سفر به خارج از کشور را انجام و پیشنهادهای مشخص را ظرف یک ماه به معاون اول رئیس‌جمهوری ارائه کنند. به منظور جلوگیری از خروج سرمایه، حواله ارزی صرفاً می‌تواند تحت مقررات و نظارت بانک مرکزی توسط بانک‌ها و صرافی‌های مجاز صورت گیرد. در قالب مصوبه مذکور عملیات صرافی و معاملات ارزی خارج از چارچوب مقررات ابلاغی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، قاچاق محسوب شده و طبق قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و مصوبات شورای عالی امنیت ملی با آن رفتار می‌شود و دستگاه‌های ذی‌ربط از جمله قوه قضائیه، وزارت کشور، وزارت اطلاعات، وزارت دادگستری و نیروی انتظامی با متخلفان براساس قوانین و مقررات مربوط رفتار می‌کنند.

هدایت سمت عرضه ارز

در روزهای اخیر عمده صاحب‌نظران دولتی مهم‌ترین شعار خود در راستای حمایت از سیاست تک‌نرخ شدن ارز را منابع ارزی کافی حاصل از تجارت اعلام کرده‌اند. به این طریق که درآمدهای ارزی ناشی از صادرات

سالانه کالا و خدمات را محاسبه و با مقدار تقاضای ارز که در قالب واردات سالانه قابل محاسبه است مقایسه می‌کنند. بنابراین علاوه بر مدیریت سمت تقاضا، یکی از پیش‌نیازهای تداوم سیاست تک‌نرخ ارز، مدیریت و هدایت ارز صادرکنندگان بخش خصوصی به سمت مسیرهای هدفمند است. در همین راستا بر مبنای مصوبه مذکور تمامی صادرکنندگان مکلفند ارز حاصل از صادرات را مطابق ترتیباتی که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مشخص می‌شود، به چرخه اقتصادی کشور بازگردانند. به علاوه این مصوبه ضرورت اجرای تکلیف محوله به صادرکنندگان را در قالب اعمال معافیت مالیاتی توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی قابل توجیه می‌داند. به این طریق که دولت به واسطه سوبسیدهای قیمت انرژی و تخفیف‌های مالیاتی که تاکنون به صادرکنندگان اعطا می‌کرده در تلاش است تا آن‌ها را موظف به عرضه دلارهای خود به بازار در چارچوب معین کند. همچنین بر مبنای این مصوبه و به استناد مواد قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، سامانه جامع تجارت و سامانه گمرک و تبادل اطلاعات بین آنها تا پایان ماه جاری به ترتیب با مسوولیت وزارت صنعت، معدن و تجارت و گمرک جمهوری اسلامی ایران، شناسه و کد رهگیری کالاها ظرف سه ماه با مسوولیت وزارت صنعت، معدن و تجارت و سامانه بازرسی و نظارت در سطح عرضه با همکاری وزارت اطلاعات، سازمان تعزیرات حکومتی و وزارت صنعت، معدن و تجارت تا پایان ماه جاری به طور کامل اجرایی شوند.

تغییر قواعد بازی

سیاست تک‌نرخ شدن ارز، قواعد بازی برای همه عاملان از جمله دولت، واردکنندگان کالاهای اساسی

و غیر اساسی را تغییر خواهد داد. تفاوت قواعد بازی را می‌توان در تغییر نرخ ارز برای بازیگران قبل و بعد از سیاست تک‌نرخ ارز دنبال کرد. تا قبل از ابلاغ این مصوبه، دولت ارز مورد نیاز واردکنندگان کالاهای اساسی را با قیمتی کمتر از نرخ بازار ارز؛ حدود ۳۸۰۰ تومان، اعطا می‌کرد. بنابراین فروش ارز در شرایط جدید، مازاد قیمت ۴۰۰ تومانی برای دولت به حصول می‌آورد. به علاوه به منظور مدیریت بازار، بانک مرکزی بخشی از درآمدهای ارزی خود را به قیمت بازار آزاد، از طریق صرافی‌های معتبر وارد بازار می‌کرد. این در حالی است که بعد از ابلاغ این مصوبه تمامی متقاضیان، دلار را با نرخ مشخص ۴۲۰۰ تومان دریافت می‌کنند. این نرخ از نرخ تخصیص یافته به واردکنندگان کالاهای اساسی بیشتر و از نرخ ارزهای عرضه شده در بازار آزاد تا قبل از سیاست تک‌نرخ ارز، کمتر است. بنابراین در پی اعلام سیاست جدید از یک طرف قاعده بازی برای دو گروه واردکنندگان تغییر می‌کند و از طرف دیگر درآمدهای دولت از یک‌سو کاهش و از سوی دیگر افزایش می‌یابد. بر مبنای مصوبه جدید، مابه التفاوت نرخ ارز فعلی درآمدی ۴۰۰ تومانی به ازای هر دلار برای بانک مرکزی ایجاد می‌کند. از مقدار کل این درآمد مبلغ ۳ هزار میلیارد تومان آن برای تأمین کالاهای اساسی و دارو تخصیص می‌یابد. به منظور جریان عملیاتی این سیاست، سازمان برنامه و بودجه کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و جهادکشاورزی موظفند سازوکار اجرایی این موضوع را به نحوی تنظیم کنند که تخصیص اعتبار در زمان ورود کالا و ارائه اسناد حمل صورت پذیرد. فهرست کالاهای مربوطه از سوی وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و جهادکشاورزی ارائه خواهد شد.

رسوخ ارز به خزانه

بر مبنای اظهارات رسمی مقامات بانک مرکزی، در مجموع سالانه حدود ۲۶/۵ میلیارد دلار به منظور تامین ارز مورد نیاز واردکنندگان کالاهای اساسی به بازار عرضه می‌شود. بنابراین در شرایط جدید درآمد فروش به ازای هر ارز ۴۰۰ تومان افزایش یافته است. کل افزایش درآمد ارزی از این طریق، تقریباً معادل ۱۰ هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان است. از این مقدار بر مبنای مصوبه یاد شده، ۳ هزار میلیارد تومان آن به واردکنندگان کالاهای اساسی تخصیص داده می‌شود. بخشی از رقم باقیمانده؛ یعنی ۷۶۰۰ میلیارد تومان، صرف پوشش زیان حاصل از کاهش قیمت ارز ۴۲۰۰ تومانی نسبت به نرخ بازار ارز تا قبل از مصوبه مذکور، می‌شود. به این معنی که در سمت منابع و مصارف بودجه بالفعل دولت تغییراتی ایجاد شده که از قبل در قانون بودجه پیش بینی نشده بود.

محدودیت‌های مقداری

در این مصوبه محدودیت‌هایی درخصوص ورود ارز همراه مسافر با هدف مدیریت بهتر بازار ارز ایجاد شده است. در همین راستا، بر مبنای مصوبه مذکور ورود ارز همراه مسافر تا سقف مبلغ ۱۰ هزار یورو یا معادل آن به سایر ارزها مجاز است و ورود مبالغ بیشتر در صورت اظهار طبق ضوابط اعلامی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بلامانع خواهد بود. معاون اول رئیس‌جمهور این مصوبه را به وزارت امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت، وزارت راه و شهرسازی، اطلاعات، کشور، دادگستری، فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان برنامه و بودجه کشور، سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان صدا و

سیمای جمهوری اسلامی ایران، ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز، دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد تجاری، صنعتی و ویژه اقتصادی ابلاغ کرده است. به منظور مشخص نمودن نحوه اجرا، زمان‌بندی و جزئیات اجرایی مربوط به این تصویب‌نامه، کارگروهی با مسوولیت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و عضویت وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت، کشور و سازمان برنامه و بودجه کشور تشکیل می‌شود. دبیرخانه کارگروه یادشده در بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران خواهد بود و معاون ارزی این بانک دبیر کارگروه است. کارگروه موظف است به صورت هفتگی گزارش اجرای این تصویب‌نامه را به رئیس‌جمهور، معاون اول رئیس‌جمهور و دبیر ستاد اقتصادی دولت ارائه کند.

بنابراین مصوبه مذکور در مجموع سه هدف عمده را دنبال می‌کند. در گام اول سیاست‌گذار در تلاش است تا صادرکنندگان را مکلف به عرضه به موقع و هدفمند ارزهای خود در مسیر تعیین شده از سوی دولت کند. به این طریق سیاست‌گذار سمت عرضه ارز را به سوی تداوم سیاست تک‌نرخی ارز هدایت می‌کند. در گام دوم، سیاست‌گذار در تلاش است تا با استفاده از ابزارهای مختلف سمت تقاضای ارز را منقبض کند. از یک طرف با اعمال محدودیت‌هایی واردات فیزیکی کالاها را منوط به گذر از مجاری رسمی و کنترل شده کرده است و از طرفی متقاضیان مستقیم ارز از جمله مسافران را در معرض محدودیت‌های مختلف قرار داده است. در گام سوم سیاست‌گذار در تلاش است تا با افزایش شفافیت در همه جنبه‌ها که مهم‌ترین سیگنال آن از طریق کنترل صرافی‌ها و عرضه‌کنندگان غیر رسمی ارز دریافت می‌شود، زمینه را برای تداوم سیاست تک‌نرخی ارز فراهم سازد. به نظر می‌رسد

علاوه بر اهداف یادشده، دولت برای مکانیزم مدیریت بازار ارز را به سمت رژیم ارزی شناور مدیریت شده تغییر داده است. از آنجا که عمده اهداف یادشده از مصوبه مذکور را می‌توان در قالب سیاست‌های کنترلی دنبال کرد، ارزیابی سیاست مذکور در بازه زمانی فعلی از سوی کارشناسان مختلف با نااطمینانی و تردید روبه‌رو است.

در همین راستا مصوبه ابلاغ شده از سوی دولت در روزهای اخیر واکنش‌های زیادی را بین کارشناسان و صاحب‌نظران به همراه داشته است. عده‌ای معتقدند از این جهت که سیاست مذکور بازار ارز را از حالت چند نرخی خارج و به سمت رژیم شناور مدیریت شده هدایت می‌کند، می‌تواند به‌طور بالقوه زمینه را برای کاهش سوداگری و زدودن فساد در بازار ارز فراهم کند. عده‌ای نیز که با اعمال محدودیت کمی و کیفی در بازارها مخالفند، تداوم سیاست یاد شده را منوط به ملاحظات کنترلی سخت می‌دانند. بنابراین بازار و بازیگران فعال آن هنوز به نقطه نظر واحدی درخصوص نحوه مدیریت بازار ارز نرسیده‌اند و منتظر اتفاقات آینده از جمله تاثیر تداوم یا عدم تداوم توافق برجام و آثار آن بر بازار ارز هستند.

تعادل / «تعادل» گزارش گمرک از اقلام و مقاصد برتر صادراتی ایران را بررسی می‌کند

کارنامه صادرات غیرنفتی ۹۶

بررسی آمارهای گمرکی نشان می‌دهد که ایران در سال ۱۳۹۶ حدود ۴۶،۹ میلیارد دلار صادرات غیرنفتی داشته است که ارزش صادراتی آنها در

قیاس با سال ۱۳۹۵ رشدی حدود ۶،۶ درصدی را شاهد بوده است.

همانطور که انتظار می‌رفت «میعانات گازی» نقش عمده‌ی در افزایش میزان صادرات غیر نفتی ایران در سال گذشته ایفا کرده‌اند و این گروه کالایی با صادرات حدود ۷ میلیارد دلاری به تنهایی سهمی ۱۵ درصدی از سبد صادرات غیر نفتی ایران در سال ۱۳۹۶ را به خود اختصاص داده‌اند. از دیگر سو بررسی ۱۰۰ مقصد عمده صادرات کالاهای غیرنفتی ایران در سال ۱۳۹۶ هم نشان می‌دهد که صادرات ایران به ۵ کشور چین، امارات متحده عربی، عراق، جمهوری کره و ترکیه بیشترین سهم از ارزش صادرات ایران را در سال ۱۳۹۶ داشته‌اند و این ۵ کشور جمعاً ۶۵،۳ درصد از ارزش کل صادرات ایران را به خود اختصاص داده‌اند. علاوه بر این، در بین ۱۰۰ مقصد عمده صادراتی ایران ۶۴ مورد از آنها نسبت به سال ۱۳۹۵ رشد ارزش صادرات را تجربه کرده‌اند و در ۳۶ مورد از آنها، ایران به لحاظ ارزشی، صادرات خود را کاهش داده است. بیشترین رشد صادراتی ایران ما بین ۱۰۰ کشور نخست صادراتی مربوط به جمهوری آفریقای مرکزی بوده است. بیشترین افت ارزش صادرات ایران در سال ۱۳۹۶ نیز به مربوط به سنگاپور بوده است، که صادرات ایران به این کشور در قیاس با سال ۱۳۹۵ بیش از ۸۶ درصد افت کرده است.

به گزارش معاونت بررسی‌های اقتصادی اتاق تهران و براساس آخرین آمارهای گمرک در سال ۱۳۹۶ صادرات کالایی بدون نفت خام معادل ۴۶،۹ میلیارد دلار رقم خورده که نسبت به سال ۱۳۹۵ با رشد ۶،۶ درصدی همراه بوده است. در این گزارش، فهرست ۱۰۰ قلم کالای عمده صادراتی و ۱۰۰ مقصد عمده صادراتی ایران در سال ۱۳۹۶ را مورد بررسی قرار

می‌دهیم. بررسی آمارهای گمرکی نشان می‌دهد که در سال ۱۳۹۶ «میعانات گازی» بیشترین سهم را از ارزش صادرات کالایی بدون نفت خام ایران داشته است. ایران در سال ۱۳۹۶ حدود ۷ میلیارد دلار (به وزن بیش از ۱۷ میلیون تن) میعانات گازی به جهان صادر کرده و این کالا سهم بیش از ۱۵ درصدی از ارزش کل صادرات کشور را به خود اختصاص داده است. پس از آن «گاز طبیعی مایع شده در ظروف یک هزار سانتی‌متر مکعب و بیشتر» و «پروپان مایع شده در ظروف یک هزار سانتی‌متر مکعب و بیشتر» با سهم‌های ۵,۳ درصدی و ۳,۱ درصدی در رده‌های پس از میعانات گازی قرار دارند. آمارها نشان می‌دهد در سال ۱۳۹۶ بیش از ۳۱,۶ درصد (تقریباً معادل ۱۴,۸ میلیارد دلار) از صد قلم عمده صادرات کالایی ایران مربوط به فرآورده‌های نفتی بوده است.

«سایر روغن‌های سبک و فرآورده‌ها به جز بنزین» در رتبه چهارم اقلام صادراتی ایران در سال ۱۳۹۶ قرار گرفته است. ارزش صادرات این محصول به بیش از ۱,۴ میلیارد دلار رسیده و سهمی ۳,۱۴ درصدی از مجموع صادرات ۱۰۰ قلم عمده صادراتی ایران در این مدت را به خود اختصاص داده است.

جایگاه صنایع معدنی

صنایع معدنی نیز جایگاه مهمی در میان ۱۰۰ قلم کالای عمده صادراتی ایران در سال ۱۳۹۶ را به خود اختصاص داده‌اند. «سنگ آهن هماتیت دانه‌بندی با خلوص آهن بیشتر از ۴۰ درصد به هم فشرده نشده» با صادرات بیش از ۹۲۱ میلیون دلاری در رتبه هفتمین محصول صادراتی ایران در سال ۱۳۹۶ ایستاده است. «محصولات نیمه تمام از آهن یا فولاد غیر ممزوج دارای کمتر از ۲۵ درصد کربن» نیز یکی دیگر از محصولات

معدنی است که با ۹۰۳ میلیون دلار صادرات و سهم ۱,۹۲ درصدی از سبد صادراتی در رتبه‌های بالای اقلام عمده صادراتی ایران ایستاده است.

«پسته‌ها با پوست تازه یا خشک» نخستین محصول کشاورزی در فهرست ۱۰۰ قلم عمده صادرات کالایی بدون نفت خام ایران در سال ۱۳۹۶ است. در این سال حدود ۱۱۲ هزار تن از این محصول از مبدا ایران صادر شده که با ارزش ۹۰۱ میلیون دلاری سهمی معادل ۱,۹۲ درصد از سبد صادراتی ایران را به خود اختصاص داده است.

این در حالی است که ۱۰۰ قلم عمده صادراتی ایرانی سهمی معادل ۷۹,۵ درصد از ارزش کل صادرات ایران را داشته‌اند و ارزش کل صادرات مربوط به آنها معادل ۳۷,۳ میلیارد دلار بوده است. شایان ذکر است که ۱۰ قلم اول صادراتی ایران در سال ۱۳۹۶ سهمی نزدیک به ۴۰ درصد از ارزش کل صادرات ایران را داشته‌اند. مابین ۱۰۰ قلم عمده صادراتی ایران در سال ۱۳۹۶ بیشترین متوسط قیمت صادراتی را به ترتیب زعفران، کفیوش‌ها، قطعات توربین‌های بخار و روده و شکمبه گوسفند داشته‌اند. متوسط قیمت صادراتی هر تن زعفران خرد نشده و ساییده نشده در سال ۱۳۹۶ حدود ۱,۵ میلیون دلار و متوسط قیمت صادراتی هر تن زعفران به صورت فله نیز بیش از ۱,۳ میلیون دلار بوده است. کمترین متوسط قیمت بین ۱۰۰ قلم عمده صادراتی ایران در سال ۱۳۹۶ را نیز سیمان، سنگ آهن و کنسانتره آهن داشته‌اند. متوسط قیمت هر تن از سیمان‌های پودر نشده موسوم به کلینگر معادل ۲۸,۳ دلار و متوسط قیمت هر تن سیمان سفید پرتلند جز رنگ شده به طور مصنوعی نیز قریب به ۳۷ دلار بوده است. در بین ۱۰۰ قلم عمده صادراتی ۸۰ قلم متوسط قیمتی بالاتر از متوسط قیمت کل صادرات

ایران در سال ۱۳۹۶ (حدود ۳۵۰ دلار بر تن) داشته‌اند.

۱۰۰ مقصد عمده صادرات کالایی بدون نفت خام

در سال ۱۳۹۶ بزرگ‌ترین مقصد صادراتی ایران، چین با ارزش بیش از ۹ میلیارد دلار صادرات بوده است. چین ۱۹,۳ درصد از ارزش کل صادرات ایران در سال ۱۳۹۶ را به خود اختصاص داده است. ارزش صادرات ایران به چین در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵ معادل ۸,۳ درصد افزایش یافته درحالی که به لحاظ وزنی با افت ۷,۶ درصدی مواجه شده است. پس از چین، به ترتیب کشورهای امارات متحده عربی، عراق، جمهوری کره و ترکیه بیشترین سهم از ارزش صادرات ایران را در سال ۱۳۹۶ داشته‌اند. این پنج کشور جمعا ۶۵,۳ درصد از ارزش کل صادرات ایران را به خود اختصاص داده‌اند.

در بین ۱۰۰ مقصد عمده صادراتی ایران ۶۴ مورد از آنها نسبت به سال ۱۳۹۵ رشد ارزش صادرات را تجربه کرده‌اند و در ۳۶ مورد از آنها ایران به لحاظ ارزشی، صادرات خود را کاهش داده است. بیشترین رشد صادراتی ایران بین ۱۰۰ کشور نخست صادراتی مربوط به جمهوری آفریقای مرکزی بوده است. بیشترین افت ارزش صادرات ایران در سال ۱۳۹۶ نیز به مربوط به سنگاپور بوده است. در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵ صادرات ایران به سنگاپور بیش از ۸۶ درصد افت کرده است.

صادرات ایران به امارات متحده عربی نیز در سال ۱۳۹۶ شاهد افت ۹,۶ درصدی از نظر ارزش و افت ۴,۷ درصدی از نظر وزنی بوده است. صادرات ایران به هند نیز از نظر ارزش شاهد افتی ۲ درصدی بوده و این درحالی است که از نظر وزنی حدود ۲,۴ درصد رشد داشته است. این به معنی آن است که کالاهای

صادراتی ایران به این کشور آسیایی در شاخص قیمت به ازای هر تن پایین‌تر از کالاهای صادراتی سال ۱۳۹۵ بوده‌اند.

همانطور که پیش‌تر ذکر شد، ارزش صادرات ایران به جهان در سال ۱۳۹۶ نسبت به ۱۳۹۵ رشد ۶,۶ درصدی داشته است. این درحالی است که در بین ۱۰۰ کشور نخست صادراتی ایران، برخی کشورها اثر پررنگ‌تری بر افزایش ارزش صادرات ایران در این سال داشته‌اند. بیشترین تاثیر بر رشد ارزش صادرات را افزایش صادرات به جمهوری کره داشته است. صادرات ایران به جمهوری کره در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵ حدود ۵۲ درصد رشد کرده و این میزان رشد سهمی حدود ۳,۴ واحد درصد از رشد ۶,۶ درصدی ارزش کل صادرات ایران را موجب شده است. پس از آن افزایش صادرات ایران به ترکیه و چین سهمی به ترتیب ۱,۷ واحد درصد و ۱,۶ واحد درصد از رشد صادرات داشته‌اند.

در میان ۱۰۰ مقصد عمده صادراتی ایران در سال ۱۳۹۶ به طور متوسط ایران گران‌ترین کالاها را به کشور سوییس صادر کرده است. متوسط قیمت اقلام صادراتی ایران به سوییس در سال ۱۳۹۶ معادل ۱۱۵ هزار دلار به ازای هر تن بوده است. متوسط قیمت اقلام صادراتی ایران به ایالات متحده آمریکا نیز ۳۷ هزار دلار به ازای هر تن است. در عین حال ایران در سال ۱۳۹۶ به طور متوسط ارزان‌ترین کالاها را به بنگلادش صادر کرده است. متوسط قیمت اقلام صادراتی ایران به بنگلادش در سال ۱۳۹۶ معادل ۵۷ دلار بر تن بوده است.

دنیای اقتصاد/

لطفا دوباره فیل هوا نکنید**محسن جلال پور**

تصمیم جدید دولت برای نحوه بازگرداندن ارزش حاصل از صادرات، تجار و بازرگانان کشور را نگران کرده است. این مصوبه چیزی نیست جز بیرون آوردن غول «پیمان سپاری ارزی» از کوزه سیاست‌گذاری. غولی که اوایل دهه ۸۰ به زحمت به درون کوزه بازگردانده شد، با مصوبه اخیر دولت ممکن است دوباره خارج شود. وقتی این مصوبه را کنار دیگر اقدامات دفعی چند روز گذشته می‌گذارم، احساس می‌کنم حلقه محاصره بخش خصوصی هر روز تنگ‌تر می‌شود. براساس مصوبه دولت، صادرکنندگان مکلفند ارزش حاصل از صادرات را تنها به روش و قیمت مصوب به چرخه اقتصادی کشور بازگردانند. این یعنی اتکا به روشی ناکارآمد که در ۶۱ سال گذشته بارها آزمون و خطا شده است.

اجرای چنین روش‌هایی را به اقتصادهای سوسیالیستی یا شورهای نسبت می‌دهند که مدافع سیاست جایگزینی واردات هستند. هدف اصلی از اجرای چنین سیاست‌هایی، هراس از خالی شدن منابع ارزی، رفع کمبود احتمالی آن یا تلاش برای بازگشت ارزش حاصل از صادرات به کشور و در نهایت جلوگیری از خروج سرمایه است. اما تجربه نشان می‌دهد اتکا به این گونه روش‌ها نمی‌تواند سیاست‌گذار را به اهداف مورد نظرش نزدیک کند. ۶۱ سال پیش احتمالاً برای نخستین بار قانونی جامع با عنوان «واگذاری معاملات ارزی به بانک ملی ایران» تصویب شد که در آن صادرکنندگان مکلف شدند ارزش حاصل از صادرات کالا را به ایران انتقال داده و به بانک‌های مجاز بفروشند. از آن تاریخ تا امروز دولت‌ها بارها برای تجار بخش خصوصی از این

قبیل محدودیت‌ها ایجاد کرده‌اند اما در نهایت به دلیل عواقبی که به دنبال داشته ناچار به بازگشت شده‌اند. این یک واقعیت انکارناپذیر است که اجرای چنین سیاست‌هایی همواره انگیزه صادرکنندگان را کاهش داده و کسب‌وکارهای مرتبط با تجارت را به سمت فساد و پنهان کاری سوق داده است.

گفته می‌شود اعمال این سیاست، اقدامی پیش‌گیرانه برای کاستن از عواقب به هم زدن احتمالی توافق هسته‌ای توسط آمریکا است در حالی که راه‌حل کم اثر کردن محدودیت‌های احتمالی آینده، سخت کردن محیط کسب‌وکار فعالان اقتصادی نیست. تجربه نشان داده سیاست‌های محدودکننده داخلی به مراتب آثار مخرب‌تری از تحریم‌های بین‌المللی دارند. اگر سیاست‌گذار احساس می‌کند ممکن است در آینده تحریم‌ها بازگردند، باید به شیوه‌ای برخورد کند که فعال اقتصادی احساس آزادی بیشتری داشته باشد نه اینکه هنوز تحریم‌های بین‌المللی باز نگشته‌اند، تحریم‌های داخلی آغاز شوند.

به‌خاطر دارم در سال‌های آغازین اعمال سیاست‌های تشویقی برای صادرکنندگان نمونه، همواره تلاشمان این بود که به‌عنوان صادرکننده نمونه انتخاب شویم. به این ترتیب رعایت توصیه‌هایی که منجر به این انتخاب می‌شد، در اولویت کاری ما قرار داشت. اما عجیب بود که با وجود تلاش‌هایی که داشتیم، یکی، دو سال پیاپی در فهرست صادرکنندگان نمونه جایی نداشتیم و در عوض افراد بی‌نام و نشان در تجارت جای صادرکنندگان اصلی را گرفتند. سوال این بود؛ چطور ممکن است فردی که هیچ سابقه‌ای در کسب‌وکار پسته ندارد و فعالان بازار با او مبادله‌ای نداشته‌اند، به‌عنوان صادرکننده نمونه انتخاب می‌شود؟

برای رسیدن به پاسخ، به پرس‌وجو مشغول شدم.

ابتدا فکر کردم فرد گمنام ممکن است در استان‌های دیگر مشغول تجارت باشد اما هرچه سوال کردم کسی اطلاعی از محل تجارت و خرید و فروش او نداشت. همین‌طور متوجه اتفاقی ناگوار شدم که کسب‌وکارم را تحت‌تأثیر قرار داد. صادرکننده گمنام موفق شده بود تنها مشتری کوبیتی‌ام را «غر بزند». با مشتری کوبیتی سال‌ها مراوده داشتیم و این کار خیلی برایم سنگین تمام شد. تا آنجا که به کوبیت رفتم و دلیل را پرسیدم. متوجه شدم قیمت خرید پسته از رقیب بسیار پایین‌تر از قیمتی است که من می‌توانستم همان محصول را در ایران بخرم.

چطور چنین چیزی ممکن بود؟ این‌بار مساله را جدی‌تر دنبال کردم تا اینکه متوجه شدم صادرکننده اصلی پسته، شرکت دیگری است و از آنجا که صادرات به نام شرکت اصلی نبود؛ بنابراین صادرکننده جایگزین ما ارزش حاصل از صادرات را در بازار آزاد می‌فروخت و به همین دلیل فروش پسته به تاجر کوبیتی با قیمت پایین برایش صرفه داشت. چون ریال حاصل از فروش دلار در بازار داخلی سود بیشتری از صادرات پسته داشت. به این ترتیب دو مساله برای من روشن شد؛ اول اینکه متوجه شدم صادرکننده نمونه یادشده در حقیقت «پیمان‌فروش» است که سود اصلی‌اش را از فروش پیمان‌نامه‌های ارزی در بازار به‌دست می‌آورد. دیگر اینکه متوجه شدم صادرکننده اصلی سود قابل‌توجهی از فروش ارزش آزاد داشته که به این دلیل می‌توانسته پسته صادراتی را به قیمت بسیار پایین‌تر از صادرکننده واقعی در بازارهای بین‌المللی به فروش برساند.

مدتی گذشت تا اینکه شنیدم صادرکننده (پیمان‌فروش) نمونه که توسط خیلی از مقامات مورد تفقد قرار گرفته بود، به‌دلیل تخلفات متعدد در زمینه پیمان‌فروشی به زندان افتاده است. هرچند او و چند

پیمان‌فروش دیگر به زندان افتادند و نام شرکت من دوباره در فهرست صادرکنندگان نمونه قرار گرفت اما پس از آن، هیچ وقت نتوانستم با شرکای از دست رفته بازارهای عربی مجدداً مراوده داشته باشم. وقتی داشتم این چند خط را می‌نوشتیم، یاد آن قهرمان کذایی صادرات افتادم که «فیل» در فامیلی‌اش داشت. پیش خودم گفتم کاش دولت حواسش باشد و دوباره از این فیل‌ها هوا نکند.

چگونه یک عضو موثر در هیات مدیره شرکت باشیم؟

دنیای اقتصاد / سید محمد اعظمی نژاد
رئیس کمیته آموزش و پژوهش انجمن مدیریت
ایران
منبع: hbr

معمولا بیشتر اعضای هیات مدیره، رهبران با تجربه هستند. نیمی از اعضای هیات مدیره پانصد شرکت برتر در بازار سهام نیویورک و نزدک در فهرست S&P۵۰۰، دو برابر مدیران عامل، تجربه اجرایی دارند و اکثریت قریب به اتفاق، مدیران عامل سابق هستند. اما وابستگی نزدیک این دو موقعیت، موجب ایجاد مشکلاتی می‌شود. برای یک عضو هیات مدیره دشوار است که تحت رهبری و کنترل مدیرعامل باشد و دقیقا به همین دلیل شرکت‌ها از سال ۲۰۰۰ به بعد شروع به جداسازی و شفاف سازی نقش‌ها در هیات مدیره کردند. با این حال، این تقسیم نقش می‌تواند مشکل دیگری ایجاد کند: هنگامی که عضو هیات مدیره، مدیرعامل نیست، این خطر واقعی

وجود دارد که او شروع به کار به عنوان یک مدیر اجرایی جایگزین کند و این خود سرآغاز درگیری و سردرگمی در میان مدیران ارشد شرکت می‌شود! پس چه کارهایی برای یک عضو هیات مدیره مناسب است؟ مرکز مدیریت INSEAD به تازگی مطالعه پژوهشی دقیقی با نظرسنجی از ۲۰۰ عضو هیات مدیره از ۳۱ کشور مختلف، ۸۰ مصاحبه با اعضای هیات مدیره سهامداران و مدیران عامل به انجام رسانده است. با وجود تفاوت‌های اندک (که عمدتا مربوط به ساختار مالکیت و فرهنگ سازمانی شرکت‌ها می‌شود)، نتایج قابل توجهی از نظرات این افراد درباره یک عضو هیات مدیره خوب در این پژوهش به دست آمده است. جالب است بدانید تمامی پاسخ دهندگان این پژوهش در این باره هم نظر بودند که یک عضو هیات مدیره موثر، به عنوان یک عضو تصمیم ساز در تمامی سطوح عمل می‌کند و به این ترتیب به رهبری سازمان کمک می‌کند. عضو هیات مدیره مسوول و

نماینده هیات مدیره است، درحالی که مدیرعامل مسوول مخاطبان عمومی شرکت است. این تمایز مهم باعث می‌شود که کار یک عضو هیات مدیره بسیار متفاوت از مدیرعامل شرکت باشد و به همین خاطر مهارت‌ها و تجارب ویژه‌ای را می‌طلبد. در این نوشتار اصول الزامی مورد نیاز یک عضو هیات مدیره تشریح شده است:

اصل اول - یک راهنمای در سایه باشید.

بیش از ۸۵ درصد از اعضای هیات مدیره مورد مطالعه، زمانی به عنوان مدیرعامل مسوولیت داشته‌اند. آنها روی ایجاد یک چشم‌انداز، حرکت‌های جسورانه، انتصاب افراد، سفارش گذاری پذیرش مسوولیت و نمونه سازی پیشرفت کرده‌اند. این اقدامات و نتیجه گرا بودن، این مدیران را به عنوان یک ستاره در صحنه نمایش نگاه داشته است. اما با تبدیل شدن به یک هیات مدیره، تقریبا همه این افراد متوجه شدند که صلاحیت‌ها و ویژگی‌های

شخصی آنها در قامت مدیرعامل با یک عضو هیات مدیره - حتی کمکی - بسیار متفاوت است. درباره اصل اول این ویژگی‌ها را توصیف کرده‌اند: خویشتن داری. اگر می‌خواهید مرکز توجه و نقش اول صحنه، در کسب و کار باشید، بهتر است عضویت در هیات مدیره را فراموش کنید. اعضای هیات مدیره قدرتمند شرایطی را ایجاد می‌کنند که به دیگران اجازه می‌دهد درخشش داشته باشند. افراد موثر هیات مدیره، کمتر صحبت می‌کنند، تمرکز آنها بر فرآیندها و افراد است و نه بر محتوا و مشوق‌ها. بهتر است دو قانون را درباره خویشتن داری رعایت کنید: از استفاده واژه «من» اجتناب کنید و در هر جلسه هیات مدیره بیش از ۱۰ درصد از زمان جلسه را نگیرید. صبور باشید. اعضای هیات مدیره موفق در مورد کارشان پرشور هستند، اما این اشتیاق از طریق توانایی مکث و انعکاس به موقع آن است. به جای عجله کردن برای انجام کارها به سرعت، روی انجام

کارها به درستی تمرکز می‌کنند. آنها خودآگاهی و تفکر را تشویق می‌کنند. در دسترس باشید. اگرچه اکثریت اعضای هیات‌مدیره به صورت نیمه وقت در شرکت حاضر می‌شوند اما اعضای موثر هیات‌مدیره به‌طور کامل متعهد و در زمان مورد نیاز در دسترس قرار دارند. شما باید به سازمان اطمینان بدهید به‌طور کامل شرایط را رصد می‌کنید و در دسترس هستید. بررسی انجام شده در Insead نشان می‌دهد برای موفقیت در هیات‌مدیره یک شرکت نیازی به داشتن دانش آن صنعت وجود ندارد! زیرا متخصصان اغلب به‌جای سازماندهی فرآیند تصمیم‌گیری جمعی به دنبال راه‌حل‌های تخصصی هستند. دیدن تصویر بزرگ (Big Picture)، ساختن فرضیه‌های واقع‌گرایانه و اتصال آنها به راه‌حل‌ها، توانایی‌های مهم‌تری برای یک عضو هیات‌مدیره است.

اصل دوم - تمرین کار تیمی کنید و نه تیم‌سازی! دیوید فیتزalan، مدیرعامل سابق زنجیره خرده‌فروشی‌های بین‌المللی انگلیسی، سخت تلاش کرد تا رویکرد تدریجی خود را در اولین تجربه عضویت در هیات‌مدیره اجرا کند. او دو تیم فرعی را سازماندهی کرد تا درباره اهداف مشترک، قوانین تیم و انتظارات متقابل اعضا صحبت کنند. تمام ۱۰ مدیر ارشد، برای اولین بار در یک تیم حضور داشتند و فیتزalan در تلاش بود تا مدیران را به هم نزدیکتر کند.

هجده ماه پس از آن، ارزیابی هیات‌مدیره، اطلاعات عجیبی به او منتقل کرد: مدیران از تلاش‌های او

قدردانی نمی‌کردند. فیتزalan پس از بازتاب نظرات خود، متوجه شد که مدیران ارشد اجرایی علاقه‌مند به حضور در یک تیم سنتی نیستند. آنها زمان کمتری را صرف می‌کنند (چهار تا شش جلسه هیات‌مدیره در سال و بعضی جلسات کمیته و تماس تلفنی) و هر عضو معمولاً در بیش از یک هیات‌مدیره حضور دارد. اکثر آنها کارهای متفاوت و تمام‌وقت دارند. مدیران ارشد ترجیح می‌دهند در یک گروه موقت برای حل مشکلات برای اولین و کوتاه‌ترین زمان ممکن، با مساله مواجه شوند.

رویکرد فیتزalan در حال حاضر ارتباط مستقیم با مدیران به صورت جداگانه قبل از جلسات هیات‌مدیره است، هر زمان که مشغول به کار با موارد پیشنهادی است، مشاوره می‌کند. پس از جلسه، او با یادداشت‌ها، گزارش‌ها و تماس‌های تلفنی موضوع جلسه را پیگیری می‌کند.

فیتزalan در جلسات هیات‌مدیره، سعی می‌کند تا تمام مدیران را به لحاظ زمان ارائه نظرات هماهنگ کند. هیچ مدیرعاملی نمی‌تواند بار دوم نظر خود را ارائه کند، مگر تا زمانی که همه اعضای هیات‌مدیره

نظراتشان را بیان کنند و مدیرعامل فقط می‌تواند برای شفافیت بیشتر سوال بپرسد، نه ارائه نظر. فیتزalan به دقت زبان بدن اعضا در جلسه را مدنظر قرار می‌دهد و به محض مشاهده نشانه‌های خستگی، تحریک یا ناراحتی مداخله می‌کند. در صورت وجود اختلاف نظر، او اجازه می‌دهد بحث ادامه یابد تا زمانی که یک توافق حاصل شود. او به‌طور کلی مخالف استفاده از رای‌گیری برای حل اختلافات است زیرا احساس می‌کند که روح مشترک را از بین می‌برد. در زمان تصمیم‌گیری، فیتزalan بر روی رسیدن به یک توافق مشخص و قابل اجرا، تمرکز می‌کند و از درک کامل مدیرعامل از این توافق اطمینان حاصل و از آن پشتیبانی می‌کند.

اصل ۳: تمرین آزمایشی داشته باشید.

اعضای کم تجربه هیات‌مدیره اغلب فکر می‌کنند که همه شغل آنها به حضور در جلسات هیات‌مدیره خلاصه می‌شود. در این حال افراد باتجربه به خوبی می‌دانند که جلسات فقط نوک کوه یخ است. سهم بزرگی از کار جلسات هیات‌مدیره تنظیم دستور جلسه و آماده کردن یک بسته پیشنهادی برای تصمیم‌گیری است.

اصل ۴: به‌طور جدی به کمیته‌ها نگاه کنید.

اعضای باتجربه هیات‌مدیره به‌خوبی می‌دانند که کلید موفقیت یک هیات‌مدیره کار در کمیته‌ها است. همانطور که مانفرد ون در مرو، رئیس هیات‌مدیره یک هلدینگ بزرگ با ۱۱ شرکت زیرمجموعه و به‌عنوان عضو هیات‌مدیره در آنها است توضیح می‌دهد، «ما

سه چهارم کار را در جلسات کمیته انجام می‌دهیم. کمیته‌ها کوچک هستند، اعضای آن تخصص خاصی دارند و بحث‌ها همواره بی‌پرده است. جلسات هیات‌مدیره رسمی‌تر است، بنابراین من سعی می‌کنم بحث‌های عمیقی در سطح کمیته داشته باشم؛ آنها را به تمام کارهای تحلیلی بسپارم و تصمیمات را برای کل هیات‌مدیره تهیه کنم.»

ون دمرو به عنوان رئیس هیات‌مدیره تصمیم می‌گیرد که چه کسی در این کمیته‌ها عضو شود. او از طریق تماس‌های ماهانه کار کمیته‌ها را رصد می‌کند، او به‌روزرسانی برنامه‌ها، فعالیت‌های کامل نشده و ایده‌های آینده را در دستور کار خود دارد. برای اطمینان نظم جلسات کمیته، او به خوبی برنامه‌ریزی می‌کند تا با کل اعضای هیات‌مدیره در طول یک دوره دو روزه، ملاقات داشته باشد. هنگامی که نیاز به یک جلسه غیررسمی ایجاد می‌شود، او ترتیب می‌دهد تا آن را از طریق ویدئو کنفرانس به جای ملاقات شخصی، ترتیب دهد تا مدیران بیشتری بتوانند شرکت کنند.

اصل ۵: بی طرف باقی بمانید.

اگرچه بسیاری از اعضای هیات‌مدیره باتجربه مشتاق هستند تا از دانش و تجربه آنها به‌طور کامل استفاده کنند، واقعیت تلخ این است که بهره‌وری جمعی هنگامی رخ می‌دهد که فردی که در راس هرم سازمانی است، دیدگاه‌های جدی در مورد یک موضوع خاص داشته باشد. این درس آموخته‌ای از دان مک گیل، یک عضو هیات‌مدیره یک شرکت مشاوره مدیریت در ایالات متحده است که برای اولین بار ۱۲ سال پیش به‌عنوان عضو هیات‌مدیره انتخاب شد. او

می‌گوید: «متوجه شدم اگر بخواهم تصویر بزرگ (Big Picture) در سازمان را ببینم و کار گروهی را تسهیل کنم و شخصا نباید بازیگر اصلی باشم، من باید بدون هیچ مشارکت مستقیمی در بازی، بازی کنم. ابتدا دشوار بود که اجازه بگیرم و در بحث شرکت نکنم، اما به تدریج آموختم چگونه این کار را به خوبی انجام دهم.» با گذشت زمان او آموخت با بی‌طرفی، زمانی برای ابراز نظرات در یک دقیقه در جلسات هیات‌مدیره و زمانی برای مطالعه دقیق دیدگاه‌های دقیق بعضی از مدیران خاص اختصاص دهد. به این ترتیب جلسات پویاتر، با سر و صدای کمتر، جذاب‌تر و در مجموع سازنده‌تر بود. برای تقویت سبک جدید خود، او ارزیابی‌هایی کوچکی را در انتهای هر جلسه هیات‌مدیره سازماندهی کرد و از مدیران خواست تا اعلام نظر کنند که او به‌عنوان یک مشاور عمل کرده یا به‌عنوان یک تسهیل‌کننده فرآیند.

اصل ۶: ورودی‌ها را اندازه‌گیری کنید، نه خروجی‌ها.

اغلب هنگامی که مدیران عامل به عضویت هیات‌مدیره درمی‌آیند، به دنبال معیارهایی برای ارزیابی عملکرد هیات‌مدیره می‌گردند. برخی حتی از مشاوران استراتژیک برای توسعه چنین شاخص‌هایی استفاده می‌کنند. فرانتس آپکنر که در حال حاضر عضو هیات‌مدیره دو شرکت چندملیتی سوئیسی است، می‌گوید: تصمیمات امروز هیات‌مدیره، وضعیت شرکت را برای دهه‌های آینده شکل می‌دهد. این ساده لوحی است اگر فکر کنیم مجموعه‌ای از استانداردها و معیار در پایان سال به دست بیاوریم تا نشان دهیم که به چه اندازه هیات‌مدیره موثر بوده

است.

با این حال، او معتقد است ارزیابی از عملکرد کیفیت کار هیات‌مدیره میزان اعتماد به آن است. او هیات‌مدیره را به عنوان «جعبه سیاه» می‌بیند که با تصمیماتی در آن گرفته می‌شود، ورودی‌های خاص را به خروجی تبدیل می‌کند. با توجه به اینکه کیفیت خروجی‌ها را نمی‌توان با دقت در زمان واقعی اندازه‌گیری کرد، بهترین کار اندازه‌گیری کیفیت ورودی‌ها است. و اگر ورودی‌ها خوب باشند، می‌توان به‌طور کلی انتظار خروجی‌های مورد نظر و مطلوب را داشت. در یک هیات‌مدیره پنج ورودی مهم هستند: افراد، برنامه‌های هیات‌مدیره، دستور جلسات هیات‌مدیره، فرآیندهای هیات‌مدیره و صورت‌جلسه‌ها. بنابراین انتخاب افراد درجه اول به عنوان اعضای هیات‌مدیره، یک مسوولیت مهم در شرکت است.

یکی از مهم‌ترین ورودی‌های هیات‌مدیره، اعضای آن هستند. بنابراین باید اطمینان حاصل کرد که هیات‌مدیره دارای سرمایه‌های انسانی مناسب است. چهار ورودی دیگر نیز از طریق ارزیابی مدیرعامل و مشاوران کنترل می‌شود. یک عضو هیات‌مدیره باید بداند چگونه برنامه هیات‌مدیره استراتژی‌ها، انتصابات اجرایی، جبران خدمت کارکنان و جانشین پروری، سرمایه‌گذاری‌ها و ریسک‌ها را پوشش می‌دهد. گرفتن بازخورد از مدیرعامل و مدیران ارشد درباره کیفیت دستور جلسات و مصوبات هیات‌مدیره، یکی دیگر از اقدامات مهم یک عضو موثر هیات‌مدیره است.

اصل ۷: رئیس نباشید

اعضای هیات‌مدیره اغلب با مدیران، به‌ویژه مدیرعامل

شرکت ارتباط برقرار می‌کنند. اعضای هیات‌مدیره و مدیرعامل ممکن است دستور جلسات و مصوبات هیات‌مدیره را بررسی کنند، گزارش‌های مطبوعاتی شرکت را نهایی کنند، تصمیمات هیات‌مدیره را پیگیری کنند یا جلسات منظمی با هم داشته باشند. در بعضی موارد، اعضای هیات‌مدیره حتی با مشتریان یا فروشندگان ملاقات می‌کنند، در مراسم‌های مطبوعات شرکت می‌کنند یا با مقامات دولتی جلساتی برگزار می‌کنند. بنابراین تعجب‌آور نیست که برخی از اعضای هیات‌مدیره خود را «همه‌کاره و رئیس» معرفی کنند. اما اعضای یک هیات‌مدیره خوب این اشتباه را انجام نمی‌دهند. همیشه به یاد داشته باشید که آنها نماینده هیات‌مدیره هستند و مدیرعامل را در مورد تمام تحولات و چشم‌اندازهای جدید مطلع می‌کنند. وظیفه یک عضو هیات‌مدیره این است که اطمینان حاصل شود اهداف، منابع، قواعد و مسوولیتی را که مدیرعامل نیاز دارد، فراهم می‌شود.

در نهایت باید گفت، چالش هیات‌مدیره واقعا در مورد رهبری سنتی نیست. برای اطمینان، هیات‌مدیره یک وظیفه رهبری مهم برعهده دارد: مشاوره و نظارت بر تیم مدیریت. اما این مسوولیت جمعی است، وظیفه یک عضو هیات‌مدیره این است که هیات‌مدیره را مجبور به انجام آن کند. اعضای هیات‌مدیره باید موثر باشند، آنها باید تسهیل‌کننده باشند نه فرمانده. نقش یک عضو ایجاد شرایطی است که مدیرعامل توانایی ایجاد گروه‌های کاری موثر را داشته باشد. اعضای هیات‌مدیره افرادی هستند که مسوولیت آنها آماده کردن یک مدیرعامل موفق است.

مزارع کشاورزی روستاهای تویسرکان

مخاطبان محترم بولتن الکترونیک سندیکای صنعت
برق ایران (رسانا) خواهشمند است نظرات، پیشنهادهای
و نقدهای خود را از طریق ایمیل ahmadi@ieis.ir و یا
شماره تلفن های ۰۶-۶۶۵۷۰۹۳۰ به ما اطلاع دهید.
با تشکر و سپاس از همراهی شما

نازنین احمدی
مسئول بولتن روزانه سندیکا

MEHR NEWSAGENCY
Photo: Reza Zangeneh